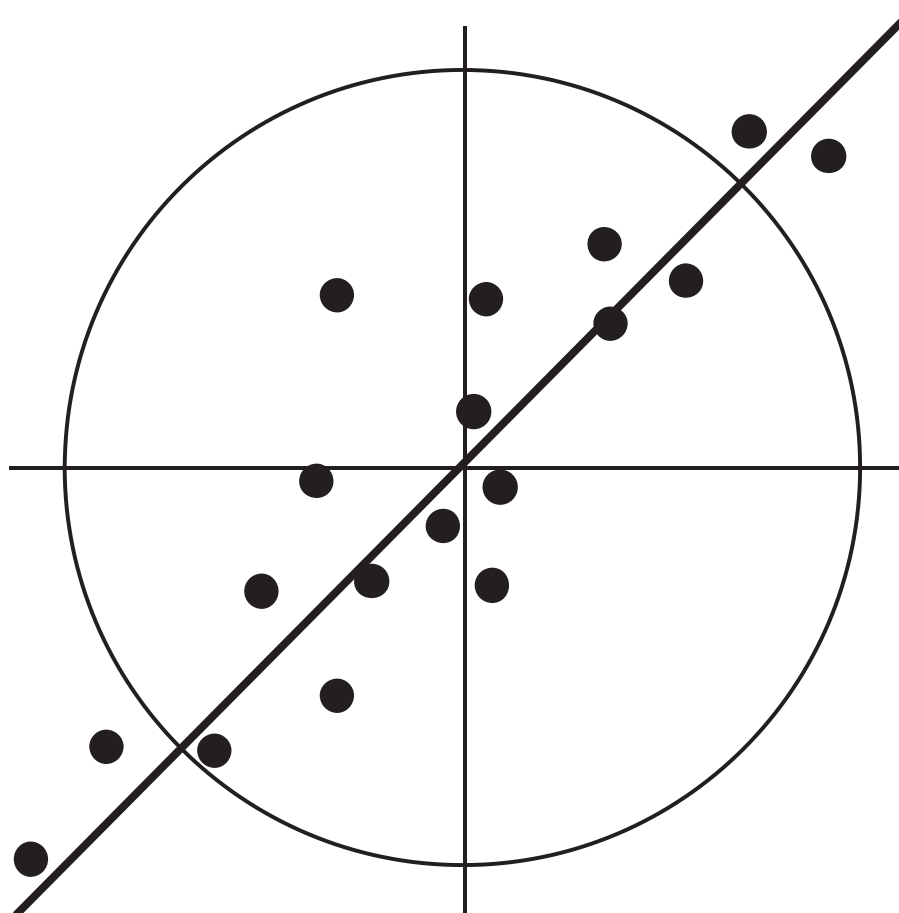

Sammenlignende laboratorieprøving (SLP)

Industriavløpsvann

SLP 1757

Hovedkontor

Gaustadalléen 21
0349 Oslo
Telefon (47) 22 18 51 00
Telefax (47) 22 18 52 00
Internett: www.niva.no

NIVA Region Sør

Jon Lilletuns vei 3
4879 Grimstad
Telefon (47) 22 18 51 00
Telefax (47) 37 04 45 13

NIVA Region Innlandet

Sandvikaveien 59
2312 Ottestad
Telefon (47) 22 18 51 00
Telefax (47) 62 57 66 53

NIVA Region Vest

Thormøhlensgate 53 D
5006 Bergen
Telefon (47) 22 18 51 00
Telefax (47) 55 31 22 14

NIVA Danmark

Njalsgade 76, 4. sal
2300 København S, Danmark
Telefon (45) 39 17 97 33

Tittel Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann SLP 1757	Løpenr. (for bestilling) 7249-2018	Dato 26. februar 2018
	Prosjektnr. Undernr. 17291	Sider Pris 137
Forfatter(e) Tina Bryntesen	Fagområde Analytisk kjemi	Distribusjon Åpen
	Geografisk område Norge	Trykket NIVA

Oppdragsgiver(e) Norsk institutt for vannforskning (NIVA)	Oppdragsreferanse Tina Bryntesen

Sammendrag

Ved en sammenlignende laboratorieprøving (SLP) arrangert i september – desember 2017 deltok 57 laboratorier i bestemmelse av pH, suspendert stoff (tørrstoff og gløderest), sum organisk stoff (biokjemisk oksygenforbruk, kjemisk oksygenforbruk, totalt organisk karbon), totalfosfor, totalnitrogen og tolv metaller i syntetiske vannprøver. Ved denne SLPen, som har sitt utgangspunkt i Miljødirektoratets og fylkesmennenes kontroll med industriutslipp, er 83 % av resultatene ansett som akseptable. Dette er på nivå med kvalitetsnivået som disse SLPene normalt har ligget på de seneste årene. De fleste parameterne viste en kvalitet som var sammenlignbar med de seneste SLPene, men spesielt antimon og arsen viste en nedgang fra forrige runde.

Fire norske emneord 1. Industriavløpsvann 2. Ringtest 3. Prestasjonsprøving 4. Utslippskontroll	Fire engelske emneord 1. Industrial waste water 2. Interlaboratory test comparison 3. Proficiency testing 4. Effluent control

Tina Bryntesen

Prosjektleder

Tomas Adler Blakseth

Teknisk leder

Elisabeth Lie

Laboratoriesjef

Sammenlignende laboratorieprøving (SLP)

Industriavløpsvann

SLP 1757

Forord

Som et ledd i kontrollen med industriutslipp har Miljødirektoratet eller fylkesmannens miljøvernavdeling pålagt en rekke bedrifter rapporteringsplikt. For utslipp til vann kan en slik egenrapportering blant annet inkludere resultater av utførte vannanalyser.

Miljødirektoratet og fylkesmennene forutsetter at bedriftene sørger for tilfredsstillende kvalitetssikring av analysene. For analyser foretatt i eget laboratorium kan dette skje ved at bedriftene deltar i sammenlignende laboratorieprøvinger (SLP) som dekker de aktuelle variabler. Analyser foretatt av et eksternt laboratorium skal også være kvalitetssikret, for eksempel ved at laboratoriet er akkreditert.

Etter avtale med Miljødirektoratet arrangerer Norsk institutt for vannforskning (NIVA) sammenlignende laboratorieprøving for bedrifter og laboratorier som foretar analyser av industrielt avløpsvann. Den første ble arrangert sommeren 1989 og er senere videreført med to prøvinger i året.

De sammenlignende laboratorieprøvingene er åpne for alle interesserte og finansieres i sin helhet av deltakerne gjennom en avgift. Avgiften er uavhengig av hvilke eller hvor mange analyser det enkelte laboratorium velger å utføre.

Oslo, 26. februar 2018

Tina Bryntesen

Innhold

Sammendrag	5
Summary	6
1. Organisering	7
2. Evaluering	8
3. Resultater	10
3.1 pH	10
3.2 Suspendert tørrstoff og gløderest	10
3.3 Kjemisk oksygenforbruk, COD _{Cr}	11
3.4 Biokjemisk oksygenforbruk, BOD ₅ og BOD ₇	11
3.5 Totalt organisk karbon	11
3.6 Totalfosfor	12
3.7 Totalnitrogen	12
3.8 Metaller	12
3.8.1 Aluminium	13
3.8.2 Bly	13
3.8.3 Jern	13
3.8.4 Kadmium	13
3.8.5 Kobolt	13
3.8.6 Kobber	14
3.8.7 Krom	14
3.8.8 Mangan	14
3.8.9 Nikkel	14
3.8.10 Sink	14
3.8.11 Antimon	14
3.8.12 Arsen	14
4. Litteratur	62
Vedlegg A. Youdens metode	64
Vedlegg B. Gjennomføring	66
Vedlegg C. Usikkerhet i sann verdi	74
Vedlegg D. Homogenitet og stabilitet	77
Vedlegg E. Datamateriale	80

Sammendrag

Som et ledd i kontrollen med industriutslipp har Miljødirektoratet og fylkesmennenes miljøvernavdelinger pålagt en rekke bedrifter rapporteringsplikt. Det forutsettes at bedriftene sørger for tilfredsstillende kvalitetssikring av utførte vannanalyser. Dette kan for eksempel skje gjennom deltakelse i sammenlignende laboratorieprøving (SLP). Etter avtale med Miljødirektoratet arrangerer Norsk institutt for vannforskning (NIVA) slike SLPer to ganger i året. Disse er åpne for alle interesserte og finansieres i sin helhet av deltakerne.

SLPene omfatter de vanligste analysevariabler i Miljødirektoratets og fylkesmennenes kontrollprogram for bedrifter med utslipp til vann: pH, suspendert stoff (tørrestoff og gløderest), biokjemisk oksygenforbruk, kjemisk oksygenforbruk, totalt organisk karbon, totalfosfor, totalnitrogen, samt metallene aluminium, antimon, arsen, bly, jern, kadmium, kobber, kobolt, krom, mangan, nikkel og sink. Deltakerne analyserer stabile, syntetiske vannprøver med kjente stoffmengder. Hvert prøvesett består av fire prøver, gruppert parvis i to konsentrasjonsnivåer.

Ved evaluering av resultatene settes "sann" verdi som hovedregel lik beregnet stoffmengde i prøven. For prøvepar i "høyt", respektive "lavt" konsentrasjonsnivå fastsettes akseptansegrensen i utgangspunktet til $\pm 10\%$ og $\pm 15\%$ av middelverdien for parets "sanne" verdier. I enkelte tilfeller blir grensen justert etter analysens vanskelighetsgrad. For pH settes alltid akseptansegrensen tilsvarende $\pm 0,2$ pH-enheter. De valgte akseptansegrensene for denne SLPen fremgår av tabell 1.

For hver analysevariabel og hvert prøvepar blir resultatene fremstilt i et Youdendiagram. Her er verdiene til det enkelte laboratorium anonymisert og representert med et punkt. Plasseringen av punktet i diagrammet gir et mål for analysefeilens art og størrelse. En sirkel med akseptansegrensen som radius er lagt inn i diagrammet. Resultatpar som faller innenfor sirkelen har totalfeil lavere enn grensen og regnes som akseptable.

SLP nr. 57 i rekken, betegnet 1757, ble arrangert i september – desember 2017 med 57 påmeldte laboratorier, men én deltaker var feilaktig påmeldt og leverte ikke resultater. Prøver ble distribuert til deltakere den 30. oktober. Fristen for rapportering av deltakernes resultater var den 6. desember, og en sammenstilling av antatte stoffkonsentrasjoner i prøvene ("sanne" verdier) ble distribuert 8. desember 2017 slik at laboratorier med avvikende resultater raskt kunne sette i gang feilsøking.

Totalt er 83 % av resultatene ved SLP 1757 bedømt som akseptable. Denne andelen er på nivå med de siste SLPene. Nivået har holdt seg ganske stabilt over mange år. Likevel varierer kvaliteten for mange av de enkelte prøvingsparameterne en god del fra gang til gang. De fleste parameterne viste sammenlignbar kvalitet med de foregående SLPene, men flere av metallene viste en nedgang i kvalitet.

Gjennomføring av løpende kvalitetskontroll danner forutsetningen for å kunne evaluere egne metoder og rutiner. Standard referansematerialer (SRM) anbefales ved kontroll av resultatenes nøyaktighet, og prøver fra tidligere SLPer kan i tillegg være til god nytte.

Summary

Title: Interlaboratory Comparison Exercise – Industry Effluents, Exercise 1757

Year: 2018

Author: Tina Bryntesen

Source: Norwegian Institute for Water Research, ISBN No.: 978-82-577-6984-0

As part of the control with industrial effluents, the Norwegian Environment Agency and the Secretary of County Governor for the Environment have instructed a series of industrial companies to periodically report the composition of their effluents. The companies must fulfil certain analytical quality requirements. This may be achieved by participating in interlaboratory comparison exercises (SLP). NIVA organises two exercises yearly. The samples distributed represent industrial effluent water.

The interlaboratory comparison exercises cover the most common analytical variables included in the Norwegian Environment Agency's control programme for industrial effluents; pH, suspended matter (dry substance and its residue on ignition), chemical oxygen demand, biochemical oxygen demand, total organic carbon, total phosphorus, total nitrogen, aluminium, lead, iron, cadmium, cobalt, copper, chromium, manganese, nickel, zinc, antimony, and arsenic. All samples are synthetic and stable. Each set of samples includes four samples, grouped in two concentration levels.

The "true" values of the substance in the samples are most often set as the calculated values. The limits of acceptance are most often set to $\pm 10\%$ and $\pm 15\%$ for the "high" and "low" concentration levels respectively, while ± 0.2 pH units are always used as the limit of acceptance for the pH measurement (Table 1).

The Youden method for statistical handling of the data is employed, and the results are presented graphically in Youden plots (Figure 1-42). Each participant's pair of results is represented anonymously and as a point in the diagrams. Each laboratory's location in the diagram gives information regarding the type and magnitude of the error. A circle showing the limit of acceptance is given in the plots.

Exercise number 57, named 1757, was organised in September - December 2017 with 57 participants, of whom 56 reported results. The "true" values were distributed to all participants on December 8th 2017, to allow laboratories with deviating values the opportunity to start their troubleshooting as soon as possible.

83 % of the results in exercise 1757 were acceptable, which is comparable to results from the previous exercises (Table 1). The practice of continuous quality assurance [Hovind 2006 et. al] is a prerequisite to be able to evaluate methods and routines. Standard reference materials (SRMs) are recommended for controlling the results and methods, but in lack of SRMs, samples from previous exercises may be used.

1. Organisering

De sammenlignende laboratorieprøvingene (SLPene) blir organisert etter en metode hvor deltakerne analyserer vannprøver som hører sammen parvis. Resultater for hver analysevariabel og hvert prøvepar avsettes i et Youdendiagram [Youden og Steiner 1975]. Her er verdiene til det enkelte laboratorium representert med et punkt, som merkes med laboratoriets identitetsnummer. Punktets plassering i diagrammet gir et direkte mål for analysefeilens art og størrelse. Metoden er beskrevet i *Vedlegg A*.

SLPene omfatter de vanligste analysevariabler i Miljødirektoratets kontrollprogram for bedrifter med utslipp til vann: pH, suspendert stoff (tørrstoff, gløderest), sum organisk materiale (biokjemisk oksygenforbruk, kjemisk oksygenforbruk, totalt organisk karbon), totalfosfor og totalnitrogen, samt metallene aluminium, bly, jern, kadmium, kobber, kobolt, krom, mangan, nikkel, sink, antimon og arsen. Kobolt, antimon og arsen ble inkludert i programmet fra og med høsten 2014.

Av praktiske grunner er SLPene basert på analyse av syntetiske vannprøver. Hver analysevariabel inngår i et sett med fire prøver, gruppert parvis etter konsentrasjon ("høyt" og "lavt" nivå).

SLP nr. 57 i rekken, betegnet 1757 ble arrangert i september - desember 2017 med 57 påmeldte deltakere. Ett laboratorium leverte ikke resultater. En sammenstilling av antatte stoffkonsentrasjoner i prøvene ("sanne" verdier) ble distribuert 8. desember 2017, slik at laboratorier med avvikende resultater kunne sette i gang feilsøking.

Den praktiske gjennomføring av denne SLPen er nærmere omtalt i *Vedlegg B*, som dessuten inneholder en alfabetisk liste over deltakerne.

Deltakernes resultater og statistiske data er samlet i *Vedlegg E*. Deltakerne er anonymisert ved at de bare kan identifiseres ved et nummer som er kjent kun for det enkelte laboratorium og arrangøren for SLPen.

2. Evaluering

Før en analyse settes i gang er det vesentlig å ha klart for seg hva resultatene skal brukes til. Dette danner grunnlaget for å stille nødvendige krav til nøyaktighet og presisjon ved analysen. Bedømmelse av resultater kan foretas på basis av absolutte nøyaktighetskrav eller ved å anvende statistiske kriterier, oftest relatert til standardavviket ved analysen.

Et av formålene med disse SLPene er å sikre kvaliteten av analysedata som inngår i industribedriftenes egenrapportering til Miljødirektoratet eller fylkesmannen. Ettersom denne SLPen bygger på analyse av stabile, syntetiske vannprøver med kjente stoffmengder, er det funnet formålstjenlig å sette faste krav til deltakernes resultater. Kravene vil variere med analysevariabel, konsentrasjon og prøvenes sammensetning forøvrig.

Ved evaluering av resultatene settes "sann" verdi som hovedregel lik beregnet stoffmengde i prøven. For pH velges alltid medianverdien av laboratorienes resultater som "sann" verdi. Beregnede konsentrasjoner, NIVAs kontrollresultater og deltakernes medianverdier ved SLP 1757 er sammenstilt i tabell B4.

Middelverdien av prøveparets to sanne verdier danner basis for å fastlegge grense for akseptable resultater. For prøvepar i "høyt", respektive "lavt" konsentrasjonsnivå settes akseptansegrensen i utgangspunktet til $\pm 10\%$ og $\pm 15\%$ av sann verdi. I tilfeller hvor konsentrasjonene er lave i forhold til metodens presisjon eller analysen har høy vanskelighetsgrad blir grensen oppjustert. Ved denne SLPen gjelder det tørrstoff og gløderest av suspendert stoff, samt biokjemisk oksygenforbruk. For totalt organisk karbon og totalfosfor er $\pm 10\%$ valgt som grense uavhengig av konsentrasjon, mens det for totalnitrogen er valgt $\pm 15\%$. Grunnet stor spredning i resultater ble grensen for biokjemisk oksygenforbruk 7 dager valgt til $\pm 20\%$ for begge prøvesett. Grenseverdi for pH settes alltid til $\pm 0,2$ pH enheter. Akseptansegrensene er oppført i tabell 1.

I figur 1–42 er det avsatt en sirkel med akseptansegrensen som radius. Resultatpar som faller innenfor sirkelen har totalfeil under grensen (*Vedlegg A*) og regnes som akseptable. Antall resultatpar totalt og andelen akseptable par er gjengitt i tabell 1. Denne tabellen viser også prosentvis akseptable resultater ved SLP 1757 sammenlignet med tilsvarende tall for de tre foregående SLPene. Beregnet usikkerhet i "sann" verdi er behandlet i *Vedlegg C*. Dette er basert på ISO/IEC Guide 98-3:2008 Uncertainty of measurement - Part3: Guide to the expression of uncertainty in measurement (GUM:1995). For parametere hvor det er valgt deltakernes medianverdi som "sann" verdi (eller der beregning basert på ISO/IEC Guide 98-3:2008 ikke er utført) er beregningen gjort etter ISO 13528:2005 Statistical methods for use in proficiency testing by interlaboratory comparisons (pkt. 5.6 og Annex C.1 uten iterasjoner). I denne SLP-en gjelder dette for parameterne pH og biokjemisk oksygenforbruk.

Totalt er 83 % av resultatene ved SLP 1757 bedømt som akseptable. Dette er sammenlignbart med de foregående SLPene (tabell 1). Manglende sluttkontroll er gjennomgående hos noen laboratorier. Gjennomføring av løpende kvalitetskontroll [Hovind 2006] danner forutsetningen for å kunne evaluere egne metoder og rutiner. Bruk av sertifisert referansemateriale anbefales ved kontroll av resultatenes nøyaktighet, men prøver fra tidligere SLPen kan også være et godt alternativ.

Tabell 1. Akseptansgrenser og evaluering

Analysevariabel og enhet	Prøvepar	Sann verdi		Akseptansgrense, % *	Antall resultatpar		% akseptable res. ved ringtest			
		Prøve1	Prøve2		lalt	Akseptable	1757	1756	1655	1654
pH	AB	8,10	7,88	2,52	50	46				
	CD	5,39	5,26	3,85	50	49	95	93	97	96
Susp. stoff, tørrstoff, mg/l	AB	166	157	20	38	36				
	CD	622	641	15	38	35	93	91	83	87
Susp. stoff, gløderest, mg/l	AB	73	68	20	16	14				
	CD	272	280	15	16	13	84	81	66	80
Kjem. oks.forbr., COD _{Cr} , mg/l O	EF	1196	1182	10	24	17				
	GH	192	195	15	23	16	70	86	77	82
Biokj. oks.forbr. 5 d, mg/l O	EF	839	829	15	9	7				
	GH	127	131	20	9	8	83	50	72	79
Biokj. oks.forbr. 7 d, mg/l O	EF	883	873	20	4	3				
	GH	134	137	20	4	1	50	38	60	55
Totalt organisk karbon, mg/l C	EF	478	473	10	14	13				
	GH	75,8	77,3	10	14	12	89	93	96	61
Totalfosfor, mg/l P	EF	1,58	1,44	10	22	14				
	GH	7,18	6,46	10	22	20	77	69	72	84
Totalnitrogen, mg/l N	EF	2,76	2,51	15	19	14				
	GH	12,5	11,3	15	20	14	72	64	79	80
Aluminium, mg/l Al	IJ	0,287	0,334	15	13	10				
	KL	1,27	1,34	10	13	11	81	68	71	58
Bly, mg/l Pb	IJ	0,299	0,269	10	16	12				
	KL	0,072	0,078	15	16	9	66	71	84	64
Jern, mg/l Fe	IJ	0,163	0,169	15	16	11				
	KL	1,39	1,43	10	16	12	72	83	94	89
Kadmium, mg/l Cd	IJ	0,129	0,116	10	15	11				
	KL	0,031	0,034	15	15	12	77	70	93	82
Kobolt, mg/l Co	IJ	0,386	0,401	10	11	8				
	KL	0,066	0,067	15	11	8	73	82	100	81
Kobber, mg/l Cu	IJ	0,746	0,672	10	18	17				
	KL	0,179	0,194	15	18	17	94	92	97	97
Krom, mg/l Cr	IJ	0,065	0,068	15	14	13				
	KL	0,557	0,573	10	14	12	89	90	97	91
Mangan, mg/l Mn	IJ	0,269	0,313	15	16	15				
	KL	1,19	1,25	10	16	15	94	91	97	97
Nikkel, mg/l Ni	IJ	0,049	0,051	15	16	12				
	KL	0,418	0,430	10	16	14	81	86	94	88
Sink, mg/l Zn	IJ	0,125	0,146	15	17	16				
	KL	0,557	0,585	10	17	15	91	84	94	87
Antimon, mg/l Sb	IJ	0,355	0,369	10	7	6				
	KL	0,061	0,062	15	7	2	57	89	83	86
Arsen, mg/l As	IJ	0,406	0,422	10	11	8				
	KL	0,070	0,071	15	11	7	68	80	88	83
Totalt					732	605	83	(82)	(86)	(84)

3. Resultater

Samtlige analyseresultater ved SLP 1757 er fremstilt grafisk i figurene 1-42. Det enkelte laboratorium representeres her med et punkt merket med tilhørende identitetsnummer. Dersom avviket overskrider det dobbelte av feilgrensen, vil punktet ofte ikke komme med i diagrammet.

Tabell 1 viser antall resultater samt andelen akseptable resultater for de enkelte prøvingsparametere. Tabellen viser også tilsvarende andel for de tre foregående SLPene. Et statistisk sammendrag av resultatene fra denne SLPen, sortert på analysevariable og prøvepar, finnes i tabell 2. Gjennom en oppsplitting av materialet fremkommer også resultatene for hver metode.

Tabell B1 inneholder en oversikt over de metodene som ble brukt ved denne SLPen. Tabell B2 gir en oversikt over de kjemikalierne som er benyttet i tillaging av prøvene, mens de oppgitte maksimal-konsentrasjonene er gitt i tabell B3. I tabell B4 er NIVAs kontrollresultater gjengitt. Deltakernes resultater etter stigende identitetsnummer er listet i tabell E1, mens statistisk materiale for hver enkelt variabel er oppført i tabell E2.

3.1 pH

Det var 50 av totalt 57 deltakere som rapporterte resultater for pH. Andelen akseptable resultater for denne bestemmelsen er normalt meget høy, og det gjaldt også denne gang med 95 % innenfor akseptansesgrensen på $\pm 0,2$ pH-enheter. De små feilene som var er i all hovedsak av systematisk karakter. Se figur 1 - 2.

3.2 Suspendert tørrstoff og gløderest

Det var totalt 38 laboratorier som bestemte suspendert tørrstoff. Klart mest brukte metode var NS 4733 som var benyttet av 31 laboratorier. 7 deltakere oppga at de hadde benyttet NS-EN 872. Andelen akseptable resultater for denne parameteren var 93 %, som er en god økning fra tidligere SLPer. Av youdendiagrammet kan det sees at de fleste resultater ligger godt innenfor akseptansesirkelen. Se figur 3 – 4.

Videre var det denne gang 16 laboratorier som leverte resultater for suspendert stoffs gløderest. 14 deltakere oppga at de hadde benyttet NS 4733, og de resterende oppga at de hadde benyttet en annen metode. Andelen akseptable resultater totalt var denne gang 84 %, noe som er på nivå med resultater fra foregående år. Resultatene er preget av både systematiske og tilfeldige feil. Se figur 5 – 6.

3.3 Kjemisk oksygenforbruk, COD_{Cr}

Det var 24 deltakere som bestemte kjemisk oksygenforbruk, COD_{Cr}, men ett laboratorium oppga kun resultater for det høyeste prøveparet (EF). Kjemisk oksygenforbruk, COD_{Cr}, bestemmes ved oksidasjon med dikromat. Fremgangsmåten er empirisk og oksidasjonsbetingelsene er nøye fastlagt i standardene. Det var 10 deltakere som hadde benyttet forenklede "rørmetoder", hvor oksidasjonen av prøvene skjer i ampuller som er tilsatt reagenser på forhånd og hvor sluttbestemmelsen skjer ved fotometri. Videre var det 7 laboratorier som hadde benyttet NS-ISO 6060 og to som oppga å ha benyttet NS 4748. De fem siste hadde benyttet en annen metode.

Andelen akseptable resultater ved denne SLPen var 70 %, en andel som ligger noe under gjennomsnittet for denne parameteren. Resultatene for prøvesett GH, som har lavest konsentrasjon, er nokså preget av tilfeldige feil, mens prøvesett EF har større andel av systematiske feil. De to prøvesettene har likevel omtrent lik andel akseptable resultater. Se Figur 7 – 8.

3.4 Biokjemisk oksygenforbruk, BOD₅ og BOD₇

Det var totalt 9 laboratorier som rapporterte resultater for biokjemisk oksygenforbruk (BOD). Fire av disse bestemte både biokjemisk oksygenforbruk 5 dager (BOD₅) og biokjemisk oksygenforbruk 7 dager (BOD₇), mens de resterende kun bestemte BOD₅. Mest benyttede metode var NS-EN 1899-1 med elektrode til sluttbestemmelsen. Denne var benyttet av 6 laboratorier. De resterende tre benyttet NS 4758.

Andelen akseptable resultater var 83 % og 50 % for hhv. BOD₅ og BOD₇. Kvaliteten av bestemmelsene varierer generelt mye fra gang til gang, og er denne gang noe bedre enn normalt. Dette henger nok også sammen med at det er forholdsvis få deltakere som rapporterer disse parameterne, og særlig gjelder dette BOD₇, der det for denne SLP var kun 4 rapporterte resultater. Andel akseptable resultater blir da veldig påvirket av enkeltresultater.

Youdendiagrammene viser en stor andel av tilfeldige feil for prøvesettet med høyest konsentrasjon (EF). For prøvesett GH er det en mer systematisk trend. Se figur 9-10 (BOD₅) og 11-12 (BOD₇).

3.5 Totalt organisk karbon

Det var 14 laboratorier som rapporterte totalt organisk karbon (TOC). Alle deltakere benyttet seg av instrumenter basert på katalytisk forbrenning.

Deltakerne leverte totalt 89 % akseptable resultater. Dette er sammenlignbart med tidligere år, spesielt siden det er nokså få deltakere, som vil si at enkeltresultater påvirker prosentandelen nokså mye. Feilene er hovedsakelig av systematisk art for begge prøvepar. Se figur 13 - 14.

3.6 Totalfosfor

Totalt 22 laboratorier utførte bestemmelse av totalfosfor. 11 av deltakerne hadde oppsluttet prøvene i svovelsurt miljø etter NS4725 og fire av disse hadde benyttet autoanalysator til sluttbestemmelse. Fem deltakere oppga å ha benyttet enkel fotometri, og tre hadde benyttet NS-EN ISO 6878. To hadde benyttet FIA/SnCl₂, og de siste ICP-AES.

Andelen akseptable resultater ved denne SLPen var 77 %. Dette er noe høyere enn ved de foregående SLPene. Det var også en tydelig forskjell i andel akseptable resultater i de to prøveparene. Det høyeste prøveparet (GH) hadde 91 % akseptable resultater, mens tilsvarende tall for det laveste prøveparet (EF) var 64 %.

Datasettene viser en nokså stor andel av tilfeldige feil i begge prøveparene, men spesielt prøvesett EF. Se figur 15-16.

3.7 Totalnitrogen

Totalt 20 laboratorier utførte bestemmelse av totalnitrogen, men én av disse leverte kun resultater for det høyeste prøvesettet (GH). Ifølge NS 4743 og NS-EN ISO 11905-1 skal bestemmelse av totalnitrogen skje ved at prøven oksideres med peroksoedisulfat i basisk oppløsning. Dette ble fulgt av 11 deltakere, og av disse hadde tre benyttet den siste metoden. Av dem som benyttet NS 4743 hadde 4 deltakere utført sluttbestemmelsen manuelt, 2 hadde benyttet autoanalysator og 2 benyttet FIA. Fire deltakere hadde benyttet forbrenningsmetoder, og av disse oppga 3 at de hadde fulgt NS-EN 12260. De fem siste deltakerne hadde benyttet forenklet fotometri.

Andelen akseptable resultater var på 72 %, noe som er sammenlignbart med de seneste SLPen. Datasettene viser en systematisk trend i prøvesettet med høyest konsentrasjon (GH), men prøvesett EF er sterkt preget av tilfeldige feil. Se figur 17-18.

3.8 Metaller

Induktivt koplekt plasma atomemisjonsspektroskopi (ICP-AES) var, som vanlig, den dominerende teknikk ved bestemmelser av metaller. Totalt kan 51 % av de rapporterte resultatene tilskrives denne teknikken. Nest mest benyttede teknikk var ICP-MS, med 32 % av de rapporterte resultater. Deretter fulgte atomabsorpsjonsspektroskopi (AAS/flamme) med 17 %. I tillegg var grafittovn atomabsorpsjons-spektroskopi (AAS/grafittovn) var benyttet for ett resultatsett av kobber.

Total var det ved denne SLPen 76 % akseptable resultater for metallbestemmelsene. Dette er noe lavere enn de seneste SLPene. Andelen akseptable resultater var høyest for deltakere som hadde benyttet ICP-MS, der 87 % av resultatene var akseptable. For ICP-AES lå andelen akseptable resultater på 74 %, og for AAS/flamme lå andelen akseptable resultater på 84 %. Resultatene er fremstilt i figurene 19-42.

3.8.1 Aluminium

Totalt 13 laboratorier leverte resultater for Al. Det var 81 % av resultatene som ble bedømt som akseptable. Dette er nokså bra for denne parameteren.

Den mest benyttede teknikken var ICP-AES med 7 deltakere, hvorav 79 % av de rapporterte resultatene var akseptable. Fem deltakere benyttet ICP-MS, med en prosentandel akseptable resultater på 80 %. Den siste deltakeren benyttet AAS/flamme. Det er en systematisk trend i begge prøveparene, med noe innslag av tilfeldige feil.

3.8.2 Bly

Totalt 16 laboratorier leverte resultater for Pb, hvorav 66 % var akseptable. Dette er noe lavere enn ved de seneste SLPer. Prøvesettet med høyest konsentrasjon (EF) hadde en 75 % akseptable resultater, mens prøvesett GH hadde 56 % akseptable resultater. Det var 8 laboratorier som hadde benyttet ICP-AES, hvorav 56 % av resultatene var akseptable. Videre hadde 5 deltakere benyttet ICP-MS som teknikk og disse hadde 100 % akseptable resultater. De tre siste laboratoriene hadde benyttet AAS/flamme. Begge prøvesett er preget av tilfeldige feil.

3.8.3 Jern

Totalt 16 laboratorier leverte resultater for Fe, hvorav 72 % var akseptable. Kvaliteten på denne bestemmelsen er generelt ganske høy, men denne gang ligger det noe under gjennomsnittet av de seneste SLPene. Det var 8 laboratorier som hadde benyttet ICP-AES, og fem som hadde benyttet ICP-MS. Andelen akseptable resultater for disse to teknikkene var hhv. 63 % og 80 %. De resterende 3 deltakerne hadde benyttet AAS/flamme, og for disse var 83 % av resultatene akseptable. Datamaterialet viser at det er spesielt prøvesettet med lavest konsentrasjon (EF) som viser mest spredning av resultater og en del innslag av tilfeldige feil.

3.8.4 Kadmium

Totalt 15 laboratorier leverte resultater for Cd, hvorav 77 % av resultatene var akseptable. Dette er på nivå med de seneste SLPene. Det var 7 laboratorier som hadde benyttet ICP-AES til bestemmelsen, hvorav 79 % av resultatene var akseptable. Nest mest benyttede teknikk var ICP-MS, benyttet av 5 deltakere, og disse hadde 80 % akseptable resultater. De tre resterende hadde benyttet AAS/flamme, og av disse resultatene var 67 % akseptable. Det er hovedsakelig systematiske feil som preger resultatene.

3.8.5 Kobolt

Totalt 11 laboratorier leverte resultater for Co, og 73 % av resultatene var akseptable. Nivået er noe lavere enn ved de seneste SLPene, men grunnet et lite antall deltakere vil enkeltresultater gi et forholdsvis stort utslag i andelen akseptable resultater. Mest benyttede teknikk var ICP-AES med 7 deltakere. Tre deltakere benyttet ICP-MS, og den siste benyttet AAS/flamme. Datasettet preges hovedsakelig av små systematiske feil.

3.8.6 Kobber

Totalt 18 deltakere leverte resultater for Cu, hvorav 94 % av resultatene var akseptable. Nivået på denne parameteren er som regel høyt, noe det også er for denne SLP. 8 av deltakerne benyttet ICP-AES, og disse hadde 94 % akseptable resultater. Videre hadde fem deltakere benyttet AAS/flamme, fire deltakere benyttet ICP-MS og de siste benyttet AAS/grafittovn. Det er i all hovedsak mindre systematiske feil som preger resultatene, men med noe innslag av tilfeldige feil, særlig i prøvesettet med høyest konsentrasjon (IJ).

3.8.7 Krom

Totalt 14 laboratorier leverte resultater for Cr, hvorav 89 % av resultatene var akseptable. 8 av deltakerne hadde benyttet ICP-AES, med en andel akseptable resultater på 88 %. Fem deltakere hadde benyttet ICP-MS med en andel akseptable resultater på 90 %, og den siste deltakeren benyttet AAS/flamme. Feilene er hovedsakelig systematiske.

3.8.8 Mangan

Totalt 16 laboratorier leverte resultater for Mn, og her var 94 % av resultatene akseptable. Mest benyttede teknikk var ICP-AES, med 7 deltakere, hvorav 100 % av resultatene var akseptable. Deretter fulgte ICP-MS og AAS/flamme med hhv 5 og 4 deltakere. For disse to metodene var andel akseptable resultater hhv. 80 % og 100 %. Feilene er hovedsakelig systematiske, med noe innslag av tilfeldige feil.

3.8.9 Nikkel

Totalt 16 laboratorier leverte resultater for Ni, hvorav 81 % var akseptable. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet for denne parameteren over de siste rundene. Mest benyttede teknikk var ICP-AES med 8 deltakere, og disse hadde en andel akseptable resultater på 69 %. Videre fulgte ICP-MS og AAS/flamme med hhv. fem og tre deltakere. Disse hadde hhv. 100 % og 83 % akseptable resultater. For prøveparet med høyest konsentrasjon (GH) er feilene hovedsakelig systematiske, men med noe innslag av tilfeldige feil. Prøvepar EF er hovedsakelig preget av små tilfeldige feil.

3.8.10 Sink

Totalt 17 laboratorier leverte resultater for Zn, hvorav 91 % var akseptable. Det var 8 laboratorier som benyttet ICP-AES, hvorav 94 % av resultatene var akseptable. Videre fulgte ICP-MS og AAS/flamme med hhv. 5 og 4 deltakere. Andelen akseptable resultater var her hhv. 80 % og 100 %. Tallmaterialet er noe preget av små tilfeldige feil.

3.8.11 Antimon

Totalt 7 deltakere rapporterte resultater for Sb, hvorav 57 % var akseptable. Fire deltakere benyttet ICP-AES og de resterende tre benyttet ICP-MS. Andelen akseptable resultater var hhv. 38 % og 83 %. Det er særlig prøvesettet med lavest konsentrasjon (GH) som påvirker andelen resultater, da kun 29 % av resultatene til dette prøveparet anses som akseptable. For prøvesett EF var tilsvarende tall 86 %.

3.8.12 Arsen

Totalt 11 laboratorier rapporterte resultater for As, hvorav 68 % var akseptable. 6 deltakere hadde benyttet ICP-AES mens de resterende fem hadde benyttet ICP-MS. Andelen akseptable resultater var hhv. 50 % og 90 %. Særlig prøvesettet med høyest konsentrasjon (EF) preges av tilfeldige feil.

Tabell 2. Statistisk sammendrag

Analysevariable og metoder	Pr- par	Sann verdi		Antall lab.		Median		Middel/Std.avv.		Middel/Std.avv.		Rel. std.avv., %		Relativ feil, %	
		Pr. 1	Pr. 2	Tot.	U	Pr. 1	Pr. 2	Prøve 1	Prøve 2	Pr. 1	Pr. 2	Pr. 1	Pr. 2		
pH	AB	8,10	7,88	50	1	8,10	7,88	8,11	0,06	7,89	0,06	0,7	0,7	0,1	0,1
NS 4720, 2. utg.				39	1	8,10	7,89	8,12	0,06	7,90	0,06	0,7	0,7	0,2	0,2
Annen metode				11	0	8,09	7,87	8,08	0,05	7,86	0,04	0,6	0,6	-0,3	-0,3
pH	CD	5,39	5,26	50	1	5,39	5,26	5,38	0,05	5,26	0,06	1,0	1,0	-0,1	0,0
NS 4720, 2. utg.				39	1	5,39	5,25	5,38	0,05	5,26	0,06	1,0	1,1	-0,2	-0,1
Annen metode				11	0	5,40	5,26	5,40	0,05	5,27	0,04	1,0	0,7	0,1	0,2
Susp. stoff, tørrstoff, mg/l	AB	166	157	38	2	168	159	168	8	158	9	5,1	5,6	1,2	0,6
NS 4733, 2. utg.				31	1	168	159	169	9	159	9	5,3	5,5	1,6	1,1
NS-EN 872				7	1	164	153	164	5	154	9	2,8	5,8	-0,9	-2,0
Susp. stoff, tørrstoff, mg/l	CD	622	641	38	3	622	645	624	21	647	19	3,3	3,0	0,4	0,9
NS 4733, 2. utg.				31	2	625	647	624	21	649	18	3,4	2,7	0,4	1,2
NS-EN 872				7	1	620	637	625	18	635	26	2,9	4,1	0,5	-0,9
Susp. stoff, gl.rest, mg/l	AB	73	68	16	1	75	68	75	7	70	7	9,5	10,4	2,6	3,3
NS 4733, 2. utg.				14	1	73	68	74	7	70	7	10,0	10,6	2,0	3,0
Annen metode				2	0			78		72				6,8	5,1
Susp. stoff, gl.rest, mg/l	CD	272	280	16	1	284	293	287	16	298	17	5,6	5,5	5,6	6,5
NS 4733, 2. utg.				14	1	284	293	287	15	298	15	5,4	5,0	5,4	6,6
Annen metode				2	0			292		297				7,2	5,9
Kjem. oks.forbr., COD _{Cr} , mg/l O	EF	1196	1182	24	1	1200	1194	1215	97	1206	73	8,0	6,1	1,6	2,0
Rørmetode/fotometri				9	0	1194	1192	1195	87	1195	48	7,3	4,1	-0,1	1,1
NS-ISO 6060				7	0	1229	1200	1258	103	1238	82	8,2	6,6	5,2	4,7
Annen metode				5	1	1196	1185	1144	109	1142	96	9,6	8,4	-4,4	-3,4
NS 4748, 1. utg.				1	0			1272		1230				6,4	4,1
NS 4748, 2. utg.				1	0			1294		1284				8,2	8,6
Rørmetode/titrimetri				1	0			1239		1235				3,6	4,5
Kjem. oks.forbr., COD _{Cr} , mg/l O	GH	192	195	23	2	191	190	198	20	196	20	9,9	10,0	3,1	0,7
Rørmetode/fotometri				9	0	184	191	192	21	190	13	11,0	6,9	0,2	-2,3
NS-ISO 6060				6	1	196	190	196	9	202	28	4,8	14,0	2,0	3,4
Annen metode				5	1	191	193	198	15	193	4	7,6	2,0	2,9	-0,9
NS 4748, 1. utg.				1	0			189		177				-1,6	-9,2
NS 4748, 2. utg.				1	0			243		242				26,6	24,1
Rørmetode/titrimetri				1	0			225		210				17,2	7,7
Biokj. oks.forbr. 5 d., mg/l O	EF	839	829	9	0	832	814	818	88	803	72	10,8	9,0	-2,5	-3,1
NS-EN 1899-1, elektrode				6	0	843	809	824	99	789	54	12,0	6,8	-1,8	-4,9
NS 4758				3	0	822	890	808	80	832	109	10,0	13,1	-3,7	0,4
Biokj oks.forbruk 5 d., mg/l O	GH	127	131	9	0	132	140	135	17	142	18	12,9	12,6	6,5	8,3
NS-EN 1899-1, elektrode				6	0	130	136	134	21	142	22	15,9	15,8	5,5	8,3
NS 4758				3	0	134	141	138	8	142	5	5,9	3,2	8,4	8,4
Biokj. oks.forbr. 7 d., mg/l O	EF	883	873	4	0	898	922	863	170	864	159	19,8	18,4	-2,3	-1,0
NS-EN 1899-1, elektrode				3	0	890	883	848	206	832	178	24,2	21,4	-3,9	-4,7
NS 4758				1	0			906		960				2,6	10,0
Biokj. oks.forbr. 7 d., mg/l O	GH	134	137	4	0	155	155	150	37	156	37	24,6	23,7	12,1	13,9
NS-EN 1899-1, elektrode				3	0	150	150	147	45	155	45	30,3	29,2	9,7	12,9
NS 4758				1	0			160		160				19,4	16,8

Tabell 2. (forts.)

Analysevariable og metoder	Pr- par	Sann verdi		Antall lab.		Median		Middel/Std.avv.		Middel/Std.avv.		Rel. std.avv., %		Relativ feil, %	
		Pr. 1	Pr. 2	Tot.	U	Pr. 1	Pr. 2	Prøve 1	Prøve 2	Pr. 1	Pr. 2	Pr. 1	Pr. 2		
Totalt organisk karbon, mg/l C	EF	478	473	14	0	479	475	476	24	474	23	5,1	4,9	-0,5	0,3
Shimadzu TOC-Vcsn				6	0	481	479	482	17	485	15	3,5	3,2	0,8	2,5
Shimadzu 5000				3	0	466	463	465	10	461	14	2,2	3,1	-2,8	-2,4
Multi N/C 2100				2	0			458		452				-4,2	-4,4
OI Analytical Aurora1030C				2	0			488		488				1,9	3,2
Skalar Formacs				1	0			485		470				1,4	-0,6
Totalt organisk karbon, mg/l C	GH	75,8	77,3	14	0	76,8	77,2	75,8	4,1	77,5	4,4	5,4	5,7	0,0	0,3
Shimadzu TOC-Vcsn				6	0	77,2	79,0	76,9	1,4	78,7	1,8	1,9	2,3	1,5	1,8
Shimadzu 5000				3	0	74,2	76,3	73,6	1,3	76,2	1,0	1,8	1,3	-2,9	-1,4
Multi N/C 2100				2	0			72,5		72,9				-4,4	-5,7
OI Analytical Aurora1030C				2	0			78,4		80,7				3,4	4,4
Skalar Formacs				1	0			76,8		77,2				1,3	-0,1
Totalfosfor, mg/l P	EF	1,58	1,44	22	4	1,61	1,46	1,62	0,08	1,47	0,09	4,7	6,2	2,5	1,9
NS 4725, 3. utg.				6	1	1,59	1,47	1,64	0,09	1,46	0,10	5,7	6,9	3,8	1,3
Enkel fotometri				5	2	1,65	1,45	1,62	0,06	1,50	0,14	4,0	9,2	2,7	4,4
Autoanalysator				4	0	1,62	1,48	1,64	0,05	1,48	0,02	2,8	1,4	3,5	2,4
NS-EN ISO 6878				3	0	1,55	1,44	1,58	0,11	1,45	0,11	7,1	7,6	-0,2	0,5
FIA/SnC12				2	1			1,57		1,38				-0,8	-4,0
ICP/AES				1	0			1,55		1,39				-1,9	-3,5
NS 4725, 2. utg.				1	0			1,70		1,60				7,6	11,1
Totalfosfor, mg/l P	GH	7,18	6,46	22	1	7,16	6,45	7,13	0,33	6,38	0,28	4,6	4,4	-0,7	-1,2
NS 4725, 3. utg.				6	0	7,17	6,43	7,05	0,51	6,33	0,41	7,2	6,6	-1,9	-2,1
Enkel fotometri				5	0	7,16	6,50	7,07	0,22	6,39	0,28	3,1	4,4	-1,6	-1,0
Autoanalysator				4	0	7,24	6,47	7,28	0,19	6,50	0,12	2,6	1,8	1,4	0,7
NS-EN ISO 6878				3	1			7,08		6,30				-1,5	-2,5
FIA/SnC12				2	0			7,28		6,44				1,4	-0,3
ICP/AES				1	0			6,84		6,10				-4,7	-5,6
NS 4725, 2. utg.				1	0			7,50		6,50				4,5	0,6
Totalnitrogen, mg/l N	EF	2,76	2,51	19	2	2,85	2,61	2,84	0,23	2,64	0,23	8,0	8,5	3,0	5,0
Enkel fotometri				5	0	2,63	2,50	2,74	0,28	2,62	0,28	10,2	10,8	-0,9	4,2
NS 4743, 2. utg.				4	1	2,70	2,70	2,73	0,06	2,64	0,11	2,0	4,0	-1,2	5,3
NS-EN 12260				3	0	2,90	2,60	2,82	0,14	2,49	0,21	4,9	8,2	2,2	-0,9
Autoanalysator				2	0			3,13		2,85				13,3	13,6
FIA				2	0			2,91		2,57				5,3	2,2
NS-EN ISO 11905-1				2	1			2,95		2,78				6,8	10,7
Forbrenning				1	0			3,00		2,74				8,7	9,2
Totalnitrogen, mg/l N	GH	12,5	11,3	20	2	12,8	11,5	12,7	1,1	11,5	1,2	8,7	10,2	1,7	1,7
Enkel fotometri				5	1	12,3	11,1	12,3	1,7	11,0	1,8	13,9	16,1	-1,4	-3,1
NS 4743, 2. utg.				4	0	12,7	11,1	12,8	0,4	11,2	0,4	3,5	3,4	2,2	-0,7
NS-EN 12260				3	0	11,9	10,8	12,0	1,3	10,8	1,2	10,8	11,1	-3,7	-4,4
NS-EN ISO 11905-1				3	0	13,3	12,4	13,3	0,2	12,4	0,4	1,2	3,3	6,6	9,8
Autoanalysator				2	1			14,7		13,7				17,6	20,8
FIA				2	0			12,5		11,8				-0,3	4,1
Forbrenning				1	0			12,6		11,4				0,8	1,0

Tabell 2. (forts.)

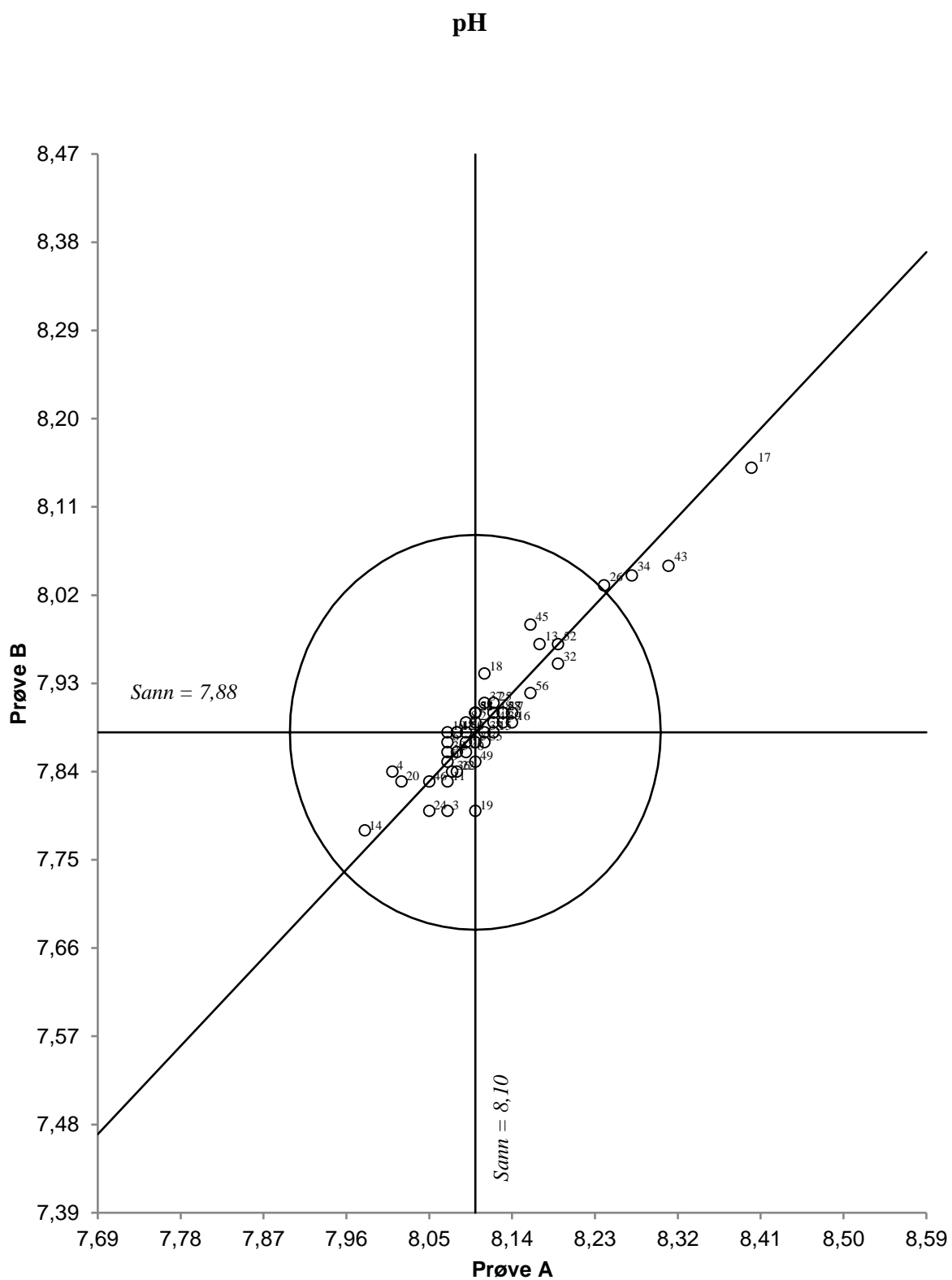
Analysevariable og metoder	Pr.- par	Sann verdi		Antall lab.		Median		Middel/Std.avv.		Middel/Std.avv.		Rel. std.avv., %		Relativ feil, %	
		Pr. 1	Pr. 2	Tot.	U	Pr. 1	Pr. 2	Prøve 1	Prøve 2	Pr. 1	Pr. 2	Pr. 1	Pr. 2	Pr. 1	Pr. 2
Aluminium, mg/l Al	IJ	0,287	0,334	13	0	0,270	0,331	0,261	0,043	0,317	0,043	16,6	13,5	-9,1	-4,9
ICP/AES				6	0	0,268	0,332	0,240	0,054	0,303	0,057	22,5	18,7	-16,4	-9,3
ICP/MS				5	0	0,276	0,323	0,279	0,026	0,330	0,028	9,4	8,5	-2,6	-1,1
AAS, NS 4773, 2. utg.				1	0			0,290		0,342				1,0	2,4
NS-EN ISO 11885				1	0			0,267		0,316				-7,0	-5,4
Aluminium, mg/l Al	KL	1,27	1,34	13	0	1,26	1,30	1,24	0,06	1,30	0,06	4,7	4,9	-2,6	-2,6
ICP/AES				6	0	1,26	1,30	1,24	0,04	1,30	0,04	3,4	2,9	-2,3	-2,8
ICP/MS				5	0	1,25	1,30	1,23	0,09	1,29	0,09	7,0	7,3	-3,1	-3,2
AAS, NS 4773, 2. utg.				1	0			1,28		1,37				0,5	2,5
NS-EN ISO 11885				1	0			1,22		1,29				-4,3	-3,7
Bly, mg/l Pb	IJ	0,299	0,269	16	1	0,296	0,265	0,295	0,012	0,268	0,015	4,2	5,8	-1,3	-0,2
ICP/AES				7	0	0,296	0,275	0,299	0,014	0,275	0,019	4,5	6,9	0,0	2,2
ICP/MS				5	0	0,298	0,268	0,296	0,009	0,268	0,007	3,2	2,5	-1,0	-0,5
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	1			0,296		0,265				-1,0	-1,5
AAS, flamme, annen				1	0			0,289		0,253				-3,3	-5,9
NS-EN ISO 11885				1	0			0,272		0,247				-9,0	-8,2
Bly, mg/l Pb	KL	0,072	0,078	16	1	0,072	0,080	0,073	0,011	0,079	0,009	15,0	11,8	1,3	0,8
ICP/AES				7	0	0,076	0,081	0,078	0,013	0,083	0,009	16,2	11,3	8,5	6,0
ICP/MS				5	0	0,072	0,080	0,073	0,001	0,080	0,002	1,2	2,7	0,7	2,4
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	1			0,056		0,061				-22,2	-21,8
AAS, flamme, annen				1	0			0,058		0,064				-19,4	-17,9
NS-EN ISO 11885				1	0			0,070		0,076				-2,8	-2,6
Jern, mg/l Fe	IJ	0,163	0,169	16	0	0,161	0,172	0,166	0,016	0,178	0,018	9,7	10,3	1,6	5,4
ICP/AES				7	0	0,160	0,176	0,164	0,018	0,181	0,024	10,9	13,5	0,8	6,9
ICP/MS				5	0	0,161	0,169	0,159	0,005	0,174	0,015	3,4	8,8	-2,3	2,7
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	0			0,183		0,182				12,3	7,4
AAS, flamme, annen				1	0			0,166		0,171				1,5	1,2
NS-EN ISO 11885				1	0			0,172		0,184				5,5	8,9
Jern, mg/l Fe	KL	1,39	1,43	16	0	1,36	1,40	1,35	0,08	1,40	0,07	6,2	4,9	-3,4	-2,4
ICP/AES				7	0	1,34	1,40	1,32	0,11	1,40	0,07	8,2	5,3	-5,1	-2,6
ICP/MS				5	0	1,36	1,40	1,36	0,05	1,39	0,08	3,9	5,6	-2,2	-3,1
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	0			1,41		1,46				1,4	1,8
AAS, flamme, annen				1	0			1,36		1,40				-2,3	-2,2
NS-EN ISO 11885				1	0			1,29		1,34				-7,6	-6,6
Kadmium, mg/l Cd	IJ	0,129	0,116	15	0	0,127	0,114	0,125	0,009	0,113	0,007	7,3	6,1	-3,0	-2,3
ICP/AES				6	0	0,129	0,115	0,130	0,007	0,116	0,007	5,6	6,0	0,5	0,3
ICP/MS				5	0	0,126	0,114	0,122	0,007	0,111	0,006	5,9	5,7	-5,1	-4,6
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	0			0,118		0,112				-8,5	-3,4
AAS, flamme, annen				1	0			0,132		0,120				2,3	3,4
NS-EN ISO 11885				1	0			0,118		0,105				-8,5	-9,5
Kadmium, mg/l Cd	KL	0,031	0,034	15	1	0,031	0,033	0,031	0,002	0,033	0,003	6,4	7,6	-0,6	-2,0
ICP/AES				6	0	0,031	0,033	0,032	0,002	0,034	0,003	6,9	9,0	1,6	-1,5
ICP/MS				5	0	0,031	0,034	0,030	0,002	0,033	0,003	7,1	7,8	-3,7	-4,0
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	1			0,031		0,035				0,0	2,9
AAS, flamme, annen				1	0			0,032		0,036				3,2	4,4
NS-EN ISO 11885				1	0			0,030		0,032				-3,2	-5,9

Tabell 2. (forts.)

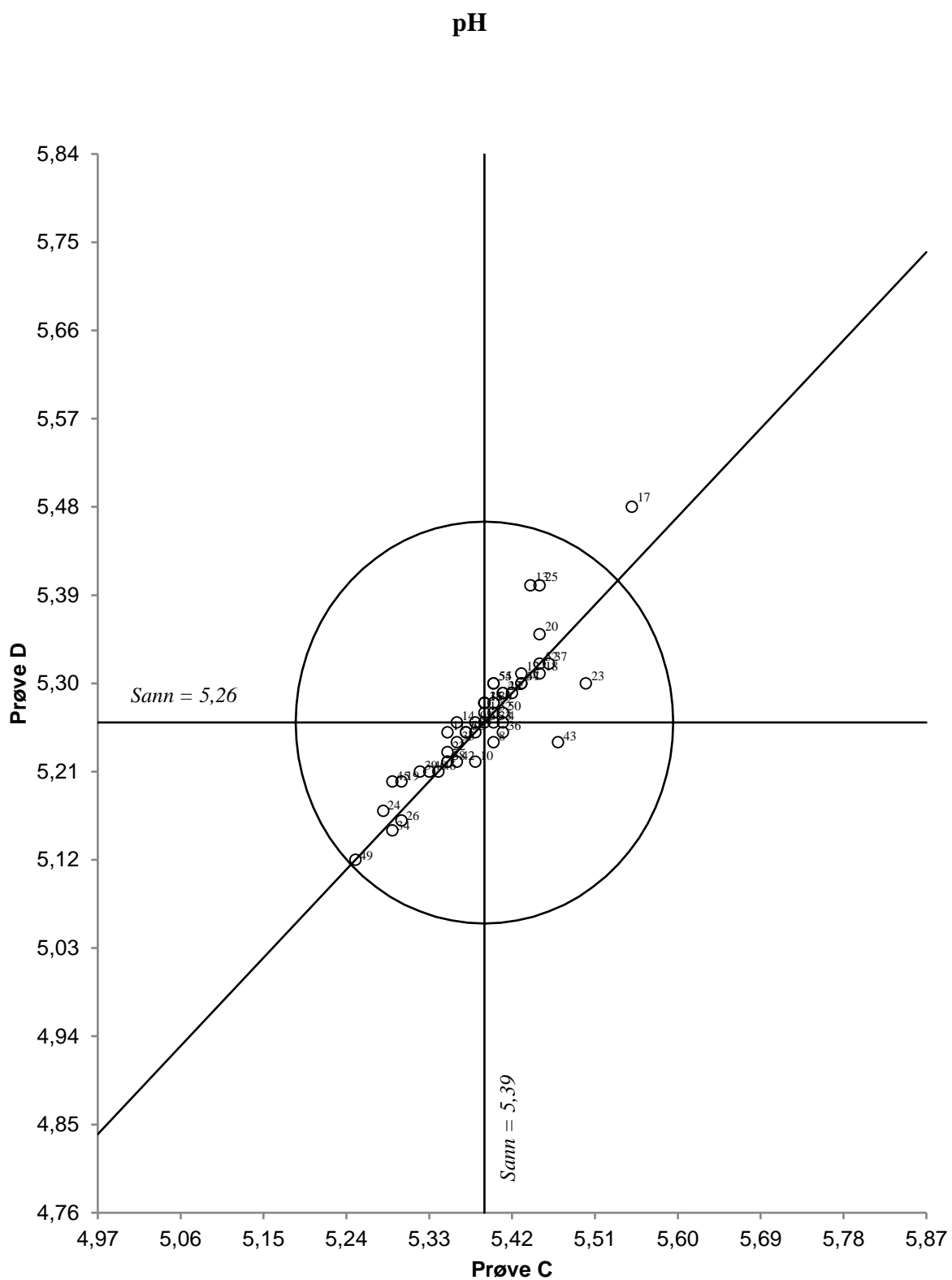
Analysevariable og metoder	Pr.- par	Sann verdi		Antall lab.		Median		Middel/Std.avv.		Middel/Std.avv.		Rel. std.avv., %		Relativ feil, %	
		Pr. 1	Pr. 2	Tot.	U	Pr. 1	Pr. 2	Prøve 1	Prøve 2	Pr. 1	Pr. 2	Pr. 1	Pr. 2	Pr. 1	Pr. 2
Kobolt, mg/l Co ICP/AES ICP/MS AAS, NS 4773, 2. utg. NS-EN ISO 11885	IJ	0,386	0,401	11	0	0,373	0,393	0,365	0,035	0,383	0,034	9,5	8,8	-5,4	-4,4
				6	0	0,381	0,402	0,365	0,047	0,382	0,046	12,9	12,1	-5,4	-4,8
				3	0	0,373	0,393	0,365	0,013	0,391	0,011	3,6	2,7	-5,4	-2,4
				1	0			0,380		0,383				-1,6	-4,5
				1	0			0,348		0,368				-9,8	-8,2
Kobolt, mg/l Co ICP/AES ICP/MS AAS, NS 4773, 2. utg. NS-EN ISO 11885	KL	0,066	0,067	11	2	0,066	0,066	0,068	0,004	0,067	0,004	5,6	5,9	2,4	0,2
				6	2	0,067	0,068	0,066	0,003	0,068	0,003	4,2	4,6	0,4	0,7
				3	0	0,065	0,066	0,065	0,001	0,065	0,002	0,9	3,2	-1,0	-2,4
				1	0			0,073		0,063				10,6	-6,0
				1	0			0,074		0,075				12,1	11,9
Kobber, mg/l Cu ICP/AES AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/MS AAS, flamme, annen AAS, NS 4781 NS-EN ISO 11885	IJ	0,746	0,672	18	0	0,734	0,670	0,736	0,030	0,663	0,024	4,1	3,6	-1,3	-1,3
				7	0	0,741	0,670	0,738	0,022	0,670	0,018	3,0	2,8	-1,1	-0,3
				4	0	0,737	0,676	0,742	0,042	0,667	0,027	5,7	4,1	-0,5	-0,8
				4	0	0,734	0,657	0,740	0,041	0,658	0,031	5,5	4,7	-0,9	-2,1
				1	0			0,732		0,662				-1,9	-1,5
				1	0			0,736		0,673				-1,3	0,1
				1	0			0,695		0,621				-6,8	-7,6
Kobber, mg/l Cu ICP/AES AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/MS AAS, flamme, annen AAS, NS 4781 NS-EN ISO 11885	KL	0,179	0,194	18	1	0,176	0,191	0,176	0,005	0,191	0,007	3,0	3,9	-1,4	-1,7
				7	0	0,180	0,193	0,181	0,004	0,195	0,006	2,0	3,0	0,9	0,6
				4	1	0,171	0,185	0,175	0,006	0,187	0,011	3,6	5,7	-2,4	-3,4
				4	0	0,173	0,190	0,174	0,005	0,189	0,007	2,6	3,9	-2,9	-2,8
				1	0			0,168		0,183				-6,1	-5,7
				1	0			0,174		0,191				-2,8	-1,5
				1	0			0,175		0,185				-2,2	-4,6
Krom, mg/l Cr ICP/AES ICP/MS AAS, NS 4773, 2. utg. NS-EN ISO 11885	IJ	0,065	0,068	14	0	0,064	0,067	0,063	0,006	0,067	0,005	9,2	7,5	-2,5	-1,7
				7	0	0,063	0,069	0,062	0,007	0,066	0,007	11,7	10,1	-5,1	-2,3
				5	0	0,064	0,065	0,063	0,002	0,066	0,001	3,4	2,3	-2,8	-3,3
				1	0			0,067		0,069				3,1	1,5
				1	0			0,072		0,073				10,8	7,4
Krom, mg/l Cr ICP/AES ICP/MS AAS, NS 4773, 2. utg. NS-EN ISO 11885	KL	0,557	0,573	14	1	0,547	0,569	0,551	0,016	0,565	0,021	3,0	3,7	-1,1	-1,3
				7	1	0,558	0,572	0,558	0,014	0,573	0,015	2,4	2,7	0,2	-0,1
				5	0	0,542	0,563	0,542	0,015	0,556	0,022	2,8	4,0	-2,8	-2,9
				1	0			0,571		0,592				2,5	3,3
				1	0			0,536		0,541				-3,8	-5,6
Mangan, mg/l Mn ICP/AES ICP/MS AAS, NS 4773, 2. utg. AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885	IJ	0,269	0,313	16	0	0,258	0,307	0,257	0,010	0,307	0,012	4,1	3,8	-4,6	-2,0
				6	0	0,257	0,308	0,257	0,008	0,308	0,011	3,1	3,7	-4,5	-1,7
				5	0	0,260	0,307	0,256	0,016	0,305	0,016	6,1	5,2	-4,8	-2,6
				3	0	0,261	0,310	0,261	0,009	0,313	0,007	3,4	2,4	-3,0	-0,1
				1	0			0,257		0,303				-4,5	-3,4
				1	0			0,246		0,296				-8,6	-5,4
Mangan, mg/l Mn ICP/AES ICP/MS AAS, NS 4773, 2. utg. AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885	KL	1,19	1,25	16	0	1,18	1,22	1,18	0,04	1,23	0,05	3,5	3,7	-0,9	-2,1
				6	0	1,19	1,23	1,19	0,04	1,23	0,03	3,1	2,7	-0,6	-1,8
				5	0	1,16	1,23	1,18	0,06	1,23	0,08	5,1	6,2	-1,2	-2,0
				3	0	1,20	1,21	1,19	0,04	1,23	0,03	3,4	2,6	-0,7	-2,0
				1	0			1,17		1,22				-2,3	-3,0
				1	0			1,19		1,22				-0,8	-3,1

Tabell 2. (forts.)

Analysevariable og metoder	Pr- par	Sann verdi		Antall lab.		Median		Middel/Std.avv.		Middel/Std.avv.		Rel. std.avv., %		Relativ feil, %	
		Pr. 1	Pr. 2	Tot.	U	Pr. 1	Pr. 2	Prøve 1	Prøve 2	Pr. 1	Pr. 2	Pr. 1	Pr. 2		
Nikkel, mg/l Ni	IJ	0,049	0,051	16	1	0,049	0,050	0,048	0,005	0,050	0,004	10,6	7,9	-2,5	-1,8
ICP/AES				7	1	0,048	0,050	0,048	0,004	0,050	0,005	9,1	10,5	-3,1	-2,0
ICP/MS				5	0	0,049	0,050	0,048	0,001	0,050	0,001	1,8	1,6	-1,3	-1,9
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	0			0,043		0,047				-13,3	-7,8
AAS, flamme, annen				1	0			0,050		0,052				2,0	2,0
NS-EN ISO 11885				1	0			0,055		0,055				12,2	7,8
Nikkel, mg/l Ni	KL	0,418	0,430	16	0	0,412	0,424	0,410	0,019	0,424	0,025	4,7	5,9	-1,9	-1,3
ICP/AES				7	0	0,408	0,421	0,402	0,026	0,418	0,034	6,4	8,2	-3,9	-2,7
ICP/MS				5	0	0,413	0,427	0,416	0,007	0,425	0,011	1,8	2,5	-0,6	-1,1
AAS, NS 4773, 2. utg.				2	0			0,424		0,442				1,4	2,8
AAS, flamme, annen				1	0			0,426		0,439				1,9	2,1
NS-EN ISO 11885				1	0			0,399		0,414				-4,5	-3,7
Sink, mg/l Zn	IJ	0,125	0,146	17	0	0,122	0,148	0,123	0,006	0,148	0,007	5,1	5,1	-1,7	1,0
ICP/AES				7	0	0,123	0,150	0,124	0,006	0,149	0,007	5,1	4,7	-1,0	2,2
ICP/MS				5	0	0,120	0,147	0,119	0,004	0,144	0,009	3,6	6,3	-5,2	-1,2
AAS, NS 4773, 2. utg.				3	0	0,130	0,155	0,131	0,001	0,153	0,004	0,9	2,8	4,5	4,8
AAS, flamme, annen				1	0			0,121		0,144				-3,2	-1,4
NS-EN ISO 11885				1	0			0,117		0,140				-6,4	-4,1
Sink, mg/l Zn	KL	0,557	0,585	17	0	0,559	0,584	0,557	0,027	0,585	0,027	4,8	4,7	0,1	-0,1
ICP/AES				7	0	0,574	0,597	0,575	0,022	0,600	0,027	3,8	4,5	3,3	2,5
ICP/MS				5	0	0,547	0,570	0,538	0,023	0,565	0,023	4,2	4,0	-3,3	-3,4
AAS, NS 4773, 2. utg.				3	0	0,559	0,593	0,560	0,020	0,591	0,021	3,6	3,5	0,5	1,1
AAS, flamme, annen				1	0			0,561		0,588				0,7	0,5
NS-EN ISO 11885				1	0			0,517		0,552				-7,2	-5,6
Antimon, mg/l Sb	IJ	0,355	0,369	7	0	0,341	0,357	0,344	0,013	0,360	0,018	3,8	4,9	-3,0	-2,4
ICP-AES				4	0	0,345	0,362	0,348	0,017	0,364	0,023	5,0	6,3	-2,1	-1,4
ICP-MS				3	0	0,341	0,357	0,340	0,004	0,355	0,008	1,1	2,2	-4,2	-3,9
Antimon, mg/l Sb	KL	0,061	0,062	7	0	0,068	0,062	0,065	0,008	0,065	0,007	12,1	11,3	7,2	4,6
ICP-AES				4	0	0,069	0,071	0,067	0,009	0,068	0,009	13,5	13,7	9,4	8,9
ICP-MS				3	0	0,060	0,061	0,064	0,008	0,061	0,001	12,0	1,2	4,3	-1,2
Arsen, mg/l As	IJ	0,406	0,422	11	0	0,393	0,420	0,386	0,021	0,409	0,026	5,5	6,2	-4,9	-3,2
ICP-AES				6	0	0,390	0,422	0,383	0,021	0,407	0,031	5,4	7,6	-5,7	-3,5
ICP-MS				5	0	0,397	0,413	0,390	0,023	0,410	0,021	5,9	5,0	-3,9	-2,7
Arsen, mg/l As	KL	0,070	0,071	11	0	0,070	0,072	0,073	0,009	0,073	0,008	12,7	11,6	4,8	2,6
ICP-AES				6	0	0,076	0,074	0,076	0,012	0,075	0,011	15,7	14,4	9,0	5,6
ICP-MS				5	0	0,070	0,072	0,070	0,003	0,070	0,004	4,1	5,9	-0,3	-1,0

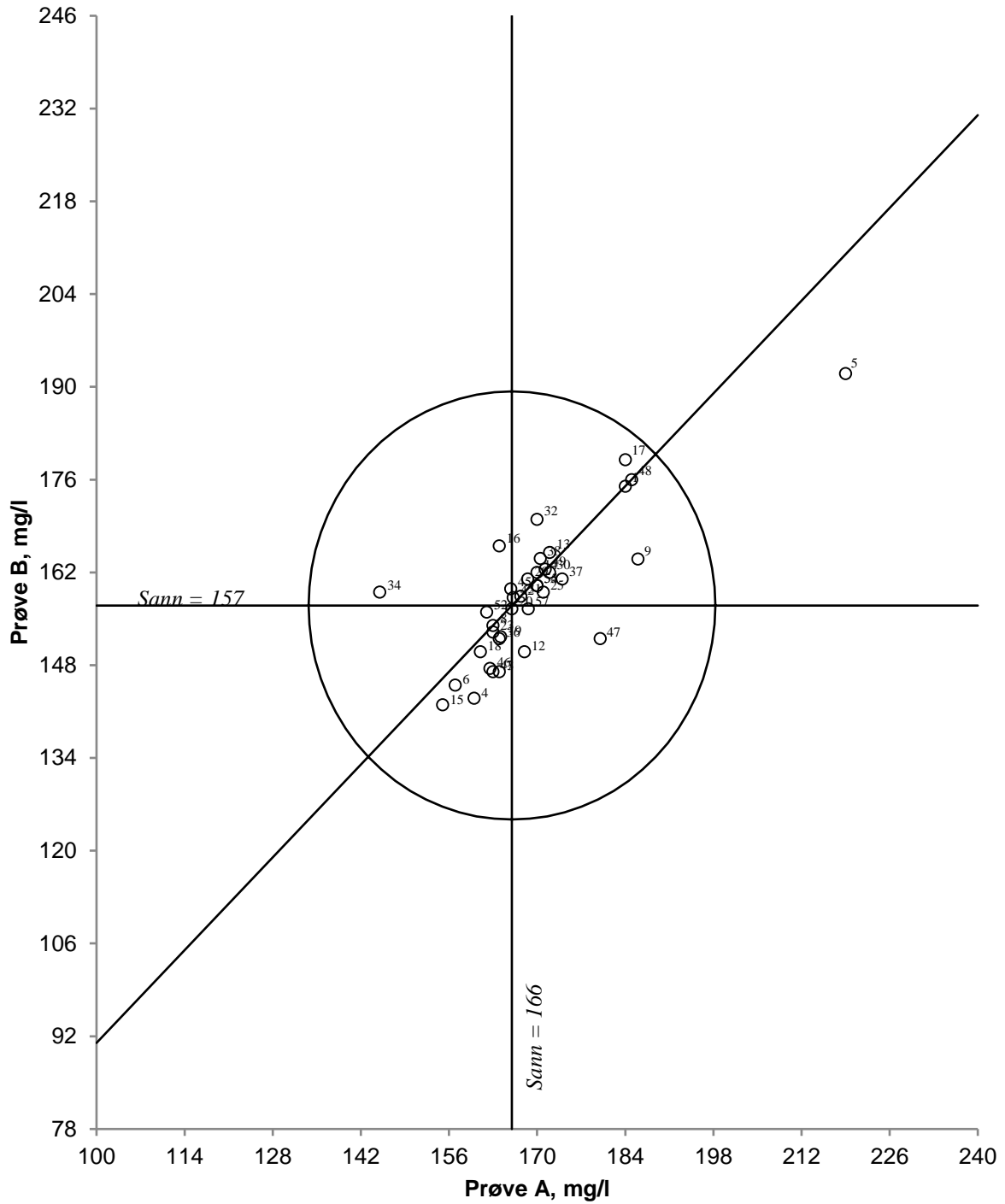

Figur 1. Youdendiagram for pH, prøvepar AB
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 2,52 %

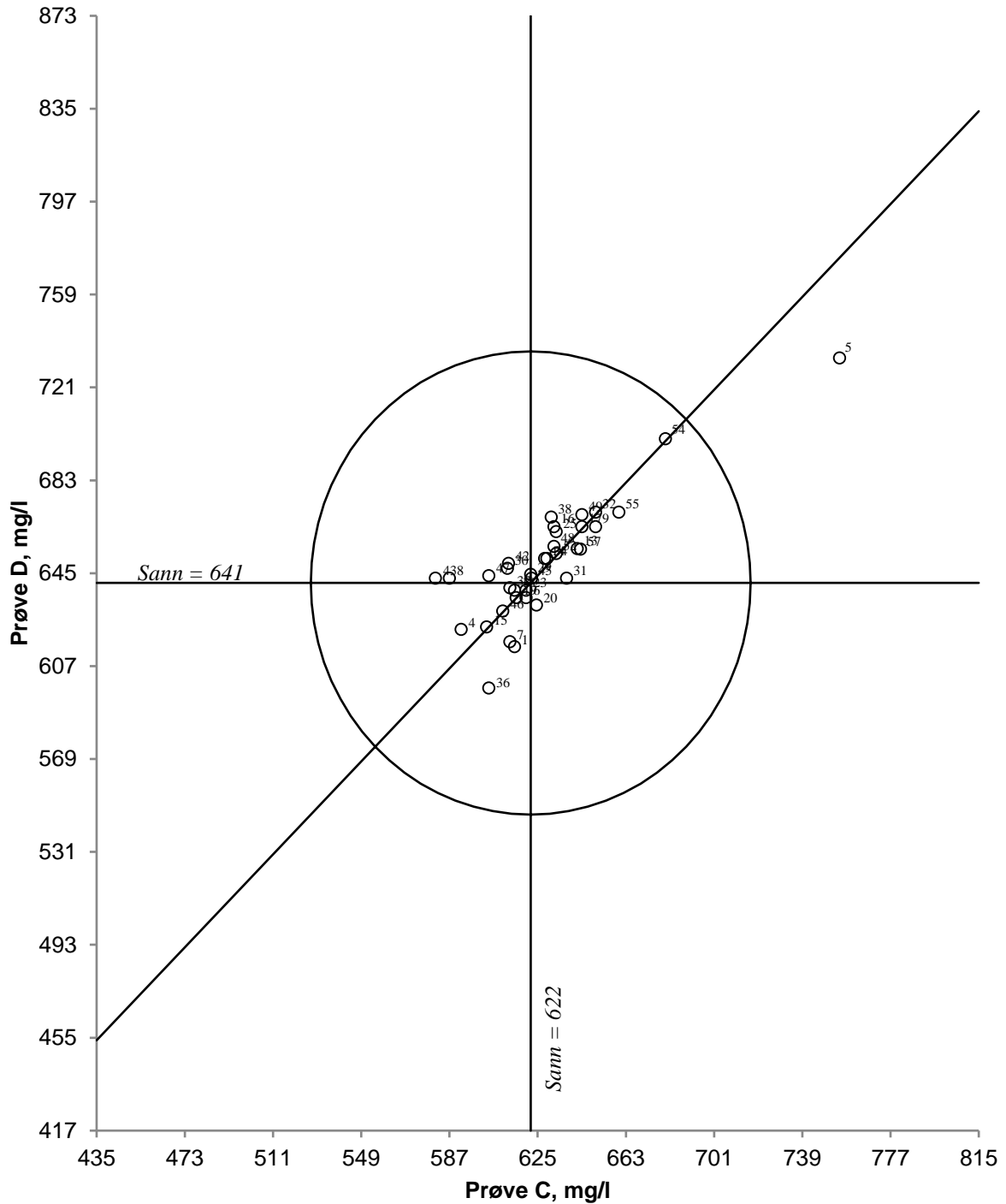
Figur 2. Youdendiagram for pH, prøvepar CD
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 3,85 %

Suspendert stoff, tørrstoff

Figur 3. Youdendiagram for suspendert stoff, tørrstoff, prøvepar AB
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 20 %

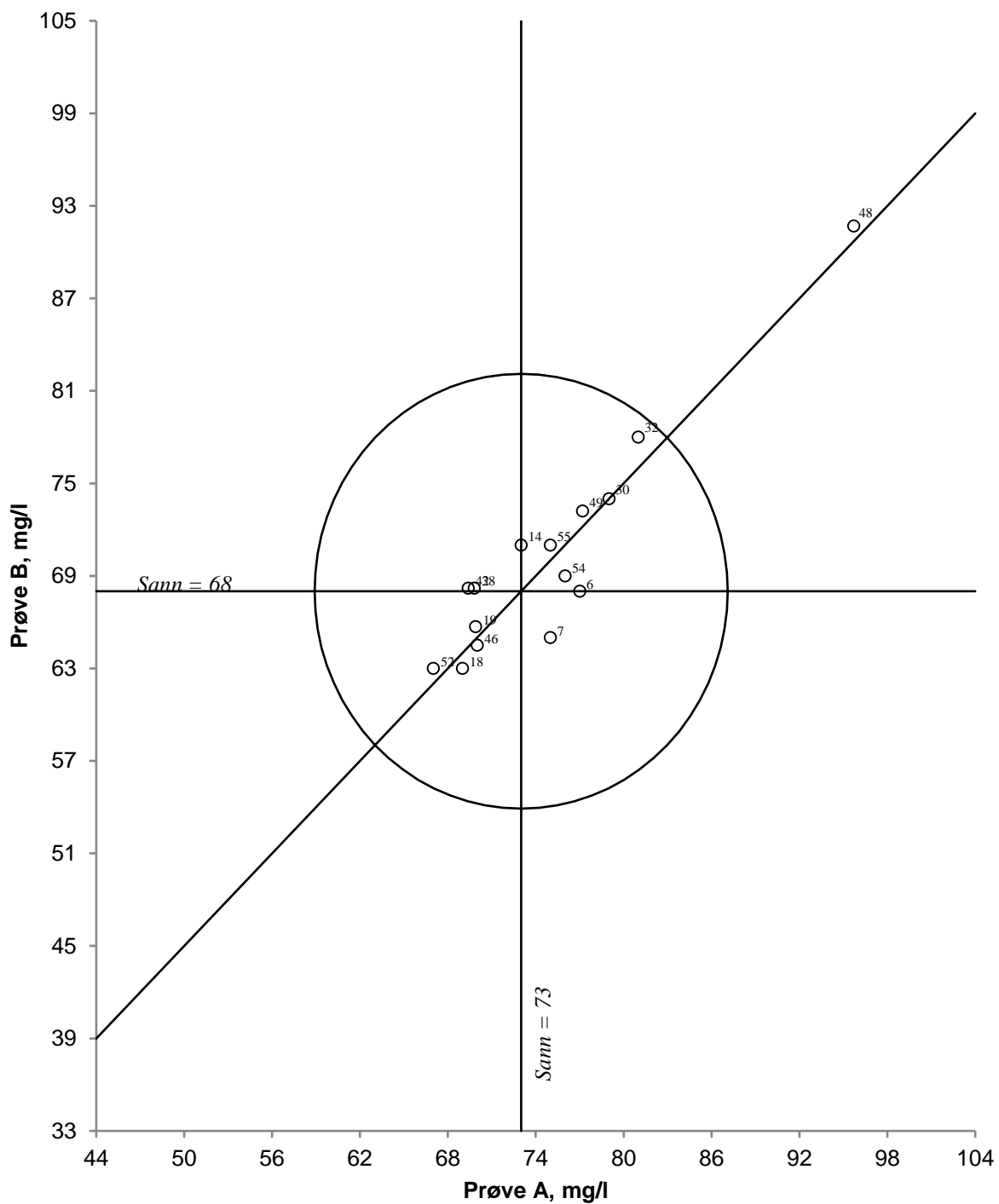
Suspendert stoff, tørrstoff

Figur 4. Youdendiagram for suspendert stoff, tørrstoff, prøvepar CD
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

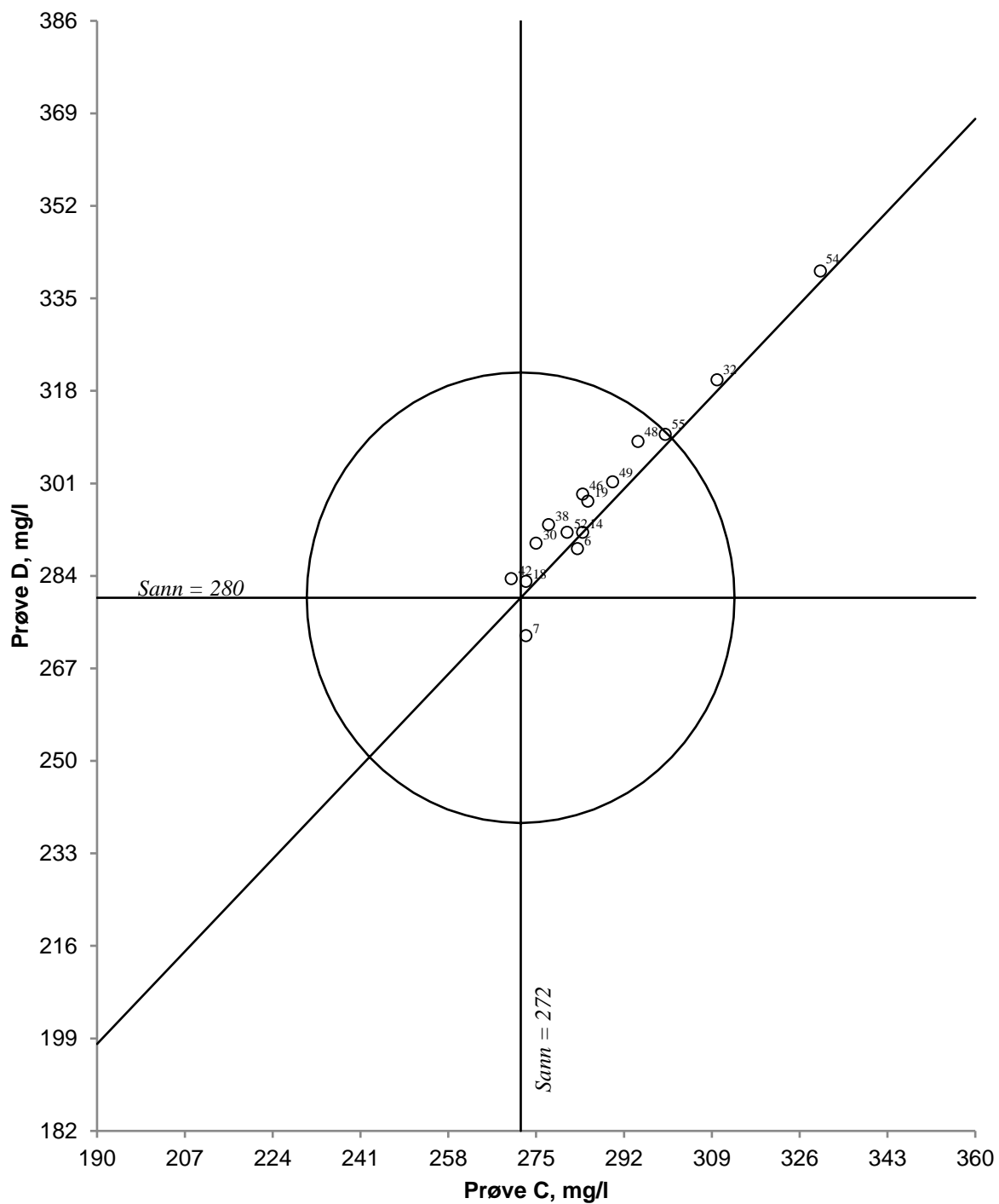

Suspendert stoff, gløderest

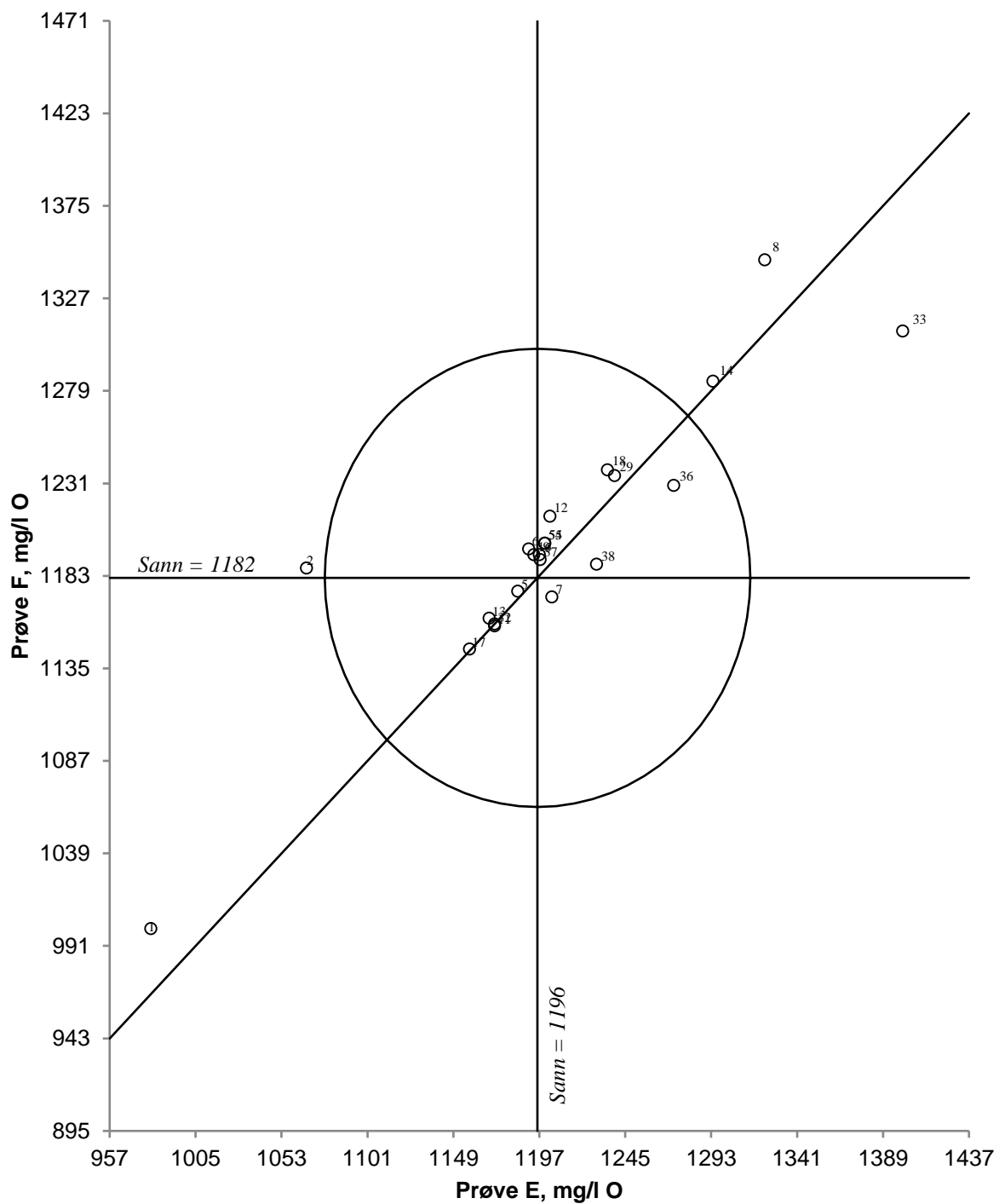
Figur 5. Youdendiagram for suspendert stoff, gløderest, prøvepar AB
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 20 %

Suspendert stoff, gløderest

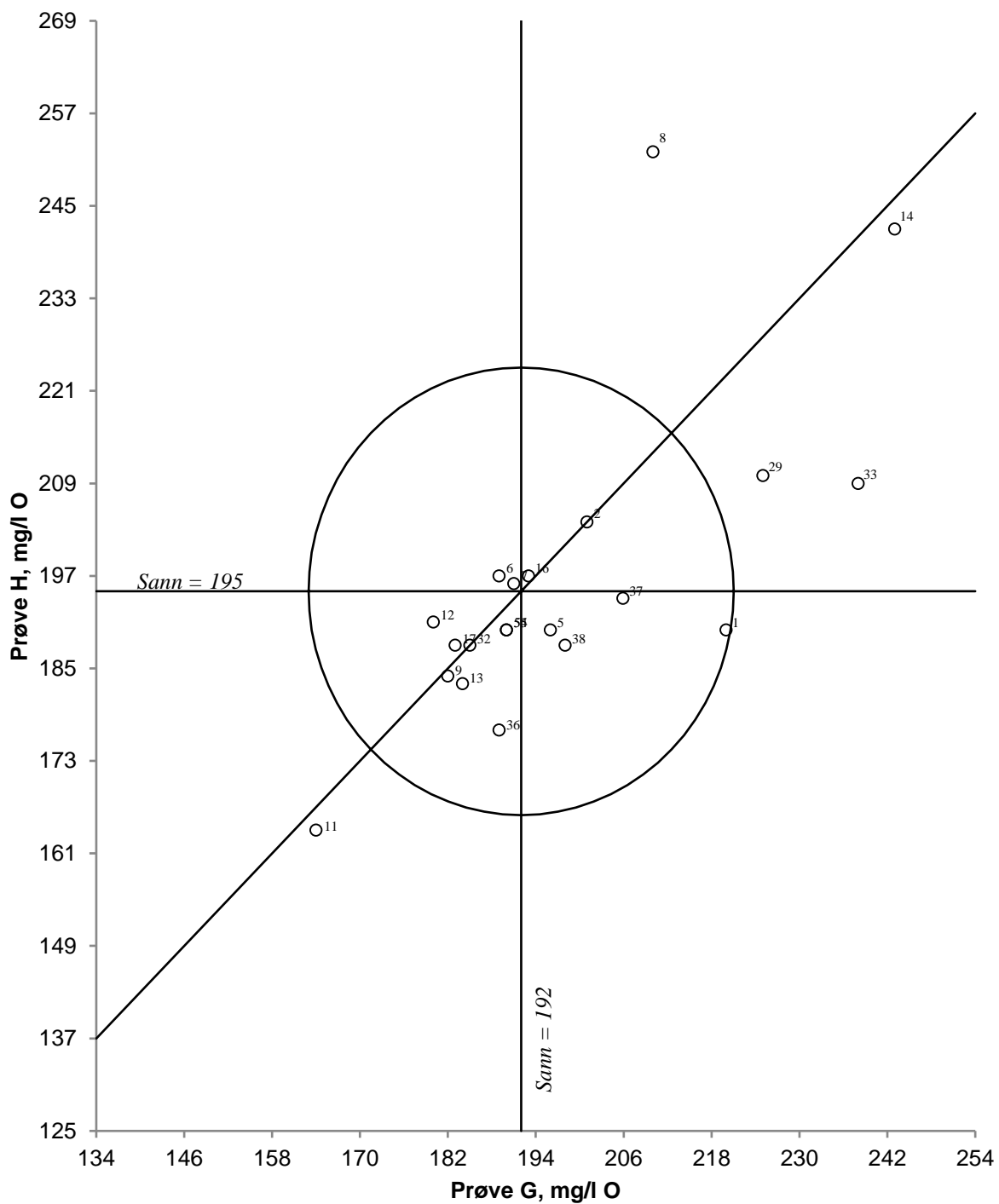
Figur 6. Youndendiagram for suspendert stoff, gløderest, prøvepar CD
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Kjemisk oksygenforbruk, COD/Cr

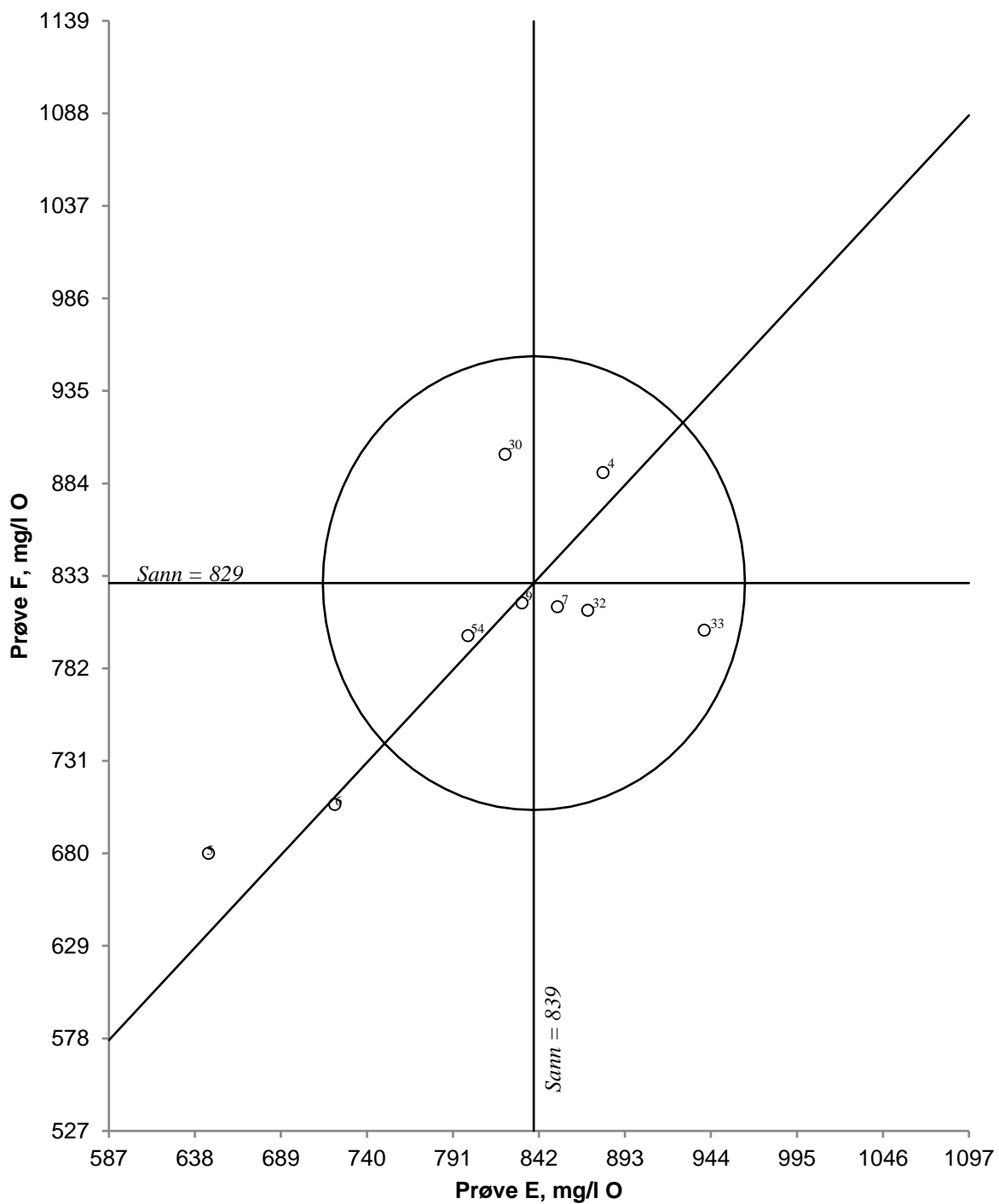
Figur 7. Youdendiagram for kjemisk oksygenforbruk, COD/Cr, prøvepar EF
Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Kjemisk oksygenforbruk, COD/Cr

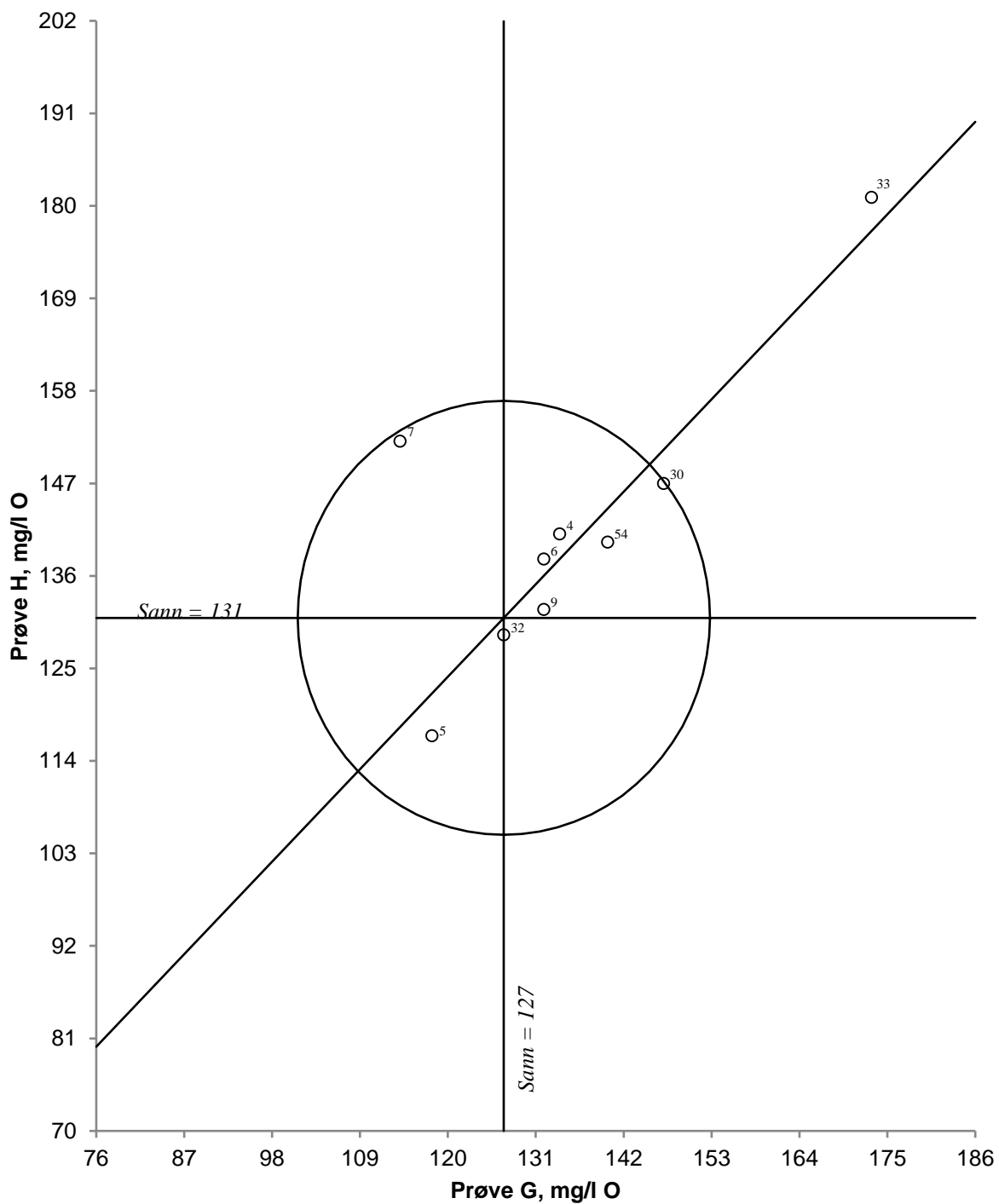
Figur 8. Youdendiagram for kjemisk oksygenforbruk, COD/Cr, prøvepar GH
Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager

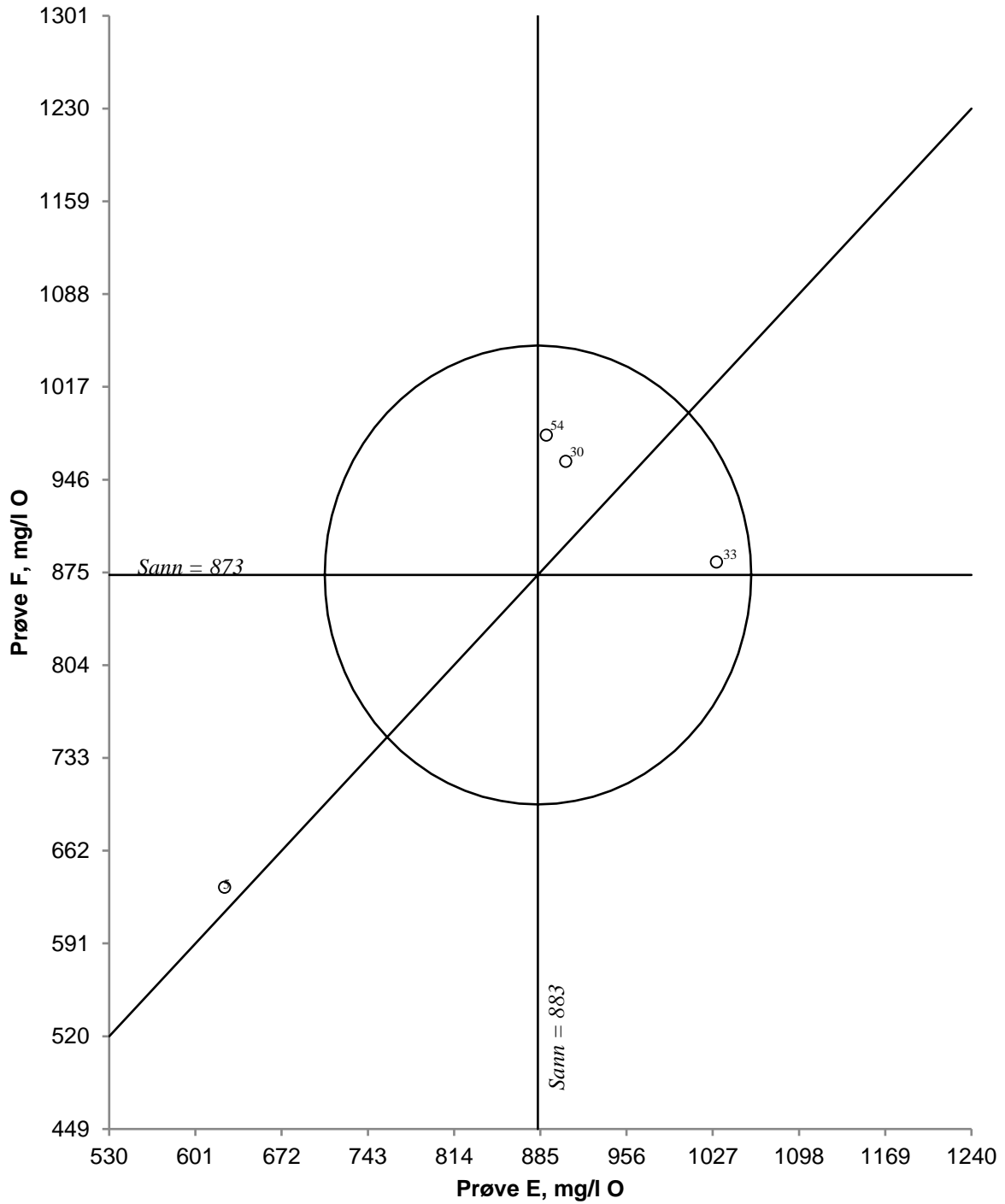
Figur 9. Youdendiagram for biokjemisk oksygenforbruk 5 dager, prøvepar EF Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager

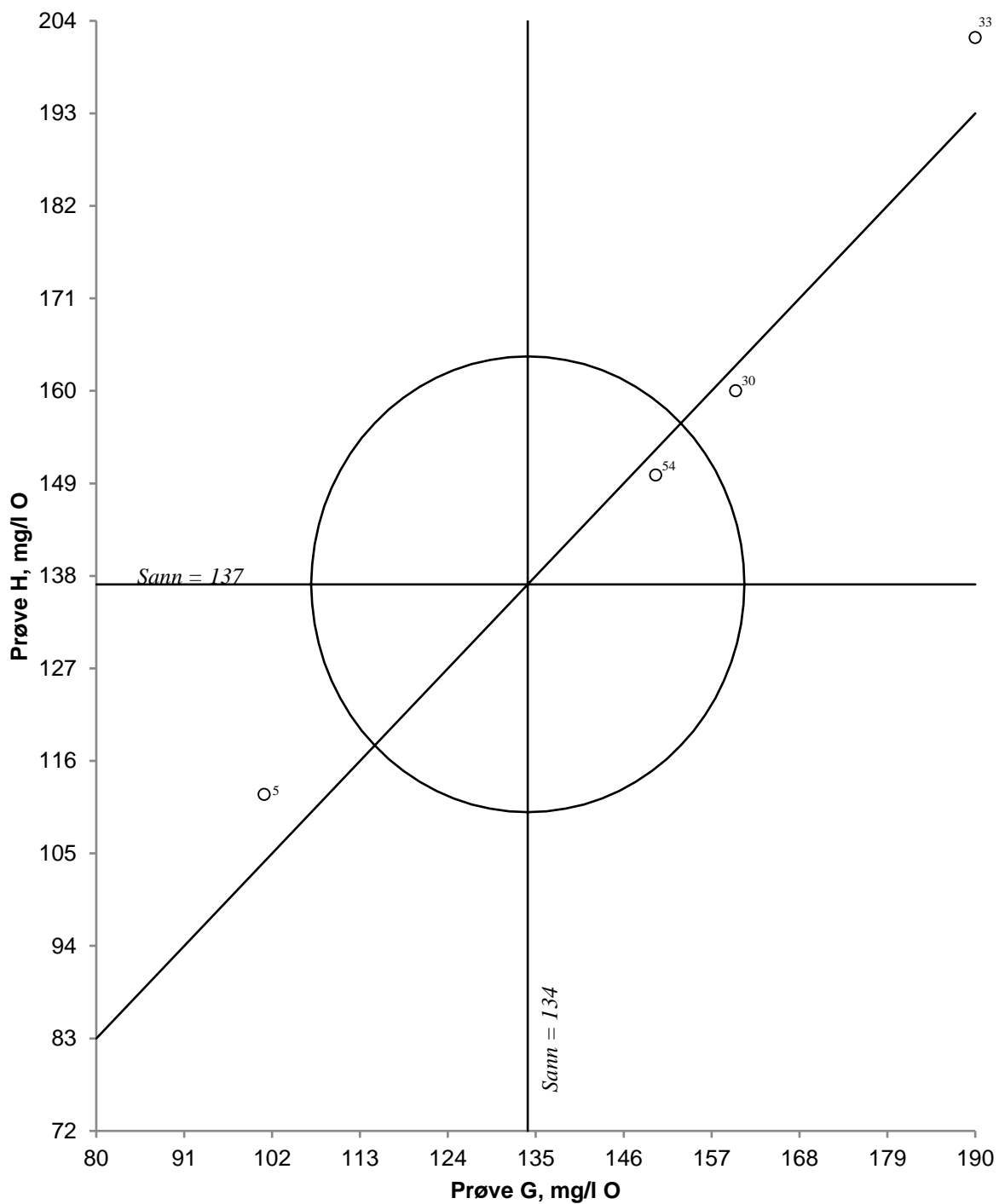
Figur 10. Youdendiagram for biokjemisk oksygenforbruk 5 dager, prøvepar GH
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 20 %

Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager

Figur 11. Youdendiagram for biokjemisk oksygenforbruk 7 dager, prøvepar EF
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 20 %

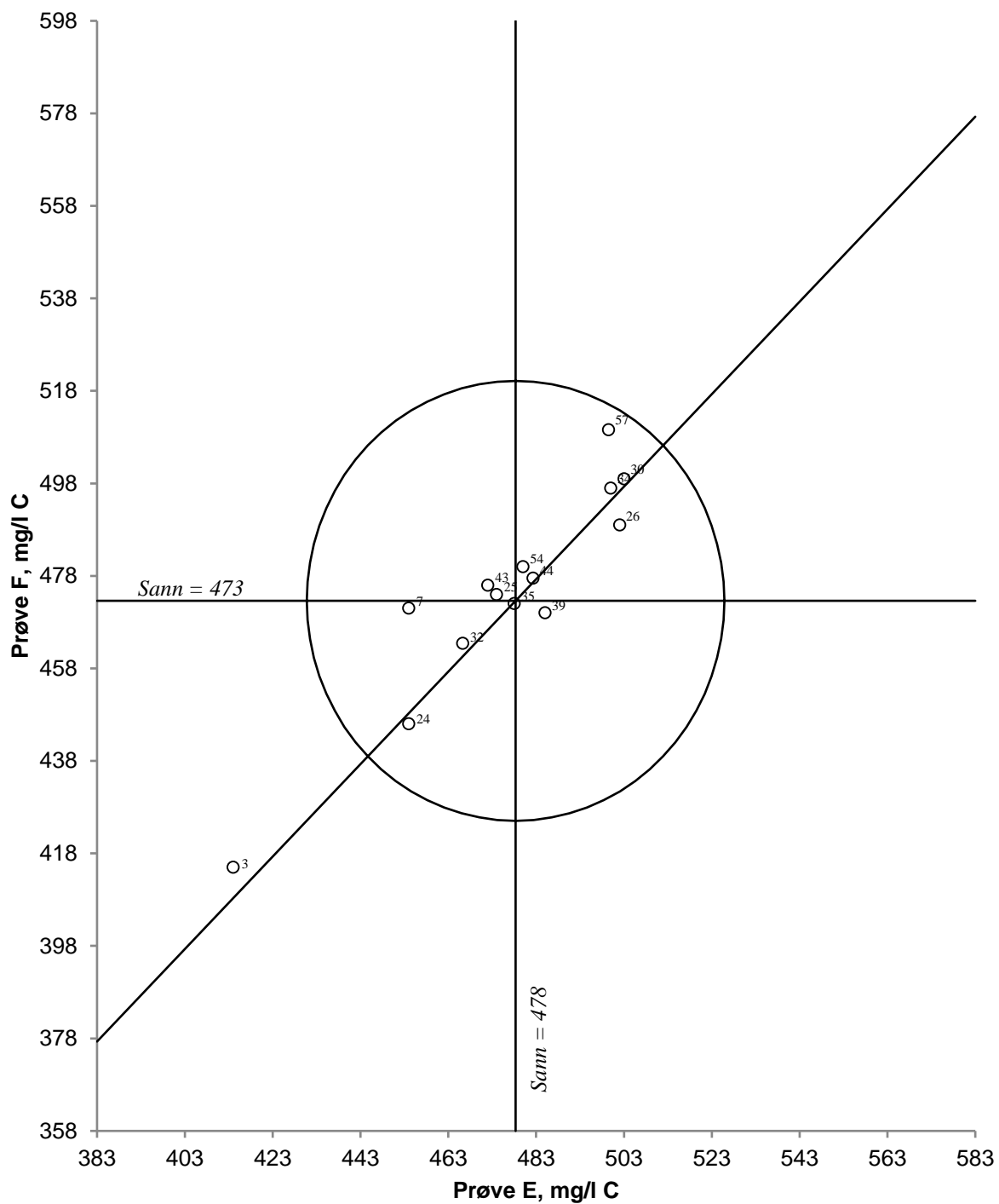
Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager

Figur 12. Youdendiagram for biokjemisk oksygenforbruk 7 dager, prøvepar GH
Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 20 %

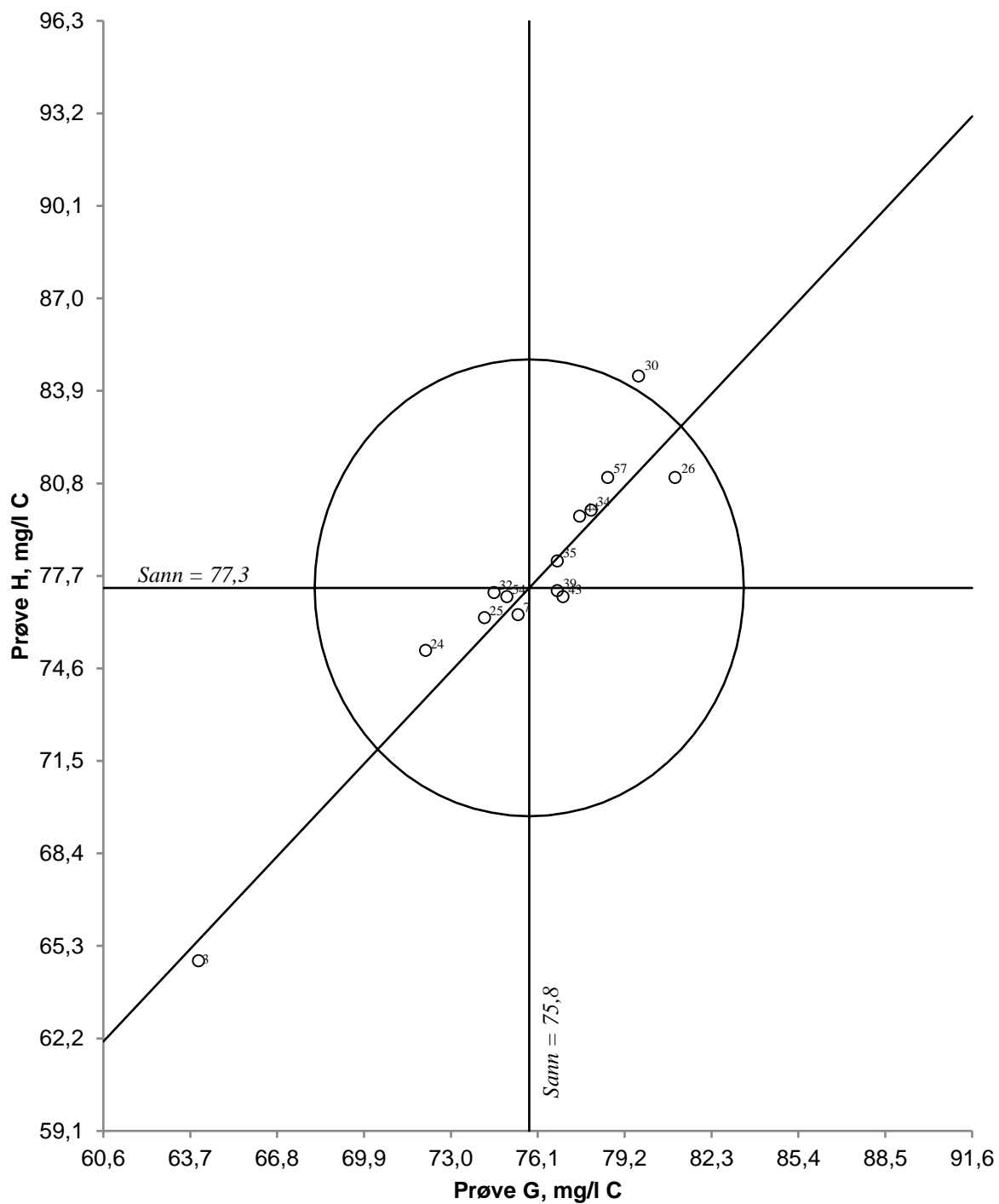

Totalt organisk karbon

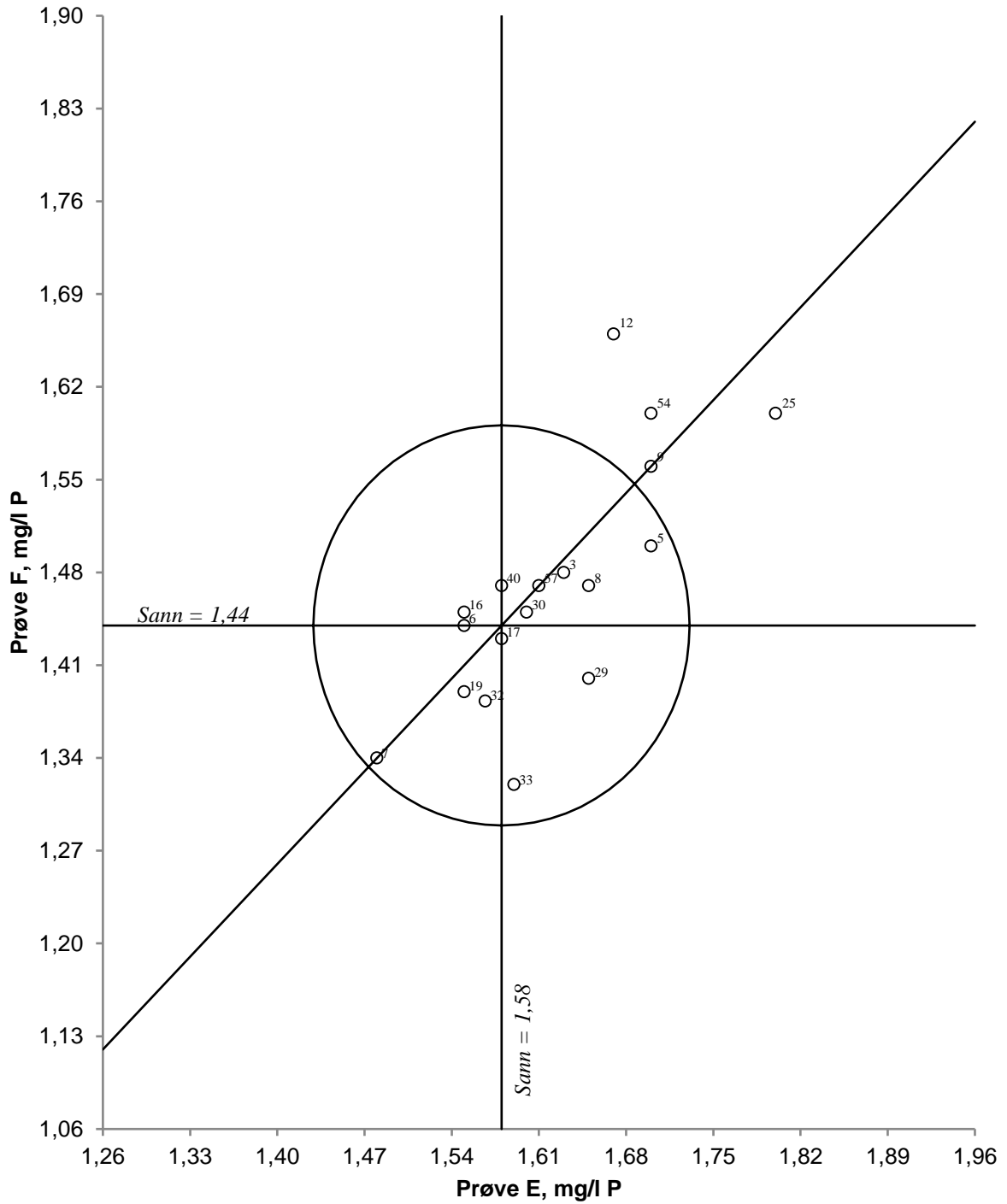
Figur 13. Youdendiagram for totalt organisk karbon, prøvepar EF
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Totalt organisk karbon

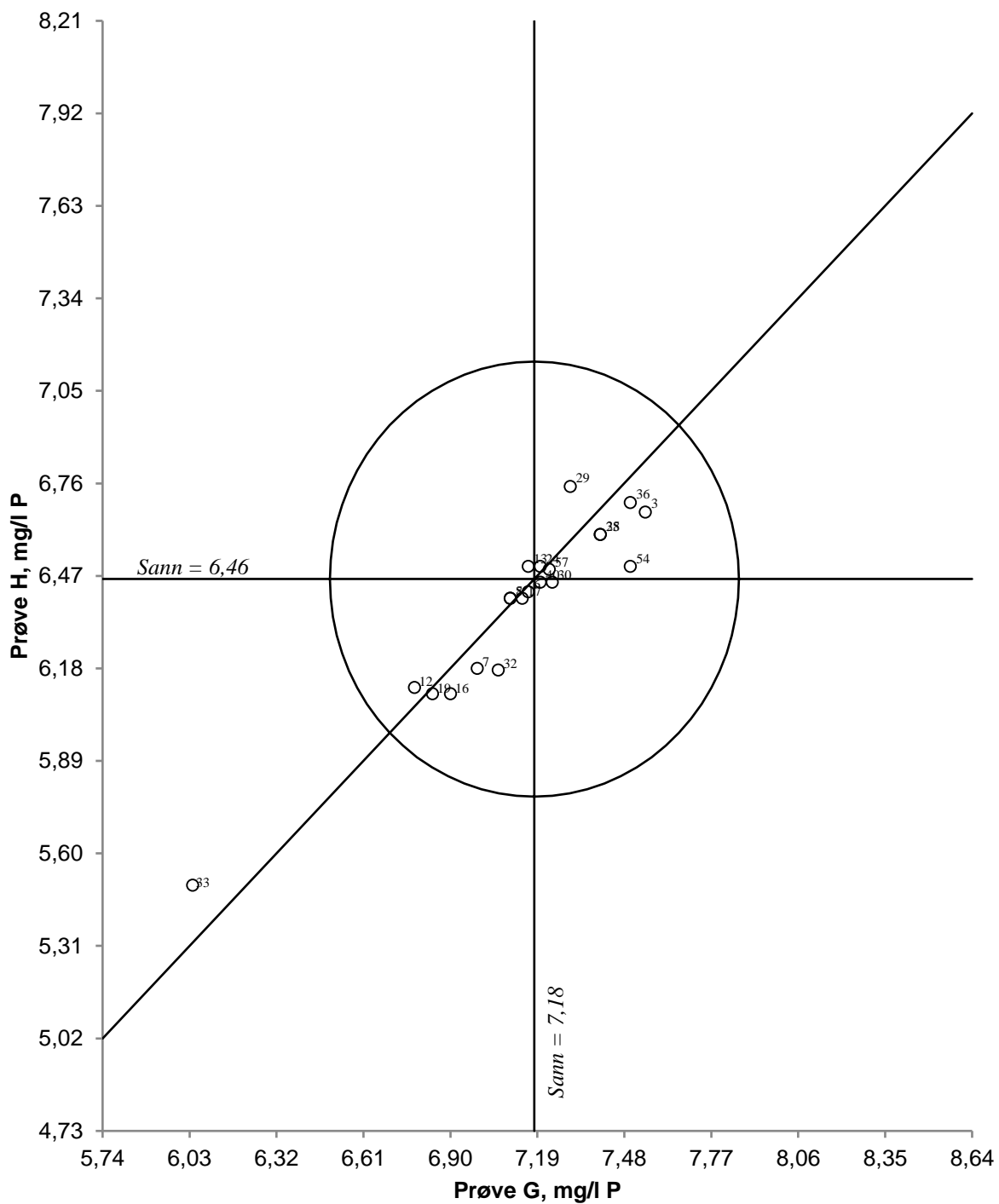
Figur 14. Youndendiagram for totalt organisk karbon, prøvepar GH
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Totalfosfor

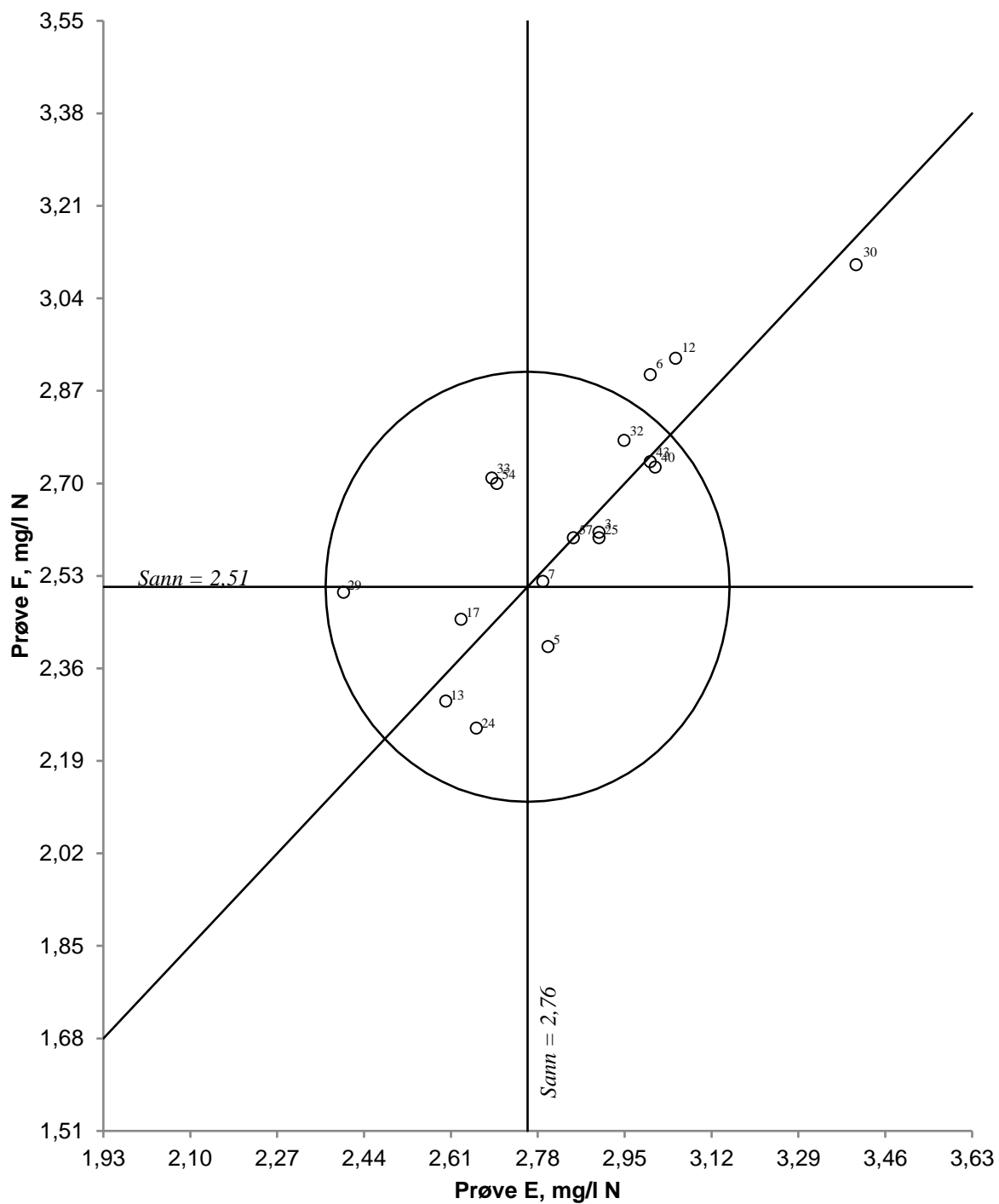
Figur 15. Youdendiagram for totalfosfor, prøvepar EF
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Totalfosfor

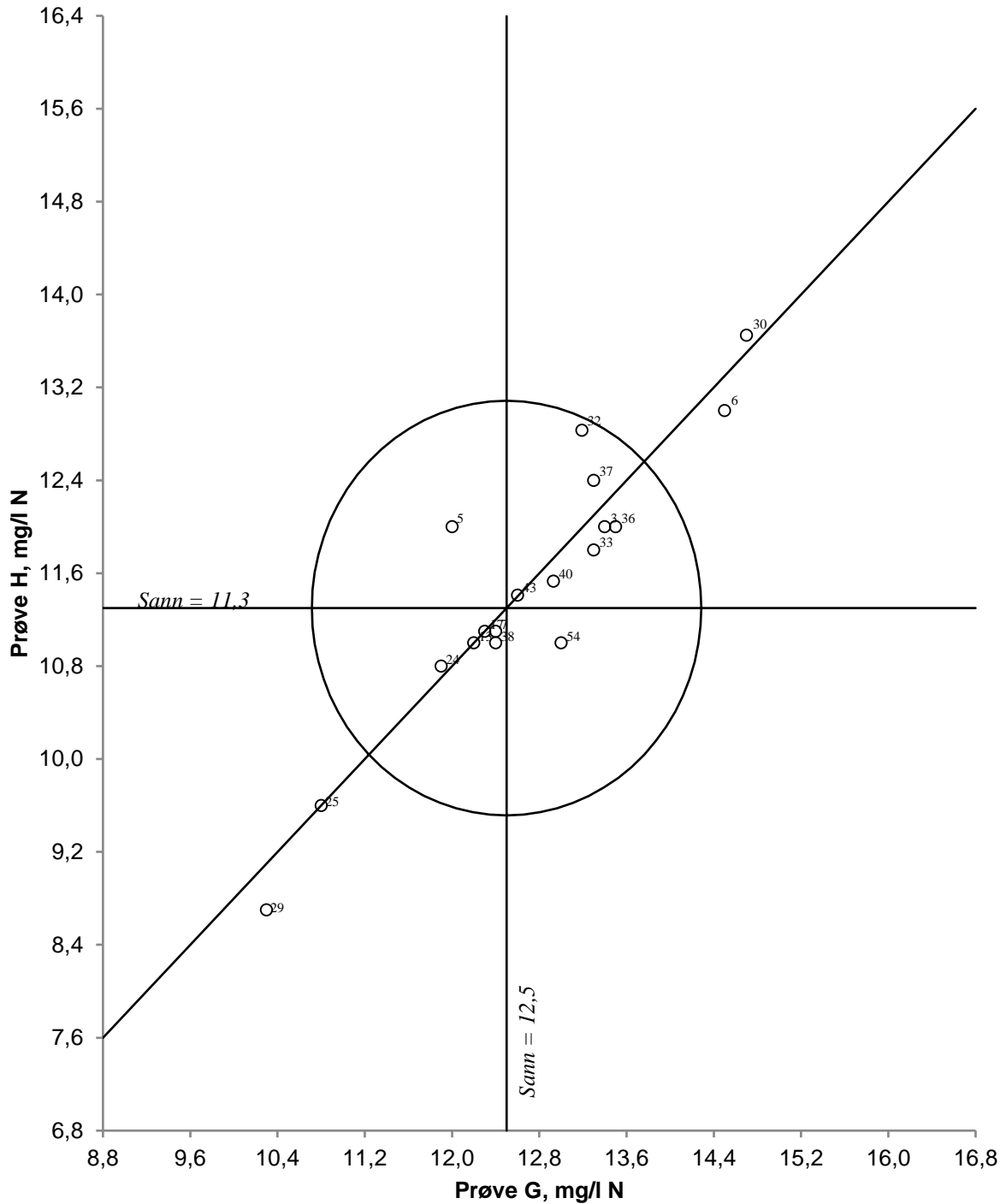
Figur 16. Youdendiagram for totalfosfor, prøvepar GH
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Totalnitrogen

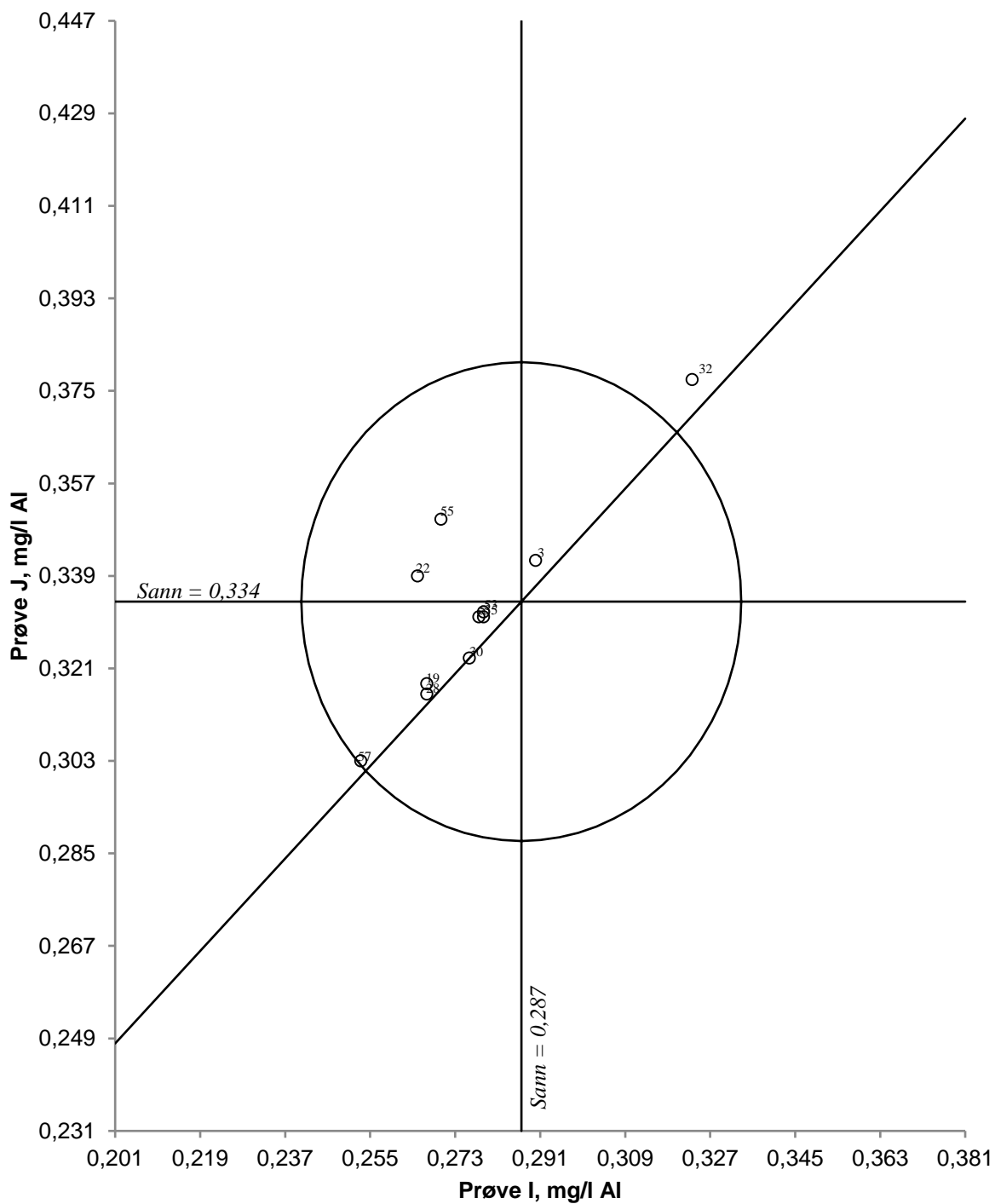
Figur 17. Youndendiagram for totalnitrogen, prøvepar EF
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Totalnitrogen

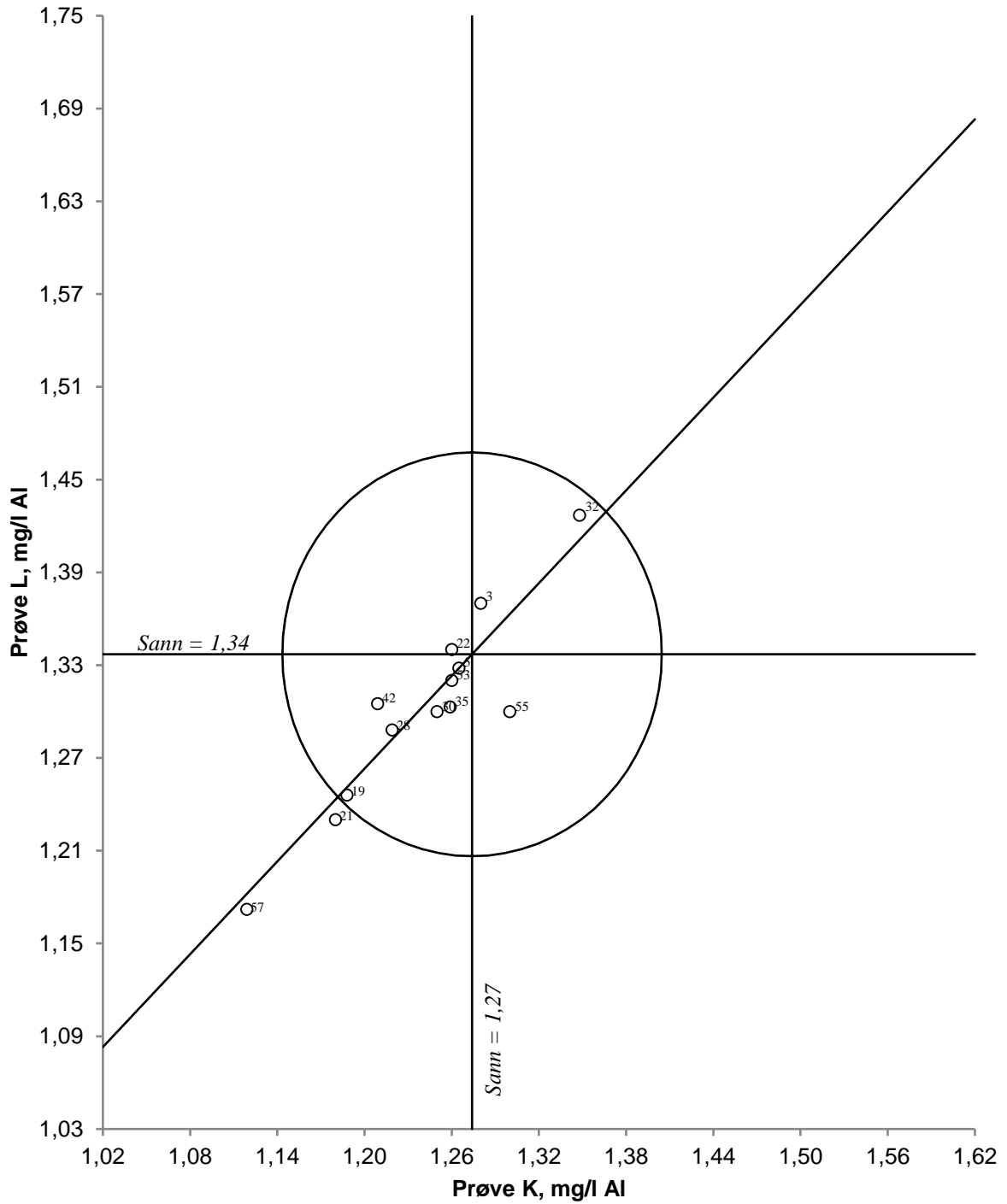
Figur 18. Youdendiagram for totalnitrogen, prøvepar GH
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Aluminium

Figur 19. Youdendiagram for aluminium, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

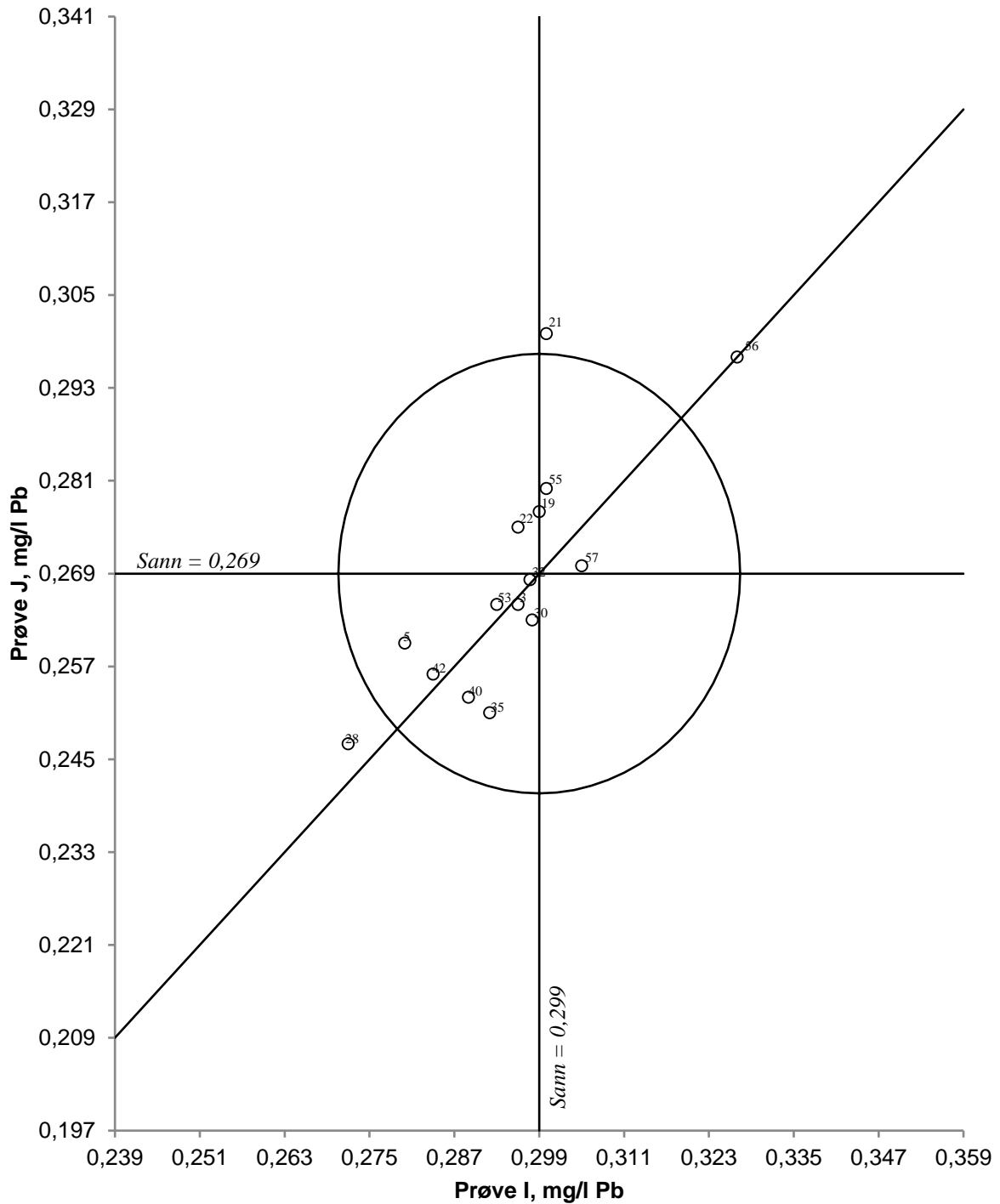
Aluminium

Figur 20. Youdendiagram for aluminium, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

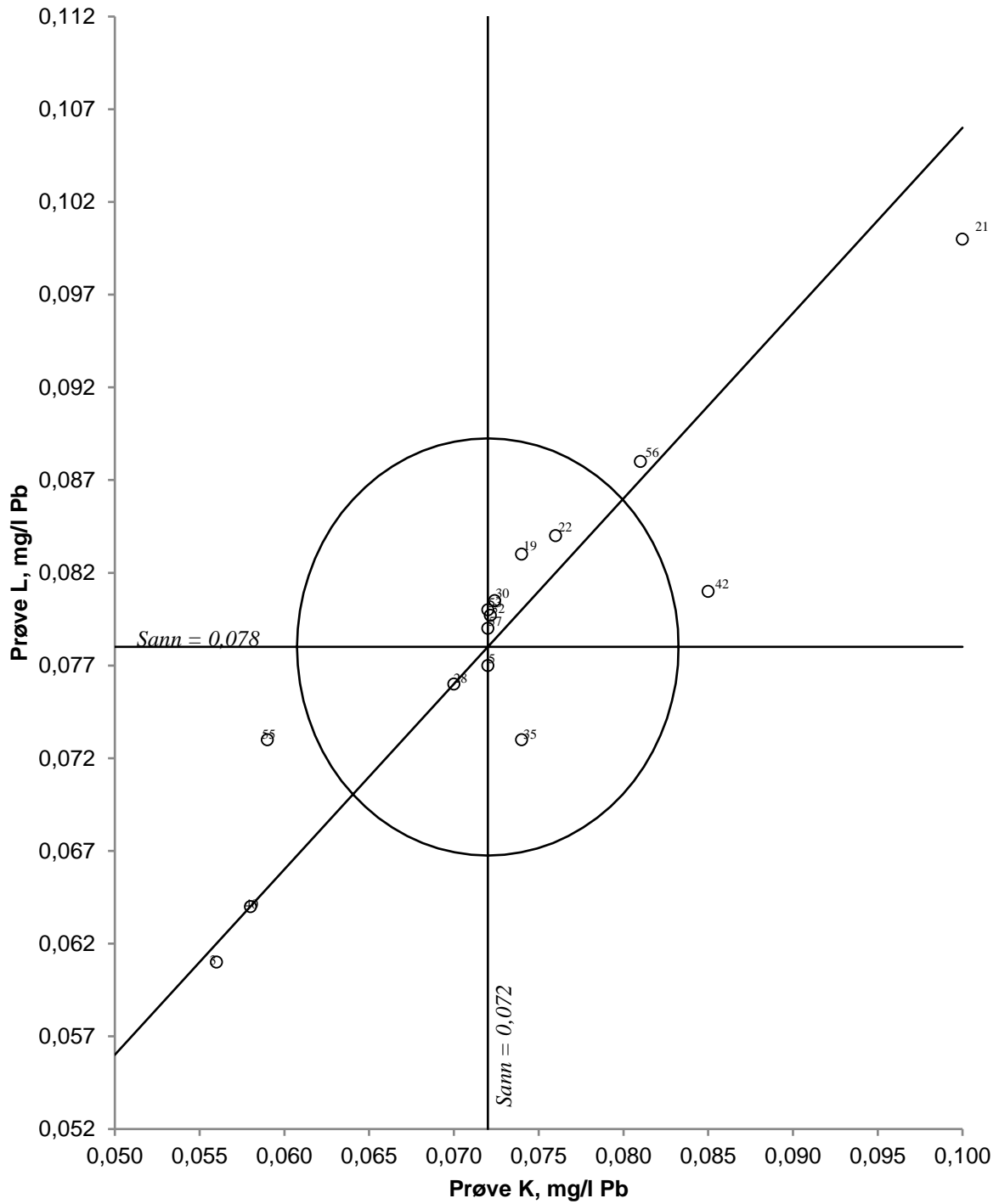

Bly

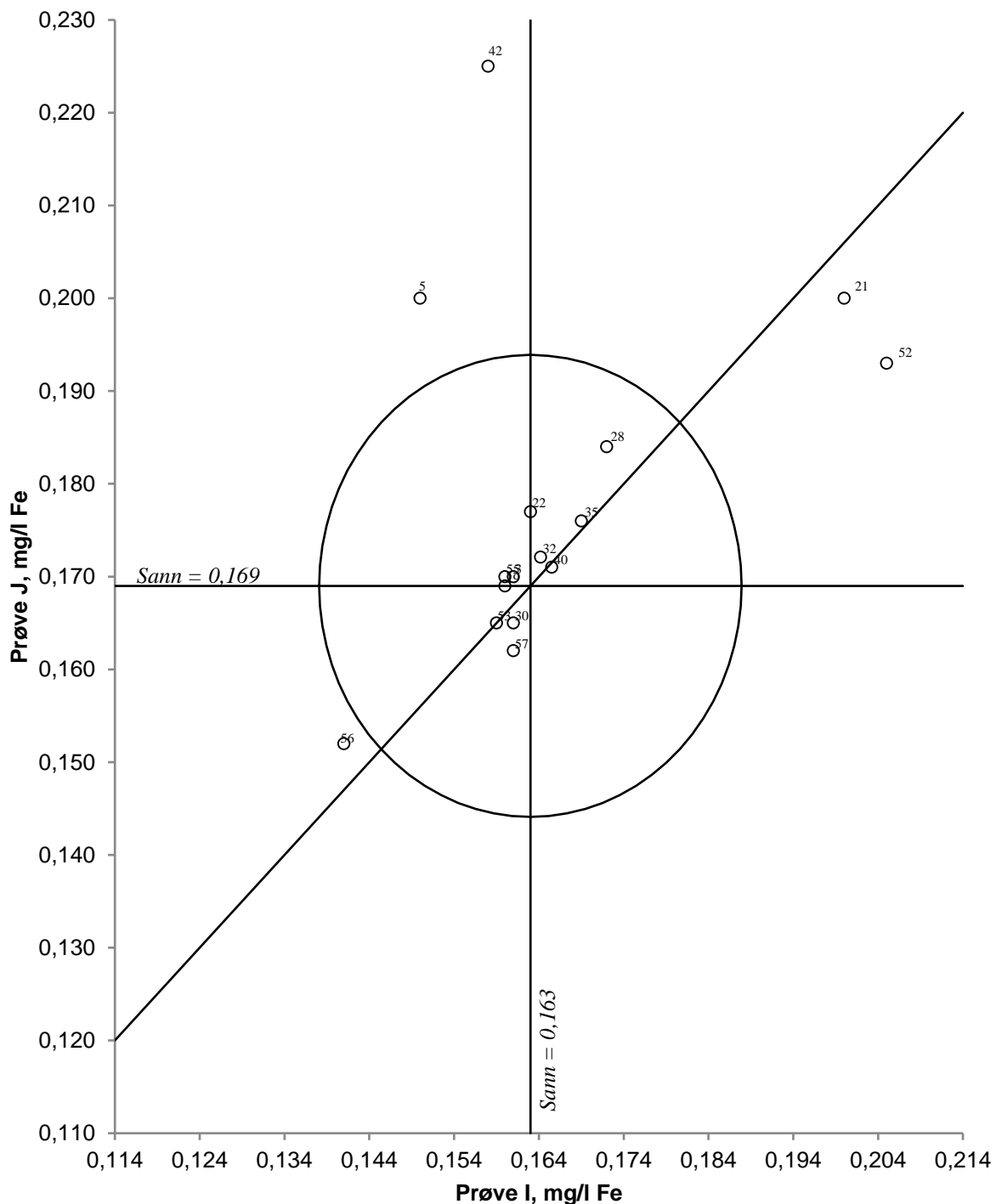
Figur 21. Youdendiagram for bly, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Bly

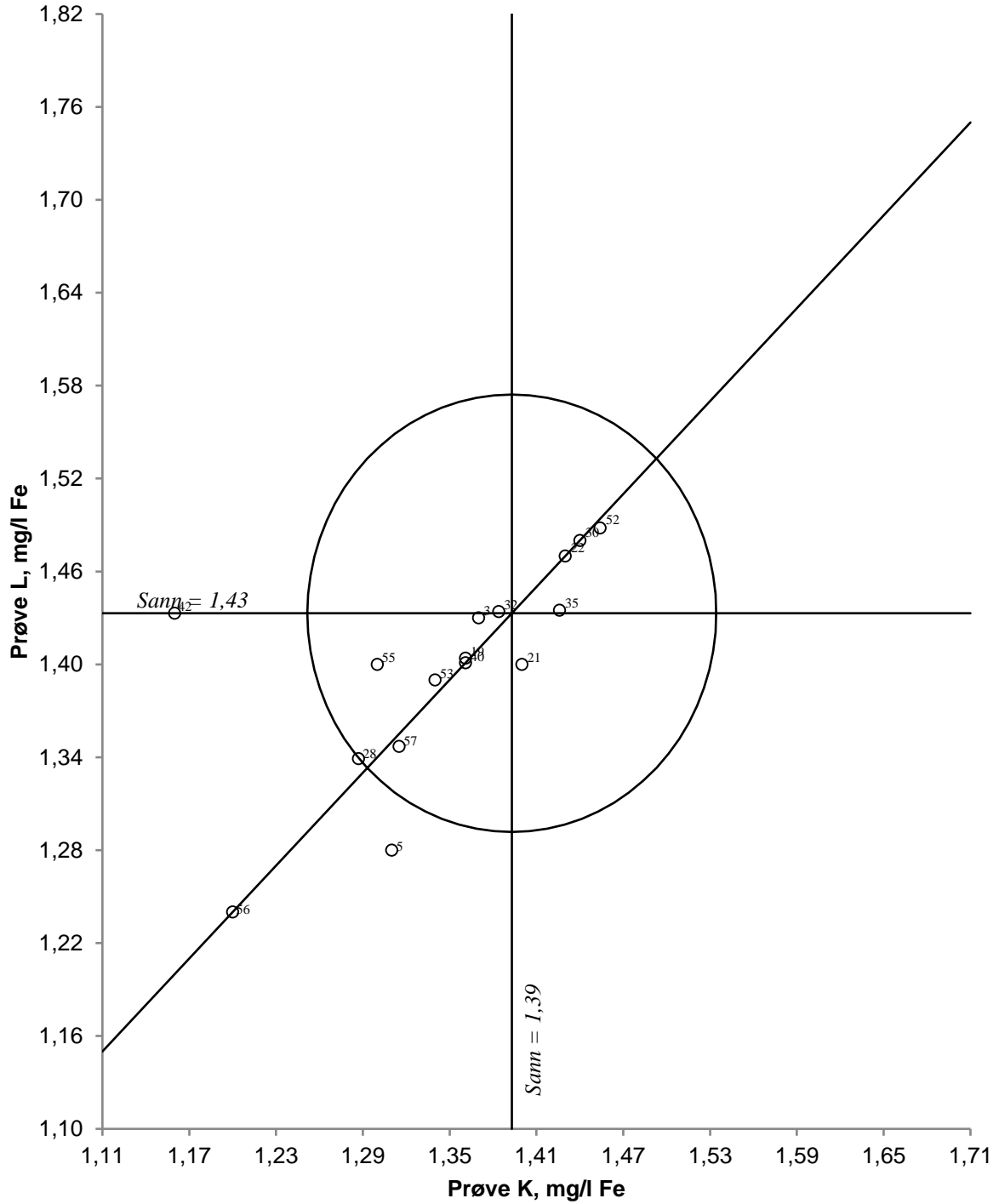
Figur 22. Youdendiagram for bly, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Jern

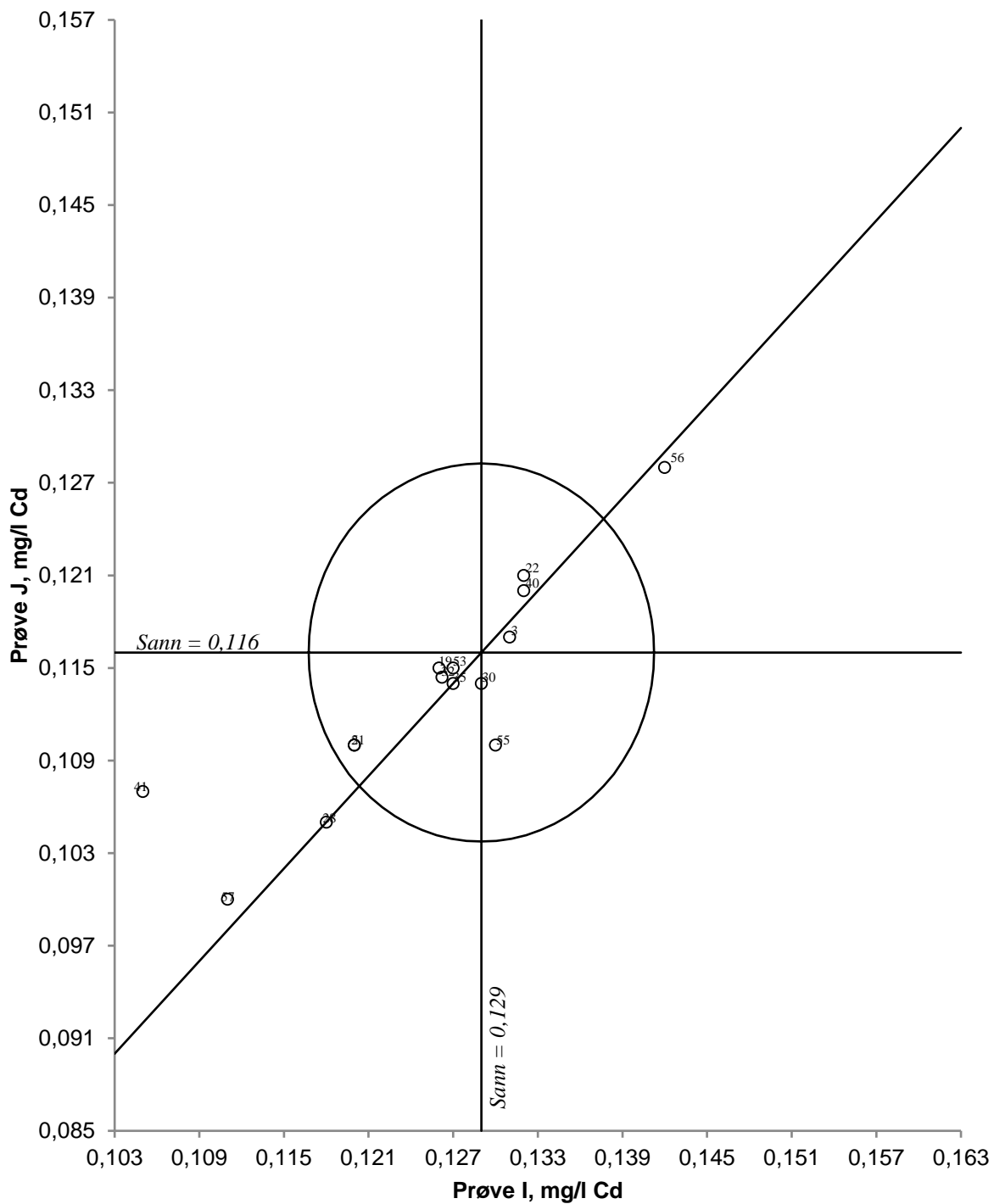
Figur 23. Youdendiagram for jern, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Jern

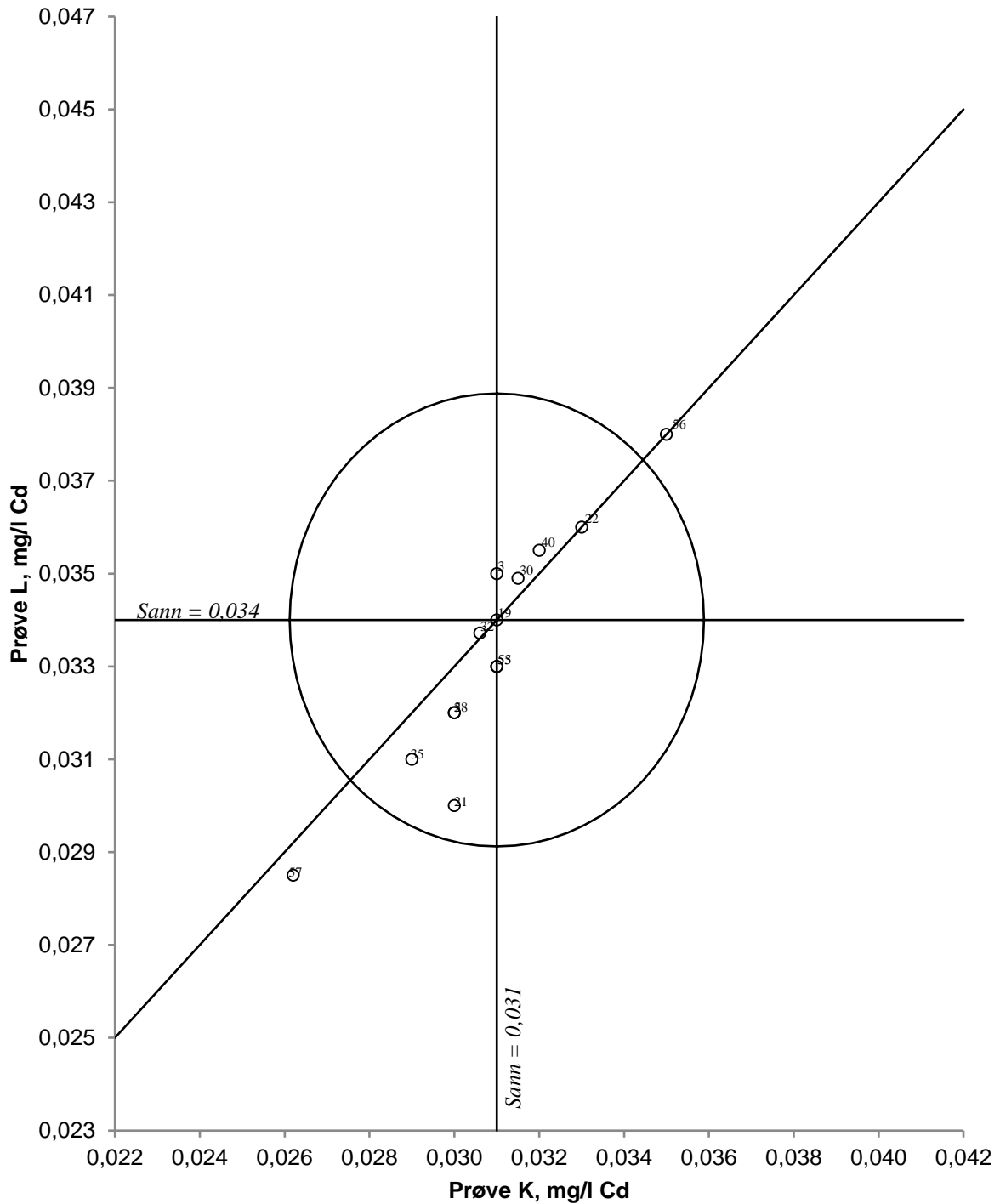
Figur 24. Youdendiagram for jern, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Kadmium

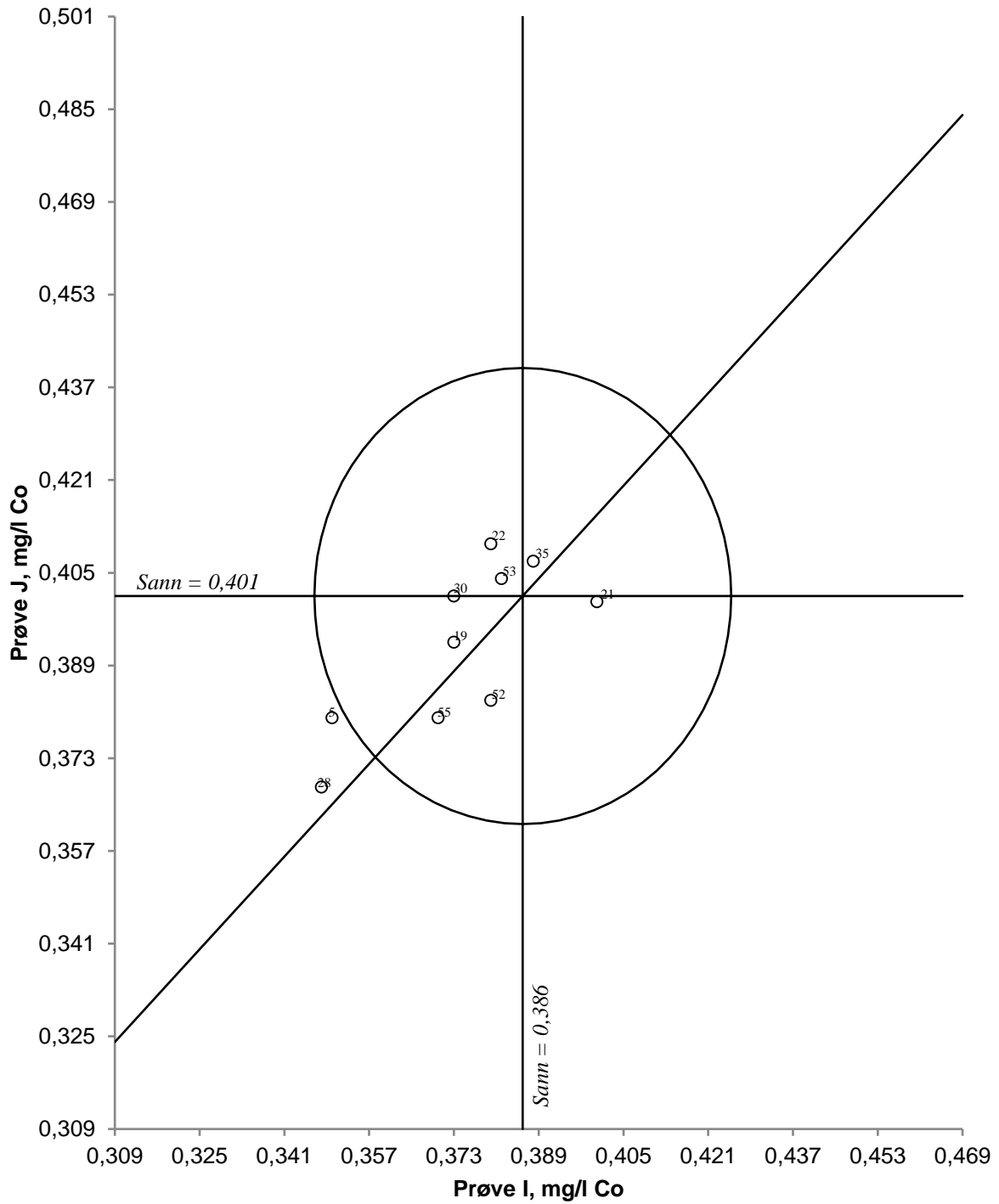
Figur 25. Youdendiagram for kadmium, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Kadmium

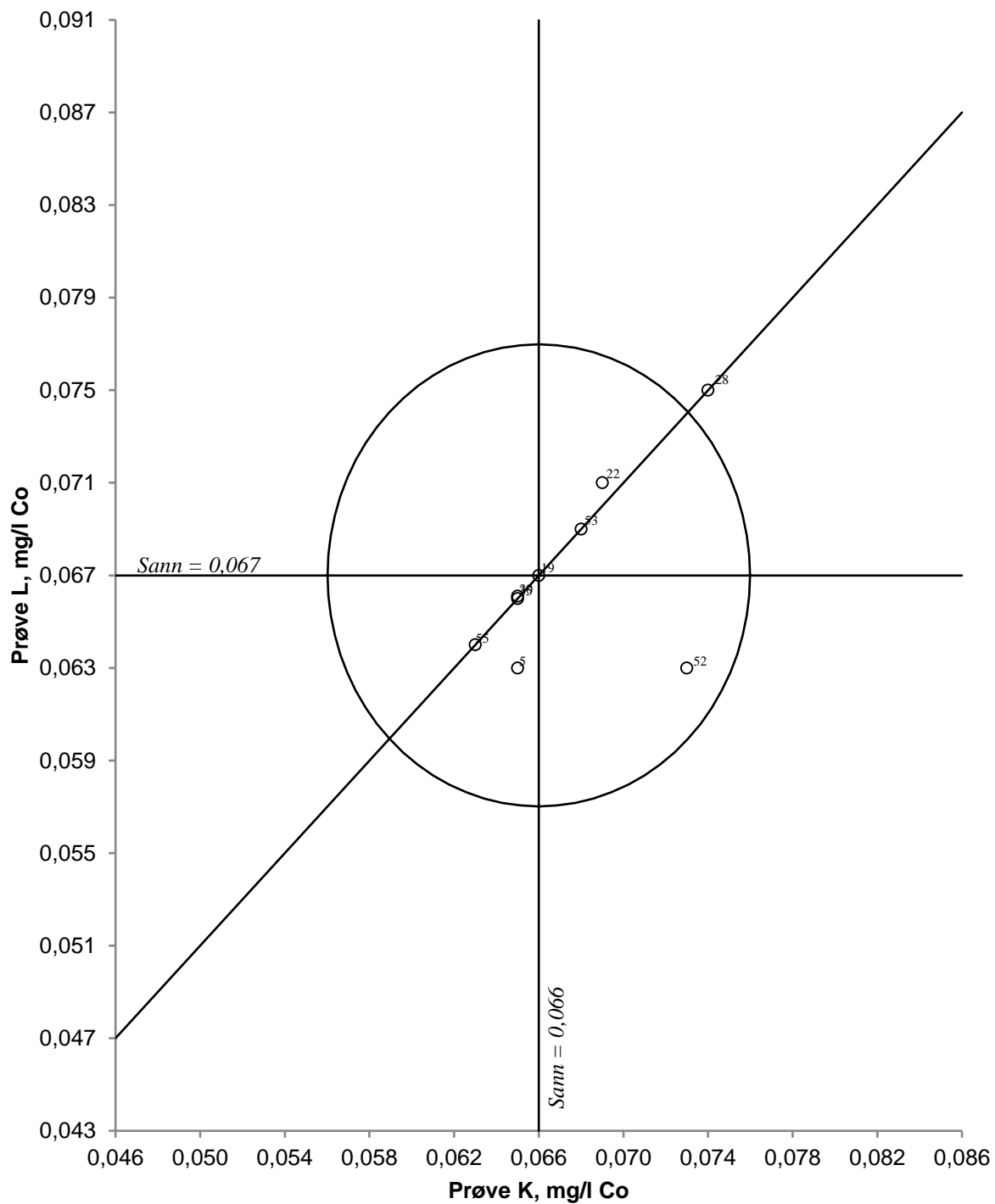
Figur 26. Youdendiagram for kadmium, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Kobolt

Figur 27. Youdendiagram for kobolt, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

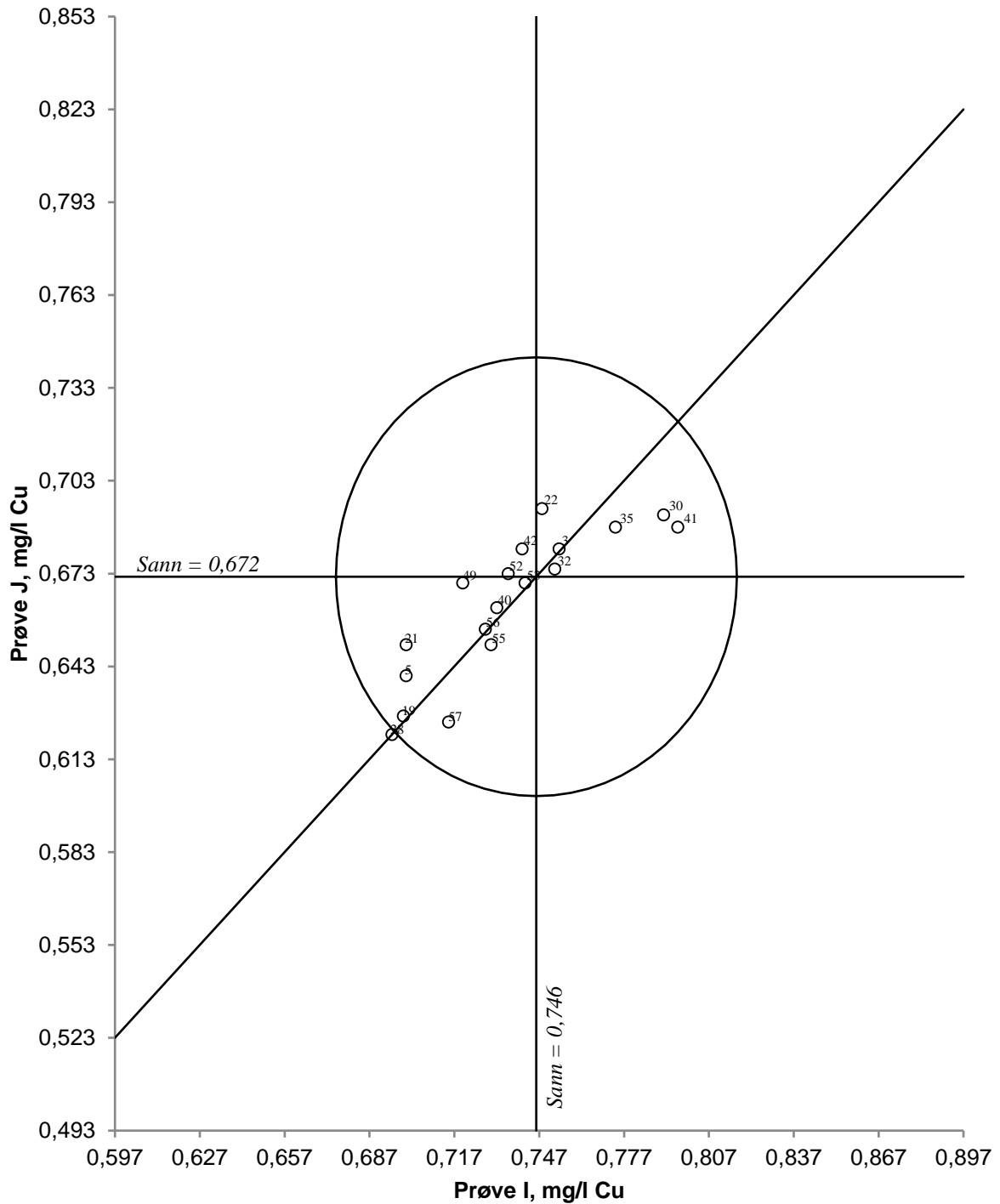
Kobolt

Figur 28. Youdendiagram for kobolt, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

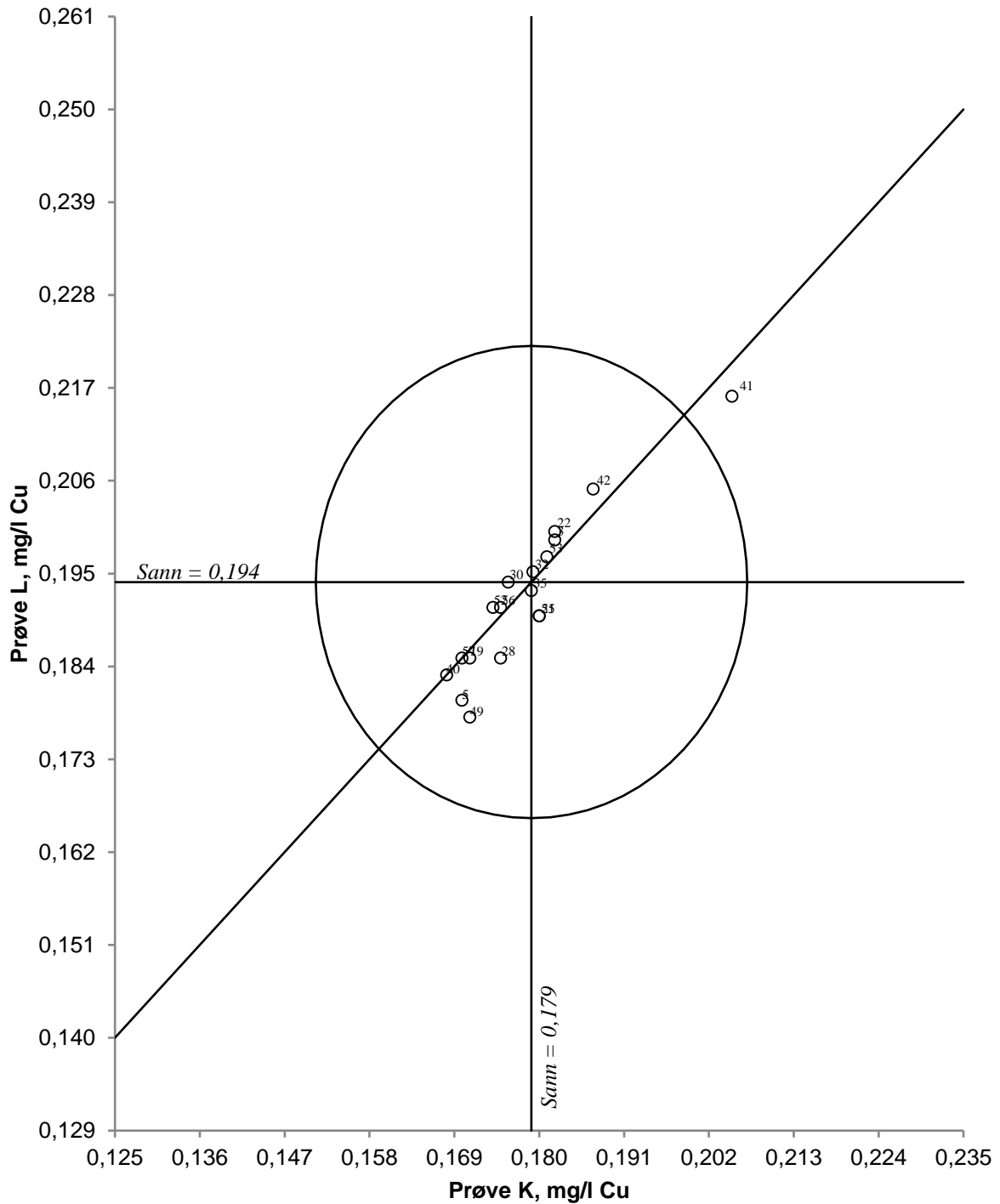

Kobber

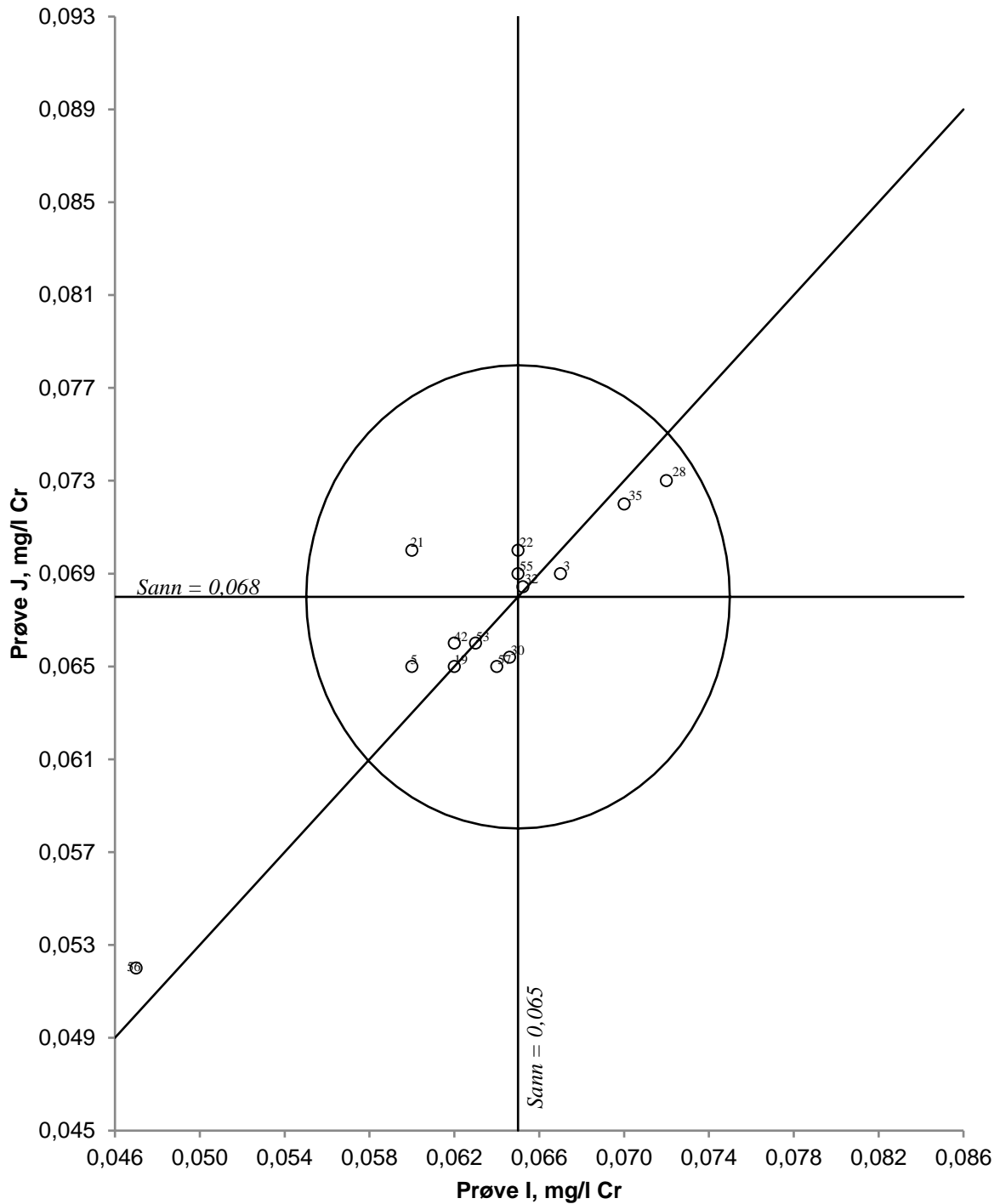
Figur 29. Youdendiagram for kobber, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Kobber

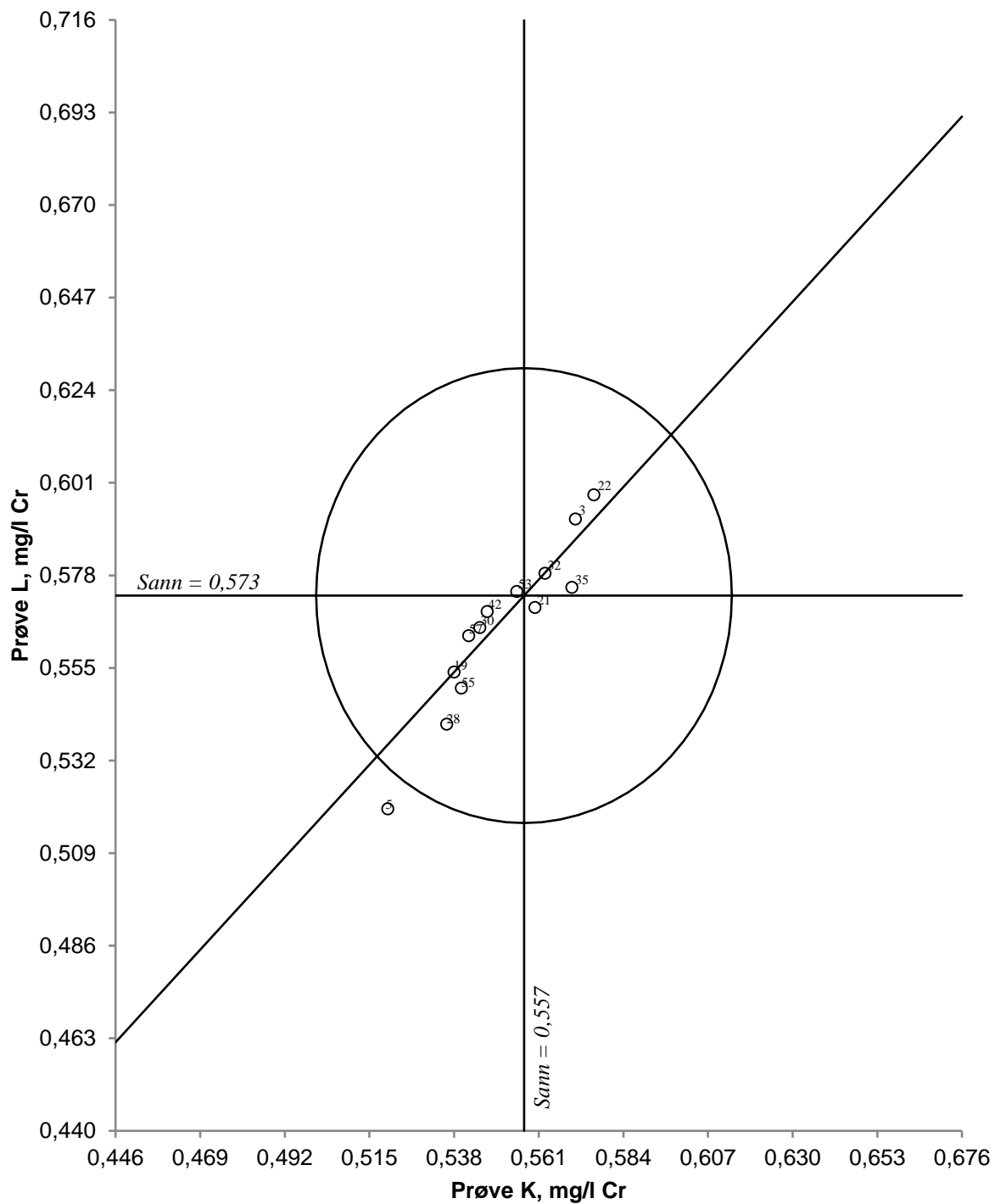
Figur 30. Youdendiagram for kobber, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Krom

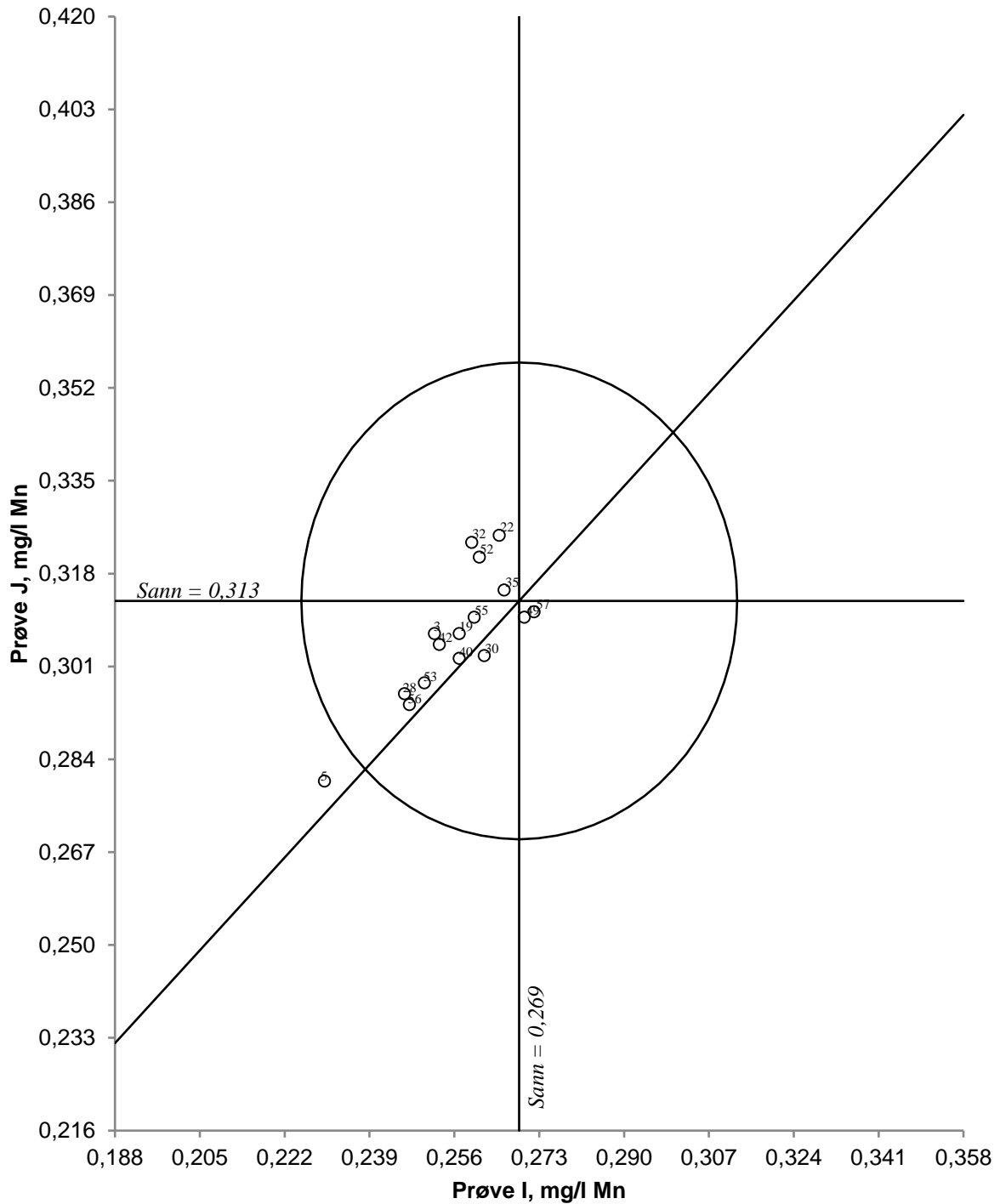
Figur 31. Youdendiagram for krom, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Krom

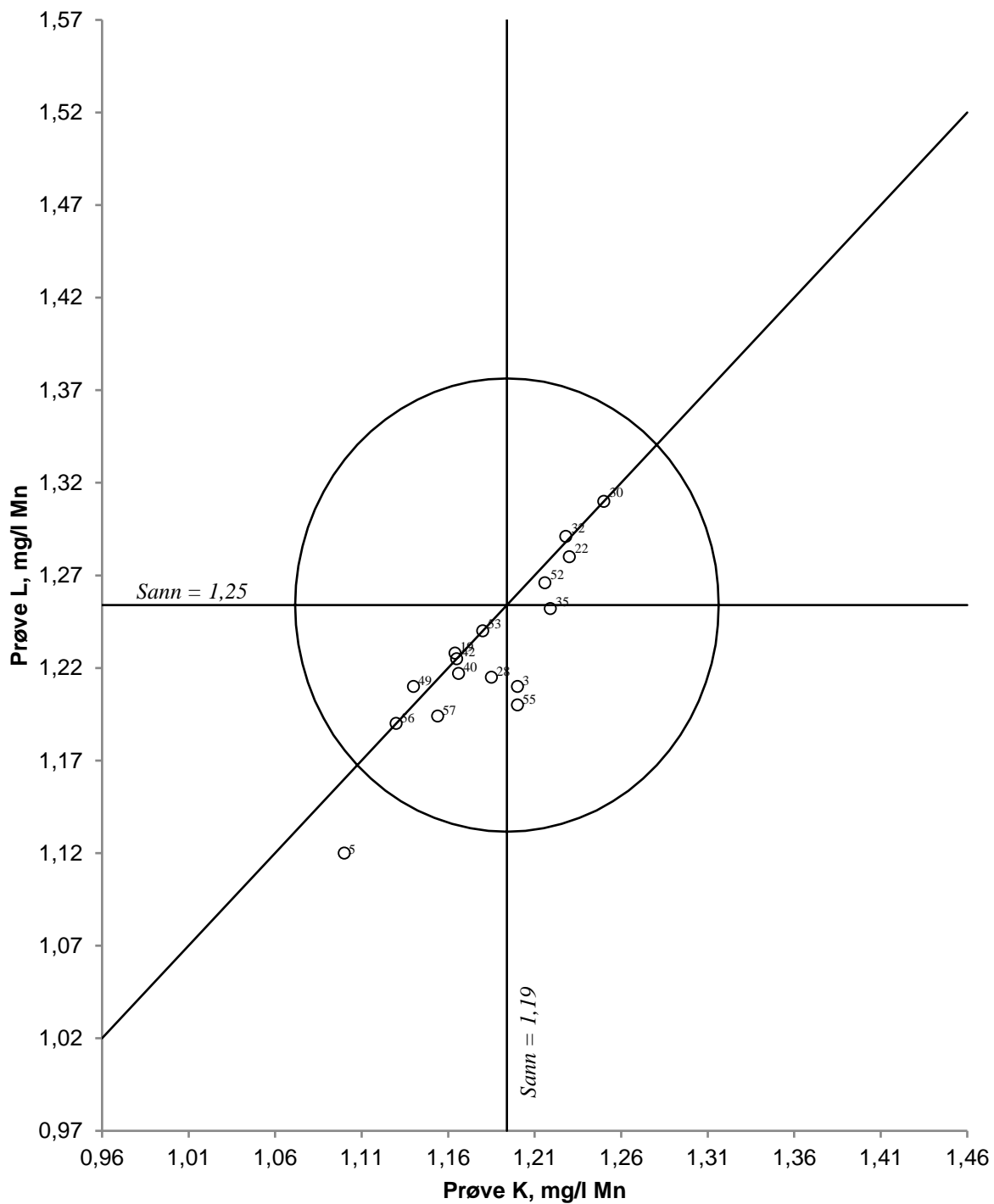
Figur 32. Youdendiagram for krom, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Mangan

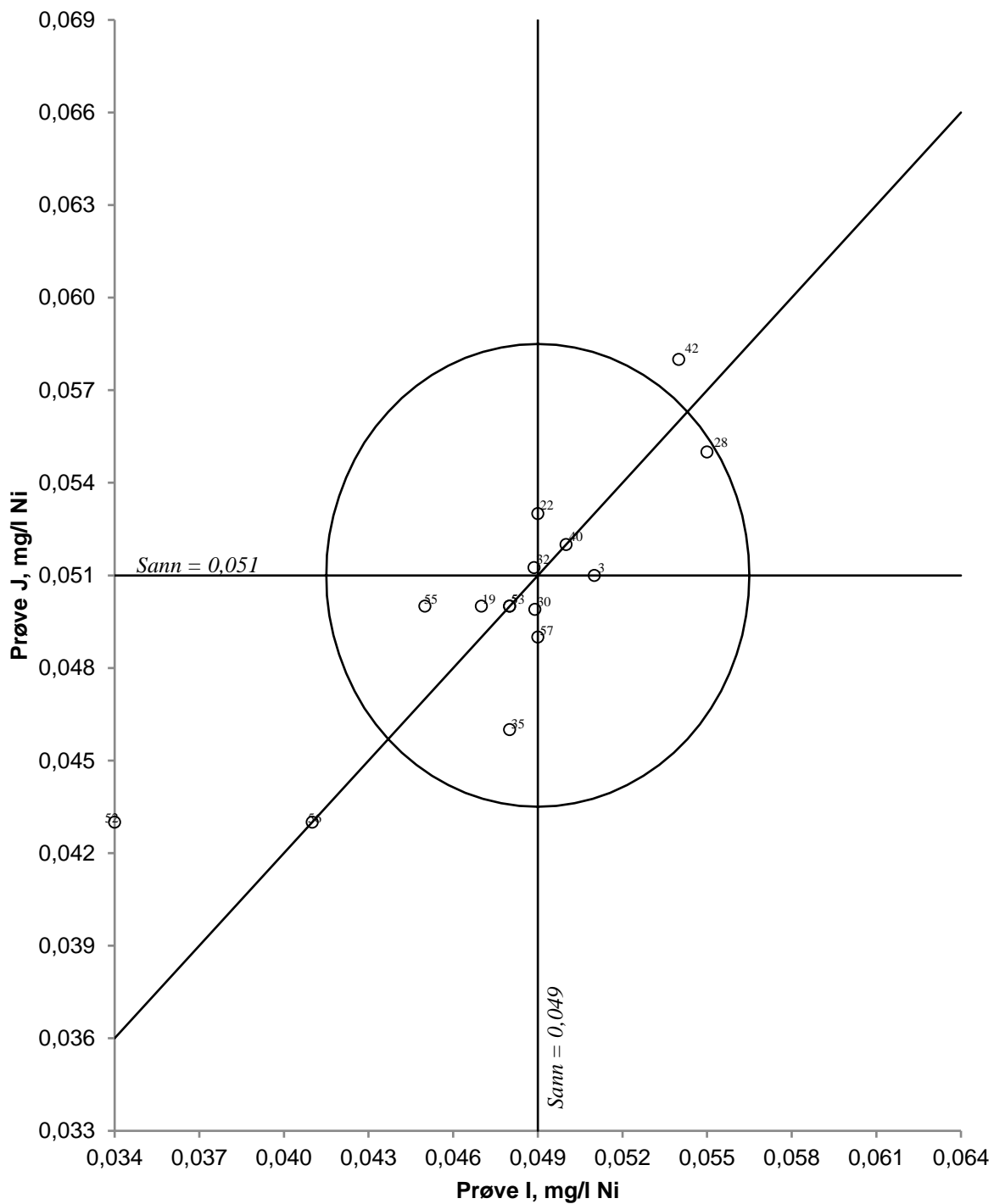
Figur 33. Youdendiagram for mangan, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Mangan

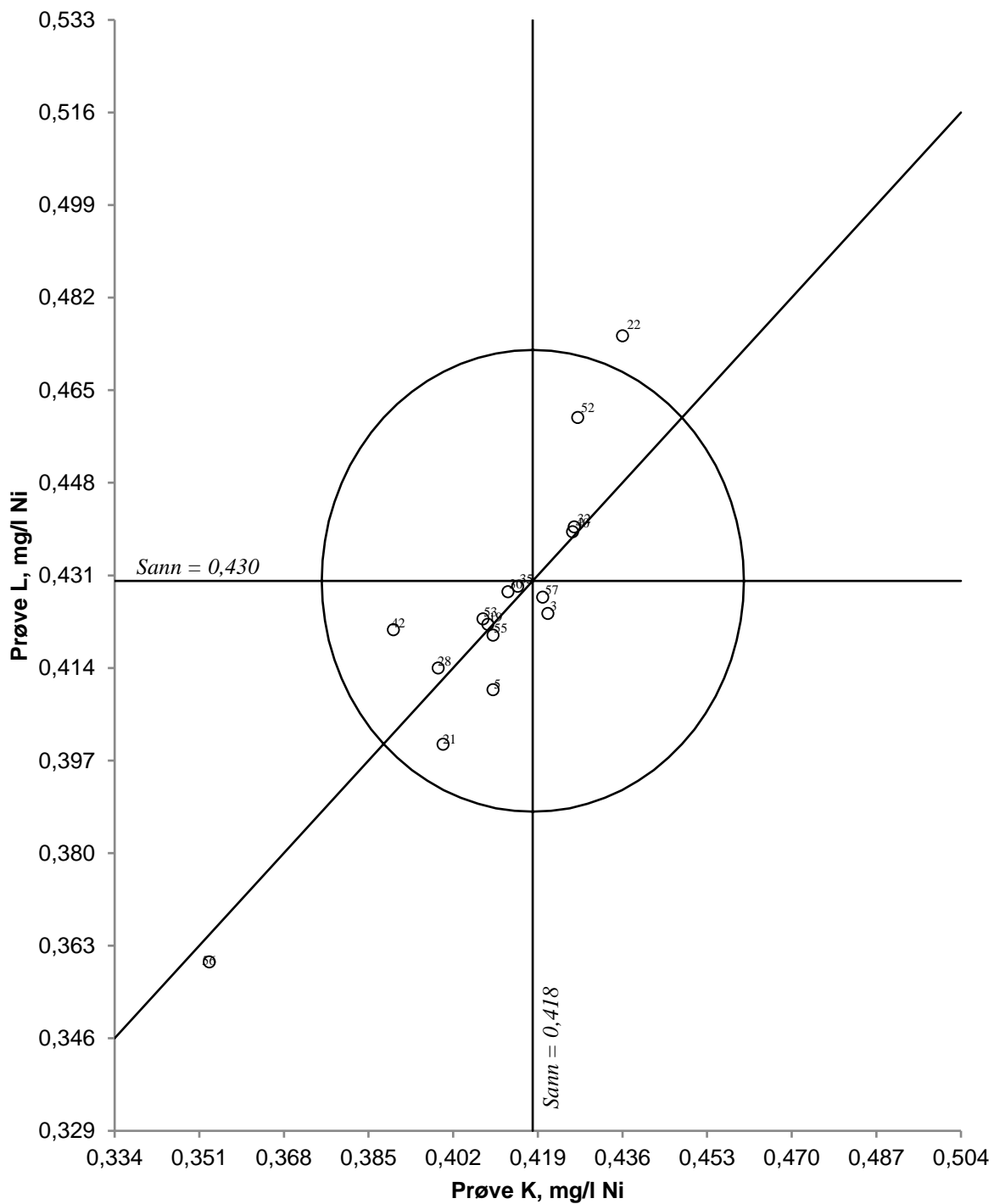
Figur 34. Youdendiagram for mangan, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Nikkel

Figur 35. Youdendiagram for nikkel, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

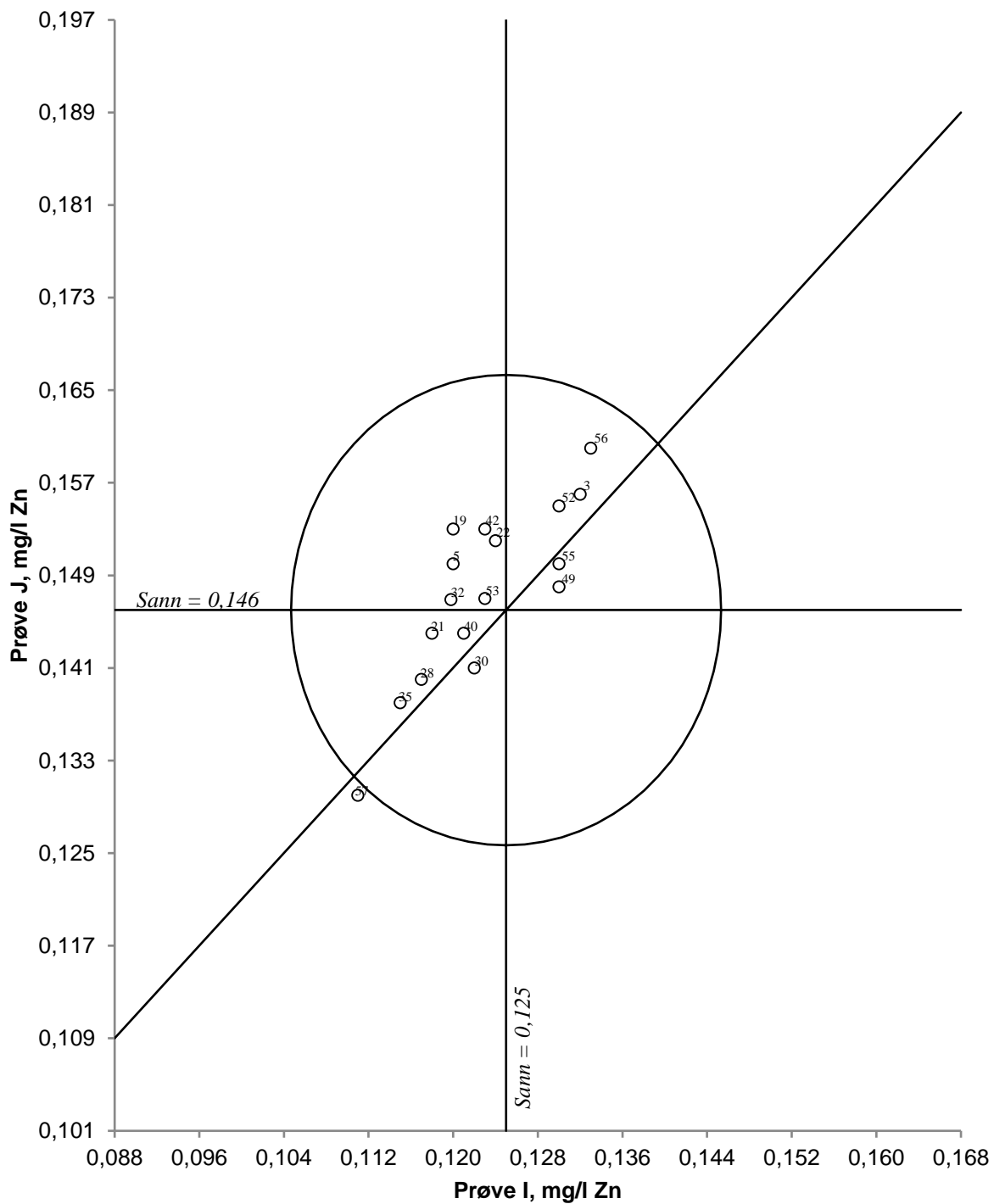
Nikkel

Figur 36. Youdendiagram for nikkel, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

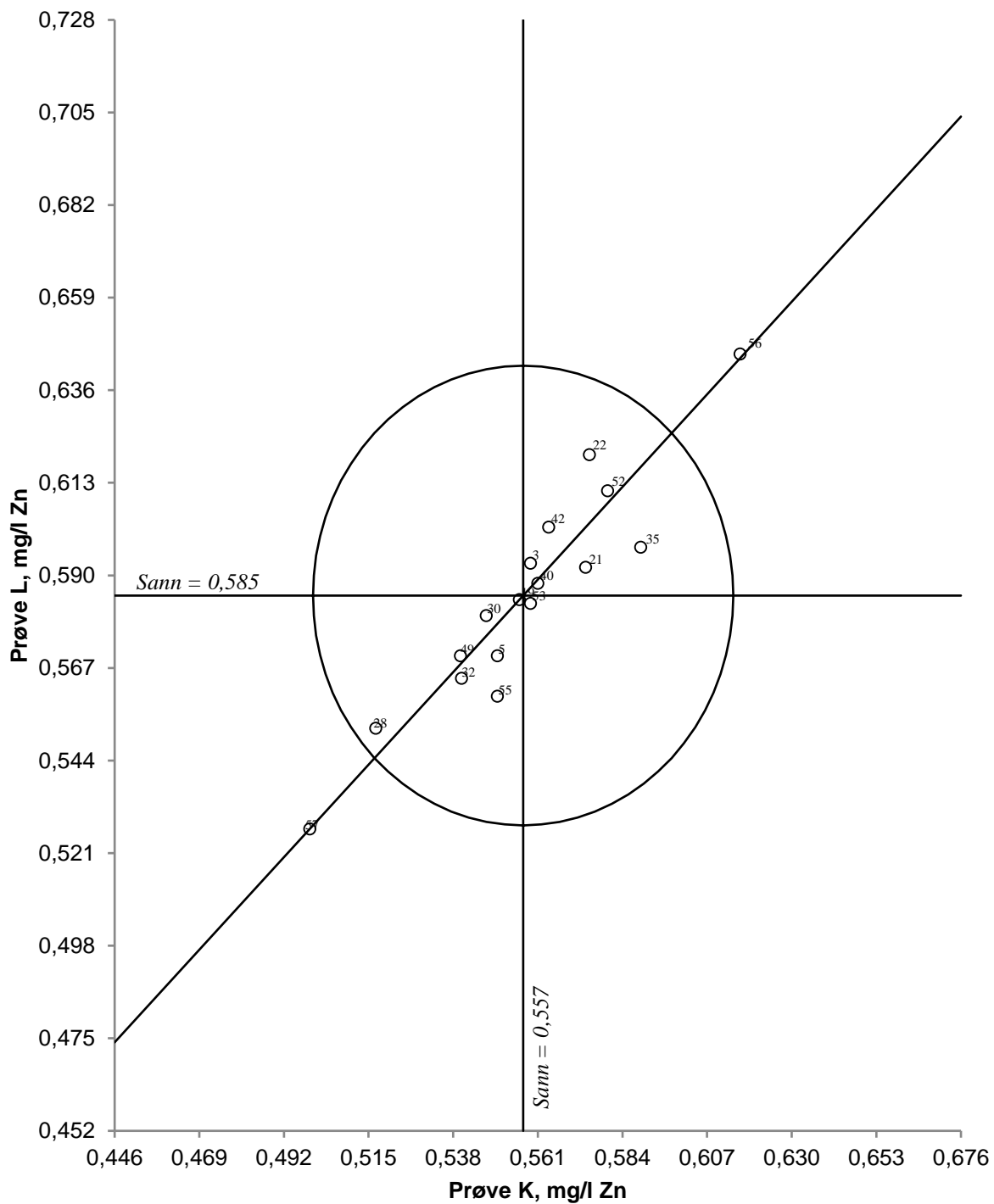

Sink

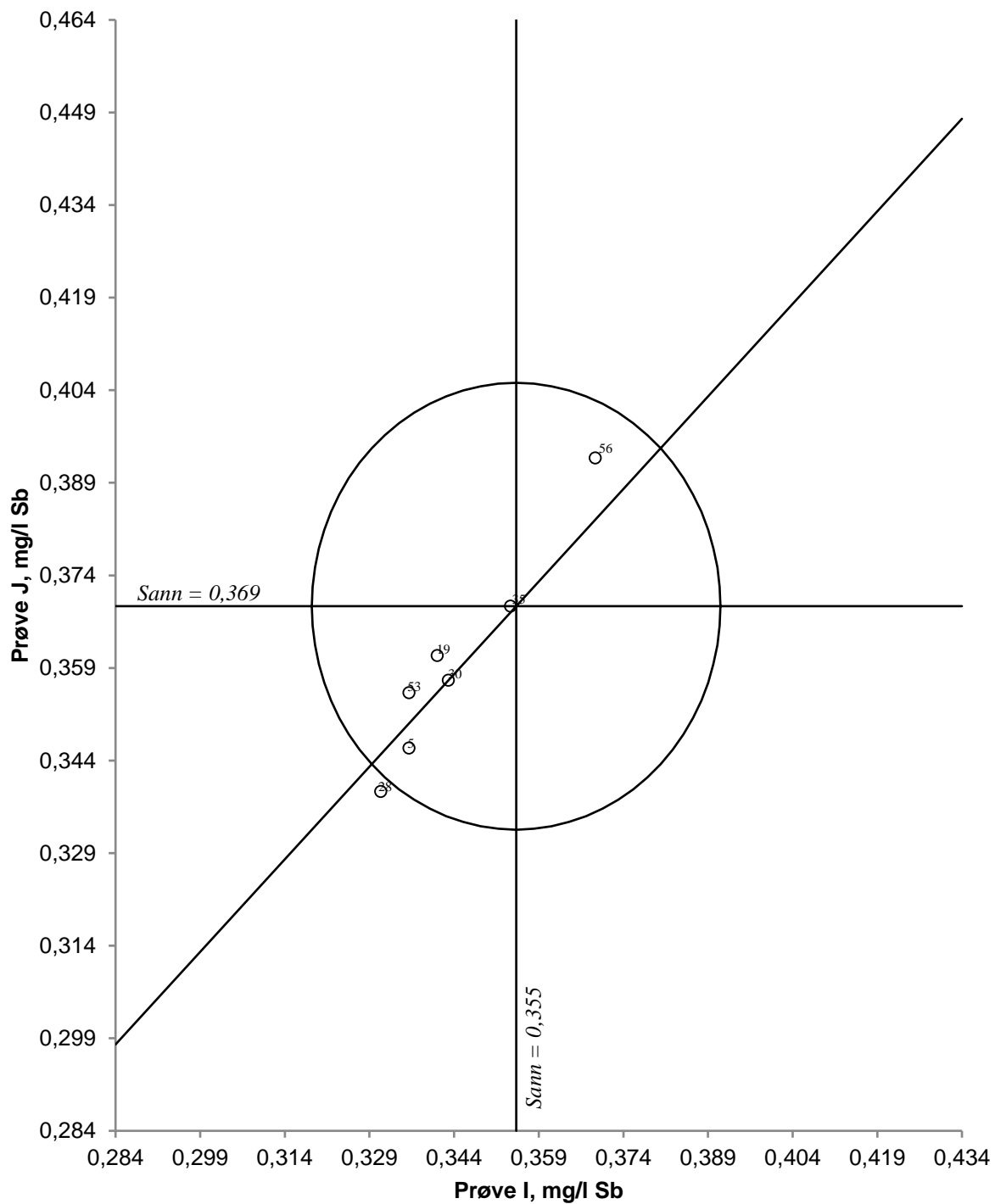
Figur 37. Youdendiagram for sink, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Sink

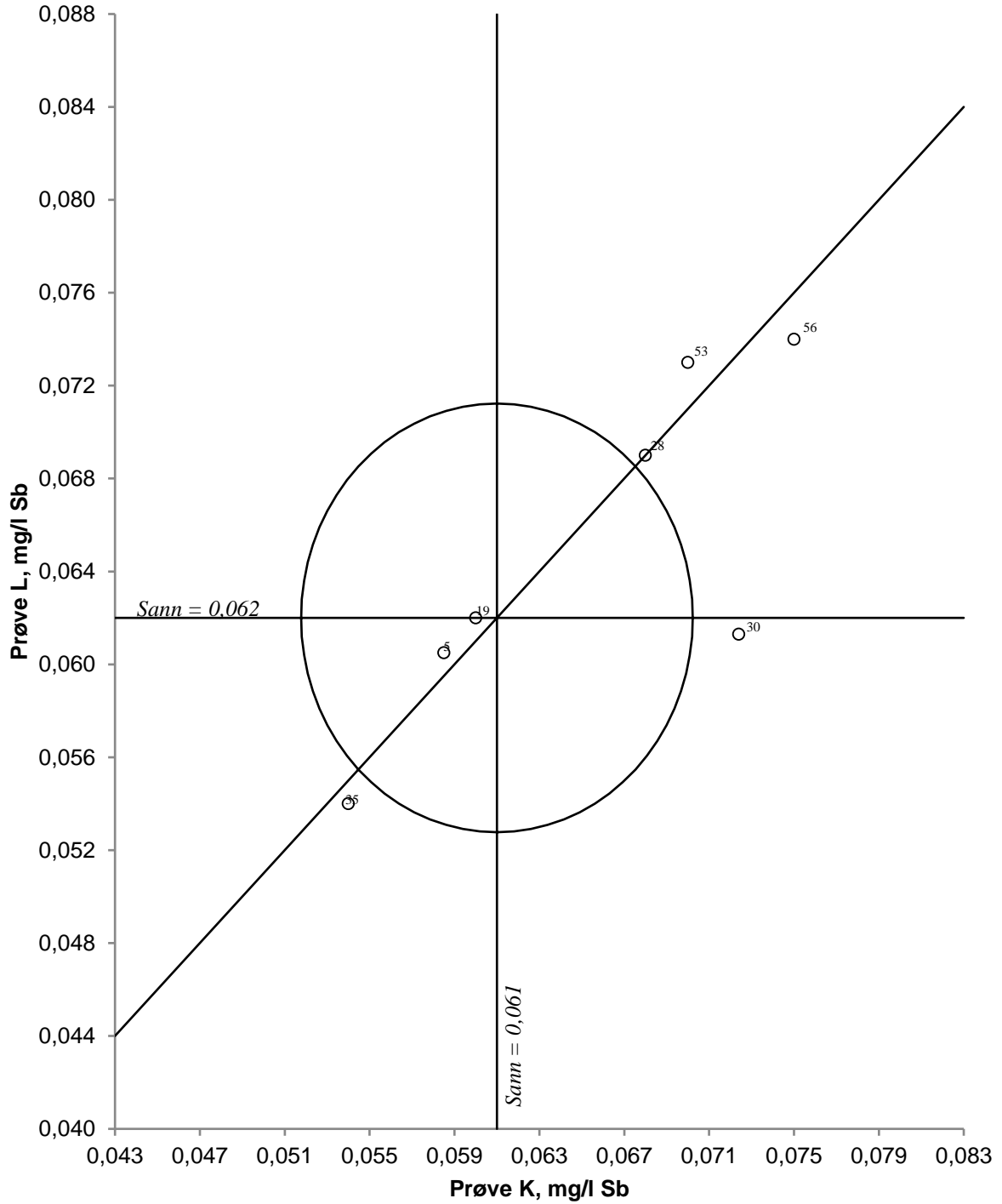
Figur 38. Youdendiagram for sink, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Antimon

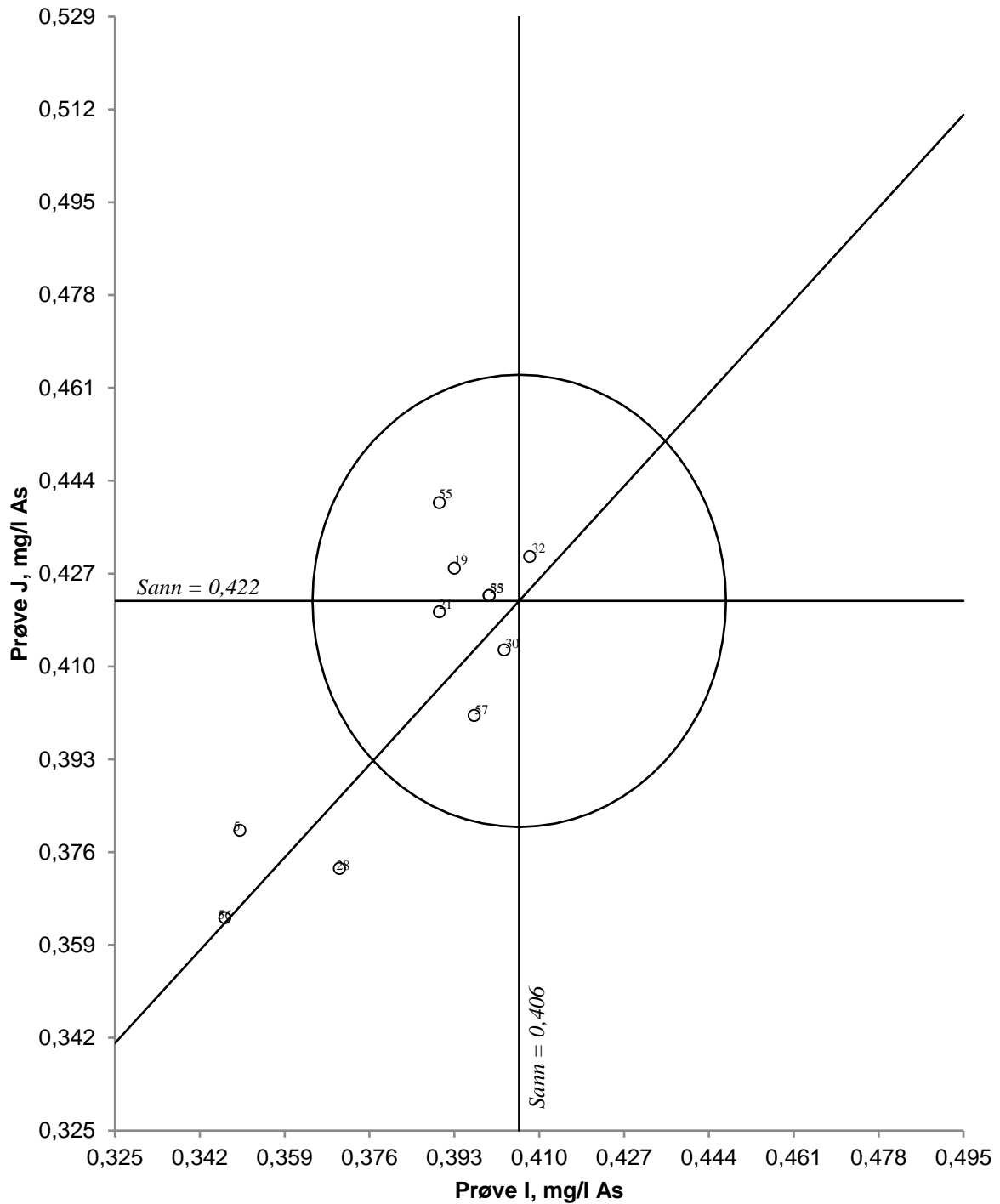
Figur 39. Youdendiagram for antimon, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Antimon

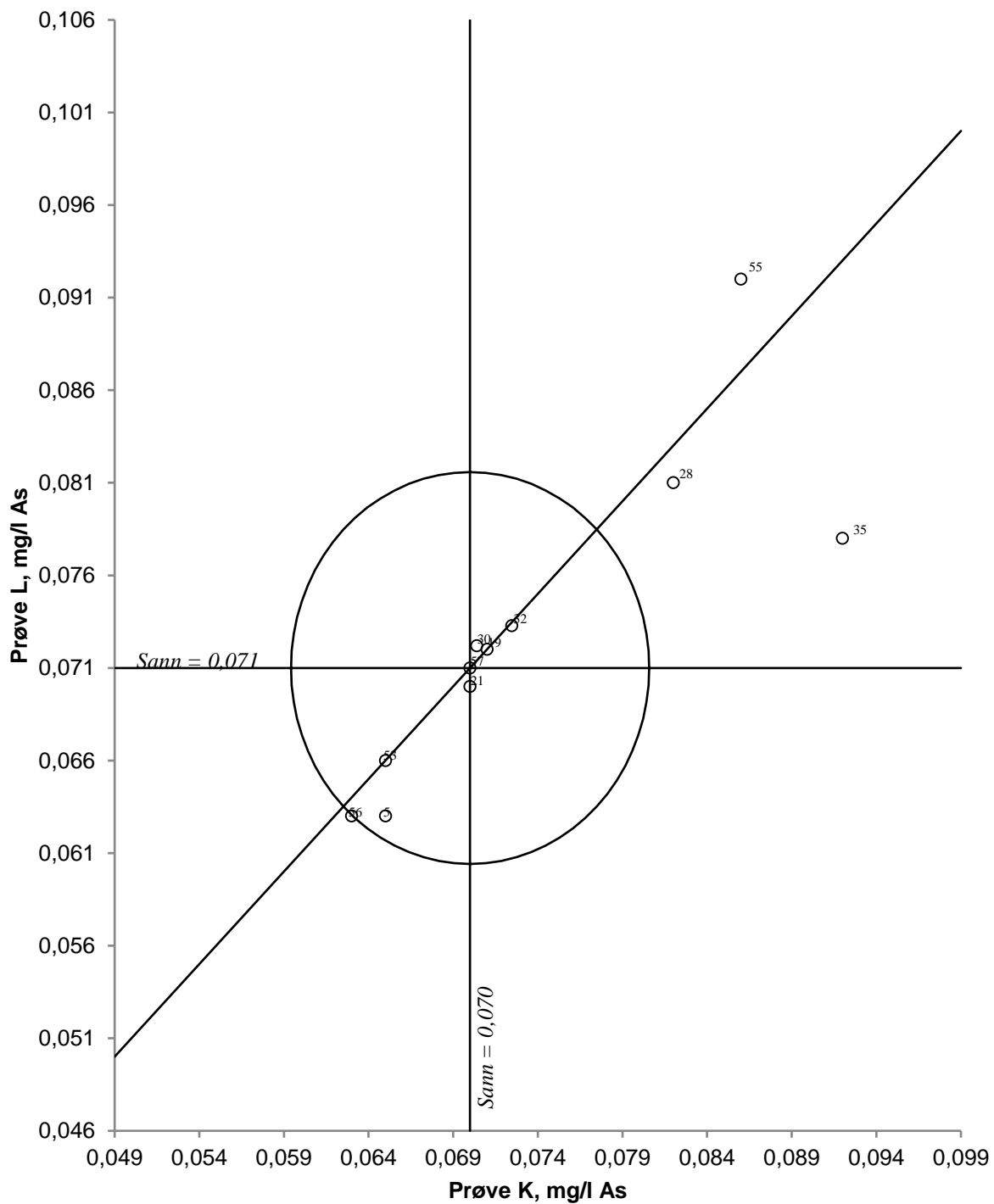
Figur 40. Youdendiagram for antimon, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

Arsen

Figur 41. Youdendiagram for arsen, prøvepar IJ
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 10 %

Arsen

Figur 42. Youdendiagram for arsen, prøvepar KL
 Akseptansegrensen, angitt med en sirkel, er 15 %

4. Litteratur

- Bryntesen, T. 2016: Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann. SLP 1654 NIVA rapport 7074, 131 sider.
- Bryntesen, T. 2017: Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann. SLP 1655 NIVA rapport 7112, 136 sider.
- Bryntesen, T. 2017: Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann. SLP 1656 NIVA rapport 7176, 143 sider.
- Dahl, I. 1989-2000: Ringtester – Industriavløpsvann. Ringtest 8901-9921. 21 NIVA rapporter
- Dahl, I. 2005-2014: Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann. SLP 0431-1450 20 NIVA rapporter.
- Dahl, I. 2015: Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann. SLP 1451 NIVA rapport 6769, 139 sider.
- Dahl, I. 2015: Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann. SLP 1552 NIVA rapport 6897, 141 sider.
- Dahl, I. 2016: Sammenlignende laboratorieprøving (SLP) – Industriavløpsvann. SLP 1553 NIVA rapport 6952, 138 sider.
- Grung, M. 2001: Ringtester – Industriavløpsvann. Ringtest 0124. NIVA rapport 4417, 105 sider.
- Hovind, H. m. fl.: 2006: Intern kvalitetskontroll. Håndbok for Kjemiske Laboratorier. NIVA rapport 5322-2006. ISBN 82-577-5054-9. 51 sider. (Oversettelse av NORDTEST REPORT TR 569)
- Sætre, T. 2000-2001: Ringtester – Industriavløpsvann. Ringtest 0022-0023. 2 NIVA rapporter
- Sætre, T. 2003-2004: Ringtester – Industriavløpsvann. Ringtest 0227-0430. 4 NIVA rapporter.
- Sætre, T., Grung, M. 2002: Ringtester – Industriavløpsvann. Ringtest 0125-0226. 2 NIVA rapporter.
- Youden, W.J., Steiner, E. H. 1975: Statistical Manual of the Association of Official Analytical Chemists. AOAC-publication 75-8867. 88s.
- ISO/IEC Guide 98-3:2008 Uncertainty of measurement - Part3: Guide to the expression of uncertainty in measurement (GUM:1995)
- ISO 13528:2005 Statistical methods for use in proficiency testing by interlaboratory comparisons.
- NS-EN ISO/IEC 17043:2010 Samsvarsvurdering. Generelle krav til kvalifikasjonsprøving.

Vedlegg

A. Youdens metode

Prinsipp og presentasjon
Tolking av resultater
Årsaker til analysefeil

B. Gjennomføring

Analysevariabler og metoder
Fremstilling av vannprøver
Prøveutsendelse og rapportering
NIVAs kontrollanalyser
Behandling av SLPdata
Deltakere i SLP 1757

C. Usikkerhet i sann verdi

D. Homogenitet og stabilitet

E. Datamateriale

Deltakernes analyseresultater
Statistikk, analysevariabler

Vedlegg A. Youdens metode

Prinsipp og presentasjon

Youdens metode bygger på at deltakerne analyserer parvise prøver med tilnærmet lik sammensetning [Youden og Steiner 1975]. Det foretas én bestemmelse pr. analysevariabel og prøve. Resultatene for hvert prøvepar fremstilles grafisk ved at det enkelte laboratoriums resultater blir avsatt i diagrammet som et punkt, merket med tilhørende identitetsnummer (figur 1-42).

Tolking av resultater

Presentasjonsformen gjør det mulig, på en grei måte, å skjelne mellom tilfeldige og systematiske feil hos deltakerne. De to linjer som viser prøvenes sanne verdier deler diagrammet i fire kvadranter. I et tenkt tilfelle der analysen utelukkende er påvirket av tilfeldige feil vil punktene fordele seg jevnt over kvadrantene. I praksis har de en tendens til å gruppere seg langs 45°-linjen som uttrykker differansen mellom de sanne verdier. Dette viser at deltakerne oftest gjør samme systematiske feil ved analyse av to nærstående prøver.

Grensen for akseptable resultater angis som en sirkel med sentrum i skjæringspunktet mellom linjene som markerer sanne verdier. Avstanden fra det enkelte punkt til sirkelens sentrum er et mål for laboratoriets totale analysefeil. Avstanden parallelt med 45°-linjen viser bidraget fra de systematiske feil, mens avstanden vinkelrett på linjen uttrykker bidraget fra tilfeldige feil. Totalfeilens størrelse er gitt ved avvikene for de to enkeltresultater i paret:

$$\text{Totalfeil} = \sqrt{(\text{Sann}_1 - \text{Res}_1)^2 + (\text{Sann}_2 - \text{Res}_2)^2}$$

Årsaker til analysefeil

Analysefeil kan inndeles i to hovedtyper [Hovind 1986]: Tilfeldige feil innvirker primært på presisjonen ved analysene, mens systematiske feil avgjør resultatenes nøyaktighet. I praksis vil avvik mellom et resultat og den sanne verdi skyldes en kombinasjon av de to feiltyper.

Tilfeldige feil skyldes uregelmessige og ukontrollerbare variasjoner i de utallige enkeltfaktorer som påvirker analyseresultatet: små endringer i reagensvolum, ulik reaksjonstid, vekslende kontaminering av utstyr, ustabile måleinstrumenter, avlesningsusikkerhet mv.

Systematiske feil henger oftest sammen med forhold knyttet til selve metoden. De inndeles gjerne i konstante (absolutte) feil, som ikke påvirkes av konsentrasjonen, og proporsjonale (relative) feil, som er konsentrasjonsavhengige. De viktigste årsaker til konstante feil er at andre stoffer forstyrrer under analysen, pipetterings- og fortynningsfeil samt uriktig eller manglende blindprøvekorreksjon. Proporsjonale feil oppstår særlig hvis kalibreringskurven regnes som lineær i et konsentrasjonsområde hvor dette ikke er tilfelle eller når de syntetiske løsninger metoden kalibreres mot gir en annen helning på kurven enn under analyse av reelle prøver.

Noen feil kan gi seg både tilfeldige og systematiske utslag, f. eks. slike som beror på uheldig arbeidsteknikk eller annen svikt hos analytikeren. En spesiell type feil kan forekomme under automatiserte analyser gjennom at én prøve påvirker den neste (smitteeffekt).

Vedlegg B. Gjennomføring

Analysevariabler og metoder

SLPene dekker de vanligste analysevariabler i Miljødirektoratets og fylkesmennenes miljøvernavdelingers kontrollprogram for industri med utslipp til vann: pH, suspendert stoff (tørrstoff og gløderest), kjemisk oksygenforbruk, biokjemisk oksygenforbruk, totalt organisk karbon, totalfosfor, totalnitrogen, aluminium, bly, jern, kadmium, kobber, krom, mangan, nikkel og sink. Antimon, arsen og kobolt ble inkludert i programmet fra og med høsten 2014.

I utgangspunktet forutsettes det at de deltakende laboratorier fortrinnsvis følger gjeldende Norsk Standard (NS) ved analysene. Alternativt kan automatiserte varianter av standardene eller nyere instrumentelle teknikker anvendes. Alle metoder som ble benyttet ved SLP 1757 er oppført i tabell B1.

Tabell B1. Deltakernes analysemetoder

Analysevariabel	Metodebetegnelse	Analyseprinsipp
pH	NS 4720, 2. utg. Annen metode	Potensiometrisk måling, NS 4720, 2. utg. Udokumentert metode
Suspendert stoff, tørrstoff	NS 4733, 2. utg. NS-EN 872	Glassfiberfilter/Filtreropsats, NS 4733, 2. utg. Glassfiberfiltrering, NS-EN 872
Suspendert stoff, gløderest	NS 4733, 2. utg. Annen metode	Glassfiberfilter/Filtreropsats, NS 4733, 2. utg. Udokumentert eller avvikende metode
Kjemisk oks.forbr., CODCr	NS 4748, 2. utg. Rørmetode/fotometri NS 4748, 1. utg. Rørmetode/titrimetri NS-ISO 6060 Annen metode	Dikromat-oksidasjon, NS 4748, 2. utg. Dikromat-oks. i preparerte rør, fulgt av fotometri Dikromat-oksidasjon, NS 4748, 1. utg. Dikromat-oks. i preparerte rør, fulgt av titrering Dikromat-oks. under reflux fulgt av titrering Dikromat-oks., hurtigmetode etter W. Leithe
Biokjemisk oks.forbr. 5 d.	NS 4758 NS-EN 1899-1, elektrode	Manometrisk metode, NS 4758 Fortynningsmetode, NS-EN 1899-1, oksygenelektrode
Biokjemisk oks.forbr. 7 d.	NS 4758 NS-EN 1899-1, elektrode	Manometrisk metode, NS 4758 Fortynningsmetode, NS-EN 1899-1, oksygenelektrode
Totalt organisk karbon	Shimadzu 5000 Skalar Formacs Shimadzu TOC-Vcsn Multi N/C 2100	Katalytisk forbr. (680°), Shimadzu TOC-5000 Katalyt. forbr. (680-950°), Skalar Formacs TOC/TN Katalytisk forbr. (680°), Shimadzu TOC-Vcsn Katalytisk forbr., AnalytikJena Multi N/C 2100
Totalfosfor	OI Analytical Aurora1030C NS 4725, 3. utg. Autoanalysator FIA/SnCl ₂ ICP/AES NS 4725, 2. utg. Enkel fotometri NS-EN ISO 6878	Katalytisk forbr., OI Analytical Aurora 1030C Persulfat-oks. i surt miljø, NS 4725, 3. utg. Persulfat-oks. (NS 4725), autoanalysator Persulfat-oks., tinnklorid-red., Flow Injection Plasmaeksitert atomemisjon Persulfat-oks. i surt miljø, NS 4725, 2. utg. Forenklet fotometrisk metode Spektrofotometri
Totalnitrogen	NS 4743, 2. utg. Autoanalysator FIA Enkel fotometri NS-EN ISO 11905-1 Forbrenning NS-EN 12260	Persulfat-oks. i basisk miljø, NS 4743, 2. utg. Persulfat-oks. (NS 4743), autoanalysator Persulfat-oks. (NS 4743), Flow Injection Forenklet fotometrisk metode Persulfat.-oks. i basisk miljø, NS-EN ISO 11905-1 Katalytisk forbr. (680°)/chemiluminescens Forbrenning, NS-EN 12260

Tabell B1. (forts.)

Analysevariabel	Metodebetegnelse	Analyseprinsipp
Aluminium	AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitasjon/massespektrometri
Bly	NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Jern	AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Atomabsorpsjon i flamme, ustandardisert met. Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Kadmium	AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Atomabsorpsjon i flamme, ustandardisert met. Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Kobolt	AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Atomabsorpsjon i flamme, ustandardisert met. Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Kobber	NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. AAS, NS 4781 ICP/AES ICP/MS	Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Atomabsorpsjon i grafittovn, NS 4781 Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Krom	AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Atomabsorpsjon i flamme, ustandardisert met. Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Mangan	NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Nikkel	AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Atomabsorpsjon i flamme, ustandardisert met. Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Sink	AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885 AAS, NS 4773, 2. utg. ICP/AES ICP/MS	Atomabsorpsjon i flamme, ustandardisert met. Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomabsorpsjon i flamme, NS 4773, 2. utg. Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri
Antimon	AAS, flamme, annen NS-EN ISO 11885 ICP-AES ICP-MS	Atomabsorpsjon i flamme, ustandardisert met. Plasmaeksitert atomemisjon, NS-EN ISO 11885, 1.utg Atomemisjon ICP massespektrometri
Arsen	ICP-AES ICP-MS	Plasmaeksitert atomemisjon Plasmaeksitert massespektrometri

Fremstilling av vannprøver

Ved SLPen ble det fremstilt tolv syntetiske vannprøver ved å sette kjente stoffmengder til deionisert vann. Hver analysevariabel inngikk i et sett med fire prøver, gruppert parvis etter konsentrasjon ("høyt" og "lavt" nivå). Som referansematerialer for prøvesettene A–D og E–H ble det benyttet faste stoffer av kvalitet *pro analysi*. Sett I–L ble laget ved å fortynne løsninger for spektroskopisk analyse, produsert av Spectrapure Standards. Tabell B2 viser hvilke kjemikalier som er benyttet ved fremstillingen av prøvene.

Prøvene ble fremstilt i kanner av polyetylen og lagret to til tre dager i disse. Et par dager før distribusjon til deltakerne i SLPen ble det tappet et passende antall delprøver i 250 ml polyetylenflasker. Prøvesett E–H ble oppbevart i kjølerom i hele perioden, de to øvrige sett ved romtemperatur.

Tabell B2. Vannprøver og referansematerialer

Prøver	Analysevariabel	Referansematerialer	Konservering
A – D	pH Suspendert stoff, tørrstoff Suspendert stoff, gløderest	K ₂ HPO ₄ og NaH ₂ PO ₄ · H ₂ O Kaolin, Mikrokrystallinsk cellulose	Ingen
E – H	Kjemisk oks. forbr. (COD _{Cr}) Biokjemisk oks. forbr. Totalt organisk karbon Totalfosfor Totalnitrogen	Kaliumhydrogenftalat, Kaliumdihydrogenfosfat, Dinatrium-adenosin-5'-monofosfat, Kaliumnitrat, Dinatrium-dihydrogen-etylendiamin- tetraacetat-dihydrat (EDTA)	Ingen
I – L	Aluminium Bly Jern Kadmium Kobolt Kobber Krom Mangan Nikkel Sink Antimon Arsen	Al metall i 2,5% HCl + 0,2 % HNO ₃ , 1000 mg/l Al Pb metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Pb Fe metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Fe Cd metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Cd Co metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Co Cu metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Cu Cr metall i 2,5% HNO ₃ + 0,1% HCl, 1000 mg/l Cr Mn metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Mn Ni metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Ni Zn metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l Zn Sb metall i 4,9 % HCl+0,3% tartarsyre, 1000 mg/l Sb As metall i 2,5 % HNO ₃ , 1000 mg/l As	5 ml kons. HNO ₃ pr. liter

Prøveutsendelse og rapportering

Invitasjon og praktisk informasjon om gjennomføring av SLPen ble distribuert via e-post 22. september 2017 med påmeldingsfrist satt til 13. oktober 2017. Påmeldingen foregikk over Internett ved at laboratoriene mottok brukeridentitet og passord i invitasjonsbrevet. Prøver ble sendt ut 30. oktober 2017 til 57 påmeldte laboratorier. Deltakerne ble anmodet om å lagre prøvesett E–H kjølig i tidsrommet mellom mottak og analyse.

For suspendert stoff, kjemisk oksygenforbruk, totalfosfor og totalnitrogen oppgav NIVA maksimale konsentrasjoner i prøvene, kfr. tabell B3. Det ble videre opplyst at metallkonsentrasjonene i prøvesett I–L var tilpasset metodene atomabsorpsjon i flamme og ICP-AES. Hensikten var å sette deltakerne i stand til å velge gunstig metode, eventuell fortynning og/eller prøveuttak.

Rapporteringsfristen var satt til 1. desember 2017, men fristen ble utsatt noen dager etter forespørsel fra enkelte deltakere. Rapporteringen av resultater ble foretatt ved at deltakerne benyttet Internett og deres tilsendte brukeridentitet og passord. Ved NIVAs e-post av 8. desember 2017 ble det gitt en oversikt over antatte stoffkonsentrasjoner i prøvene ("sanne" verdier), slik at laboratorier som hadde avvikende resultater raskt kunne komme i gang med nødvendig feilsøking.

Tabell B3. Oppgitte maksimalkonsentrasjoner

Analysevariabel	Enhet	Maksimale konsentrasjoner	
Suspendert stoff, tørrstoff	mg/l	AB: 300	CD: 700
Kjemisk oksygenforbruk, COD _{Cr}	mg/l O	EF: 1500	GH: 700
Totalfosfor	mg/l P	EF: 3	GH: 10
Totalnitrogen	mg/l N	EF: 5	GH: 20

NIVAs kontrollanalyser

Før, under og etter gjennomføring av SLPen ble delprøver analysert som en kontroll ved NIVA. Det var tilfredsstillende samsvar mellom kontrollresultatene, beregnede verdier og deltakernes medianverdier. Resultatene er sammenstilt i tabell B4.

Tabell B4. Beregnede verdier, medianverdier og kontrollresultater

Analysevariabel og enhet	Prøve	Beregnet verdi	Median verdi	NIVAs kontrollresultater		
				Middelverdi	Std.avvik	Antall
pH	A		8,10	8,07	0,01	4
	B		7,88			
	C		5,39			
	D		5,26			
Suspendert stoff, tørrstoff, mg/l	A	166	168	169	5	4
	B	157	159			
	C	622	622			
	D	641	645			
Suspendert stoff, gløderest, mg/l	A	73	75	73	3	4
	B	68	68			
	C	272	284			
	D	280	293			
Kjem. oks.forbruk (COD _{Cr}), mg/l O	E	1196	1200			
	F	1182	1194			
	G	192	191			
	H	195	190			
Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager, mg/l O	E	839	832			
	F	829	814			
	G	127	132			
	H	131	140			
Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager, mg/l O	E	883	898			
	F	873	922			
	G	134	155			
	H	137	155			
Totalt organisk karbon, mg/l C	E	478	479	491	35	4
	F	473	475			
	G	75,8	76,8			
	H	77,3	77,2			
Totalfosfor, mg/l P	E	1,58	1,61	1,53	0,06	3
	F	1,44	1,46			
	G	7,18	7,16			
	H	6,46	6,45			
Totalnitrogen, mg/l N	E	2,76	2,85	2,93	0,28	4
	F	2,51	2,46			
	G	12,5	12,8			
	H	11,3	11,5			
Aluminium, mg/l Al	I	0,287	0,270	0,281	0,002	4
	J	0,334	0,331			
	K	1,27	1,26			
	L	1,34	1,30			

Tabell B4. (forts.)

Analysevariabel og enhet	Prøve	Beregnet verdi	Median verdi	NIVAs kontrollresultater		
				Middelverdi	Std.avvik	Antall
Bly, mg/l Pb	I	0,299	0,296	0,291	0,003	4
	J	0,269	0,265	0,263	0,002	4
	K	0,072	0,072	0,070	0,001	4
	L	0,078	0,080	0,079	0,004	4
Jern, mg/l Fe	I	0,163	0,161	0,152	0,002	4
	J	0,169	0,172	0,158	0,001	4
	K	1,39	1,36	1,29	0,01	4
	L	1,43	1,40	1,34	0,01	4
Kadmium, mg/l Cd	I	0,129	0,127	0,129	0,002	4
	J	0,116	0,114	0,116	0,001	4
	K	0,031	0,031	0,031	0,000	4
	L	0,034	0,033	0,034	0,000	4
Kobolt mg/l Co	I	0,386	0,373	0,368	0,014	4
	J	0,401	0,393	0,389	0,013	4
	K	0,066	0,066	0,065	0,002	4
	L	0,067	0,066	0,066	0,002	4
Kobber, mg/l Cu	I	0,746	0,734	0,713	0,023	4
	J	0,672	0,670	0,647	0,021	4
	K	0,179	0,176	0,170	0,005	4
	L	0,194	0,191	0,187	0,005	4
Krom, mg/l Cr	I	0,065	0,064	0,064	0,001	4
	J	0,068	0,067	0,068	0,002	4
	K	0,557	0,547	0,545	0,009	4
	L	0,573	0,569	0,564	0,013	4
Mangan, mg/l Mn	I	0,269	0,258	0,257	0,004	4
	J	0,313	0,307	0,306	0,005	4
	K	1,19	1,18	1,16	0,02	4
	L	1,25	1,22	1,23	0,02	4
Nikkel, mg/l Ni	I	0,049	0,049	0,047	0,002	4
	J	0,051	0,050	0,049	0,001	4
	K	0,418	0,412	0,402	0,009	4
	L	0,430	0,424	0,416	0,011	4
Sink, mg/l Zn	I	0,125	0,122	0,121	0,002	4
	J	0,146	0,148	0,145	0,004	4
	K	0,557	0,559	0,547	0,013	4
	L	0,585	0,584	0,578	0,013	4
Antimon mg/l As	I	0,355	0,341	0,351	0,006	4
	J	0,369	0,357	0,374	0,006	4
	K	0,061	0,068	0,062	0,001	4
	L	0,062	0,062	0,064	0,001	4
Arsen mg/l As	I	0,406	0,393	0,410	0,003	4
	J	0,422	0,420	0,433	0,004	4
	K	0,070	0,070	0,073	0,001	4
	L	0,071	0,072	0,074	0,001	4

Behandling av SLPdata

Påmelding og registrering av analyseresultater er foretatt på *Internett*.

Administrativ informasjon om deltakerne og samtlige data fra de enkelte SLPer lagres i *Oracle* database. Ved hjelp av makroer foretas statistiske beregninger og det produseres grunnlag for figurer og tabeller i *Access*. *Access* blir dessuten benyttet ved søking i databasen og til generering av adresse-lister. *Excel* brukes til fremstilling av Youdendiagrammer og rapporttabeller. Rapporter og brev skrives i *Word*.

Analyseresultater behandles etter disse reglene: Resultatpar hvor én eller begge verdier avviker mer enn 50 % fra sann verdi forkastes. Av gjenstående data finnes middelvei ($\bar{x}$) og standardavvik (s). Resultatpar med én eller begge verdier utenfor $\bar{x} \pm 3s$ utelates før endelig beregning av middelvei, standardavvik og andre statistiske parametere.

Deltakernes resultater – ordnet etter stigende identitetsnummer – er sammenstilt i tabell E1. Statistisk materiale fra den siste beregningsomgangen er oppført i tabellene E2.1 - E2.21. Resultatene listes etter stigende verdier og utelatte enkeltresultater merkes med U.

Deltakere i SLP 1757

Alcoa Norway ANS, Lista	Kronos Titan A/S
Alcoa Norway ANS, Mosjøen	Kystlab-PreBIO A/S, Avd. Namdal
ALcontrol Hamar	Maarud A/S, Avd. Miljø
Arendals Bryggeri A/S	Matråd AS
Boliden Odda AS	Miljøteknikk Terrateam AS
Borregaard AS, Kontrollavdelingen	MM Karton FollaCell AS
Chemring Nobel AS - High Energy Materials	NOAH AS, Langøya
Denofa A/S	Nordic Paper Greaker AS
Dynea AS, Laboratorium renseanlegg	NORDOX AS, QA Laboratorium
Elkem Solar ASA, Solar Driftslaboratorium	Noretyl AS, Laboratoriet
Eramet Norway A/S, Sauda	Norsk Spesialolje AS, avd. Bamle
Esso Norge A/S, Laboratoriet Slagen	Norske Skog Saugbrugs
Eurofins Environment Testing Norway AS, avd. Bergen	Norske Skog Skogn
Eurofins Environment Testing Norway AS, avd. Klepp	Ranheim Paper and Board AS
Eurofins Environment Testing Norway AS, avd. Moss	Ringnes Supply Company AS
Eurofins Food and Feed Testing Norway AS, avd. Måløy	Saint-Gobain Ceramic Materials AS, Lillesand
Eurofins Food and Feed Testing Norway AS, avd. Ålesund	Statoil ASA, Kårstø
Fjellab	Statoil ASA, Tjeldbergodden
FMC Biopolymer A/S	Statoil Petroleum AS, Mongstad raffineri
Glencore Nikkelverk A/S	Statoil Petroleum AS, Snøhvit Melkøya
Hellefoss Paper A/S	Titania A/S
Hunton Fiber A/S	TiZir
Idun Industri A/S, PU/Kvalitet	Trondheim Kommune, Analysesenteret
Ineos Bamble AS	Vafos Pulp A/S
INOVYN Norge AS, Klor/VCM-laboratoriet	Vann- og avløpsetaten, Oslo
INOVYN Norge AS, Kvalitetskontrollen PVC	Vannlaboratoriet A/S
Intertek West Lab AS	Washington Mills AS
IVAR IKS, Sentralrenseanlegg Nord-Jæren	YARA Porsgrunn, Nitrogenlaboratoriet
K. A. Rasmussen A/S	

Vedlegg C. Usikkerhet i sann verdi

Ved denne SLPen, som er basert på syntetiske prøver, er det for de fleste parametere fastsatt en sann verdi beregnet fra kjente stoffmengder. For pH benyttes derimot normalt medianverdien av deltakernes resultater, etter at sterkt avvikende resultater er utelatt, som sann verdi.

Tabell C1. Estimering av usikkerhet i den sanne verdi basert på ISO/IEC Guide 98-3:2008 Uncertainty of measurement - Part3:

Analysevariabel og enhet	Prøvepar	Sann verdi		Akseptansegrense, %	Utvidet usikkerhet %
		Prøve 1	Prøve 2		
Suspendert stoff, tørrstoff, mg/l	AB	166	157	20	3
	CD	622	641	15	3
Suspendert stoff, glødetap, mg/l	AB	73	68	20	3
	CD	272	280	15	3
Kjemisk oksygenforbruk., COD _{Cr} , mg/l O	EF	1196	1182	10	2
	GH	192	195	15	2
Totalt organisk karbon, mg/l C	EF	478	473	10	2
	GH	75,8	77,3	10	2
Totalfosfor mg/l P	EF	1,58	1,44	10	2
	GH	7,18	6,46	10	2
Totalnitrogen, mg/l N	EF	2,76	2,51	15	2
	GH	12,5	11,3	15	2
Aluminium, mg/l Al	IJ	0,287	0,334	15	2
	KL	1,27	1,34	10	2
Bly, mg/l Pb	IJ	0,299	0,269	10	2
	KL	0,072	0,078	15	2
Jern, mg/l Fe	IJ	0,163	0,169	15	2
	KL	1,39	1,43	10	2
Kadmium, mg/l Cd	IJ	0,129	0,116	10	2
	KL	0,031	0,034	15	2
Kobolt mg/l Co	IJ	0,386	0,401	10	2
	KL	0,066	0,067	15	2
Kobber, mg/l Cu	IJ	0,746	0,672	10	2
	KL	0,179	0,194	15	2
Krom, mg/l Cr	IJ	0,065	0,068	15	2
	KL	0,557	0,573	10	2
Mangan, mg/l Mn	IJ	0,269	0,313	15	2
	KL	1,19	1,25	10	2
Nikkel, mg/l Ni	IJ	0,049	0,051	15	2
	KL	0,418	0,430	10	2
Sink, mg/l Zn	IJ	0,125	0,146	15	2
	KL	0,557	0,585	10	2
Antimon mg/l Sb	IJ	0,355	0,369	10	2
	KL	0,061	0,062	15	2
Arsen mg/l As	IJ	0,406	0,422	10	2
	KL	0,070	0,071	15	2

Beregning av usikkerheten i den sanne verdi fastsatt fra kjente stoffmengder er foretatt etter kalkulasjoner basert på ISO/IEC Guide 98-3:2008 Uncertainty of measurement - Part3: Guide to the expression of uncertainty in measurement (GUM:1995). Dette er foretatt for samtlige parametere bortsett fra pH og biologisk oksygenforbruk. Tabell C1 over viser usikkerheten i sann verdi basert på denne beregningsmetode for de aktuelle parametrene. Det er benyttet utvidet usikkerhet med dekningsfaktor 2. Dette gir et konfidensnivå på 95 %.

For parametere hvor den sanne verdi er basert på deltakernes resultater er usikkerheten i den sanne verdi beregnet etter ISO 13528 (2005), Annex C (algoritme A):

Først bestemmes medianen til de rapporterte verdier, deretter beregnes en foreløpig verdi for robust standardavvik, S^* , fra de absolutte differansene mellom de enkelte laboratoriers resultat og medianverdien:

De p resultatene fra deltakerne kalles $x_1, x_2, \dots, x_i, \dots, x_p$, og er sortert i stigende rekkefølge. Sterkt avvikende resultater er allerede utelatt. Følgende beregninger blir så gjennomført:

$$S^* = 1,483 \times \text{medianen til } |x_i - m| \quad (i = 1, 2, \dots, p)$$

der

$$m = \text{medianen til } x_i \quad (i = 1, 2, \dots, p)$$

En ny verdi for det robuste standardavviket beregnes så etter ligningene C.3 – C.6 i Annex C. Deretter fastsettes det robuste standardavviket ved hjelp av interaksjoner ved å oppdatere verdien flere ganger ved å bruke de modifiserte data inntil konvergens.

Standard usikkerhet u_x i den sanne verdi beregnes så etter kapittel 5.6 i ISO 13528:

$$u_x = 1,25 \times S^* / \sqrt{p}$$

For utvidet usikkerhet U i tabell C2 benyttes en dekningsfaktor på 2 som representerer et konfidensnivå på ca 95 %.

$$U = 2 \times u_x$$

Det er viktig å være klar over at denne prosedyren for beregning av måleusikkerheten i den sanne verdi har visse begrensninger:

- Det finnes ingen reell konsensus blant deltakerne.
- Konsensusverdien kan ha en bias fra virkelig sann verdi grunnet feil metodikk. Denne bias vil ikke være dekket i usikkerhetsestimatet som beregnes etter denne metode.

Tabell C2 på neste side viser usikkerheten i sann verdi basert på denne beregningsmetode for de aktuelle parametrene. I denne SLPen gjelder dette parameteren pH. I tillegg er det oppgitt usikkerhet

også i sann verdi for biologisk oksygenforbruk selv om sann verdi her er fastsatt på kjente stoffmengder. Dette fordi beregninger basert på ISO/IEC Guide 98-3:2008 ikke er utført.

Tabell C2. Estimering av usikkerhet i den sanne verdi basert på ISO 13528 (2005), Annex C

Analysevariable og enhet	Prøve	Sann verdi	Antall	Robust std. avvik	Standard usikkerhet	Utvidet usikkerhet
pH	A	8,10	49	0,041	0,007	0,015
	B	7,88	49	0,046	0,008	0,017
	C	5,39	50	0,054	0,010	0,019
	D	5,26	49	0,047	0,008	0,017
Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager mg/l O	E	839	9	88,5	36,9	73,7
	F	829	9	82,0	34,2	68,3
	G	127	9	14,9	6,2	12,4
	H	131	9	14,5	6,0	12,1
Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager mg/l O	E	883	4	193,2	120,8	241,5
	F	873	4	180,4	112,8	225,5
	G	134	4	41,9	26,2	52,4
	H	137	4	41,9	26,2	52,4

Vedlegg D. Homogenitet og stabilitet

Homogenitet

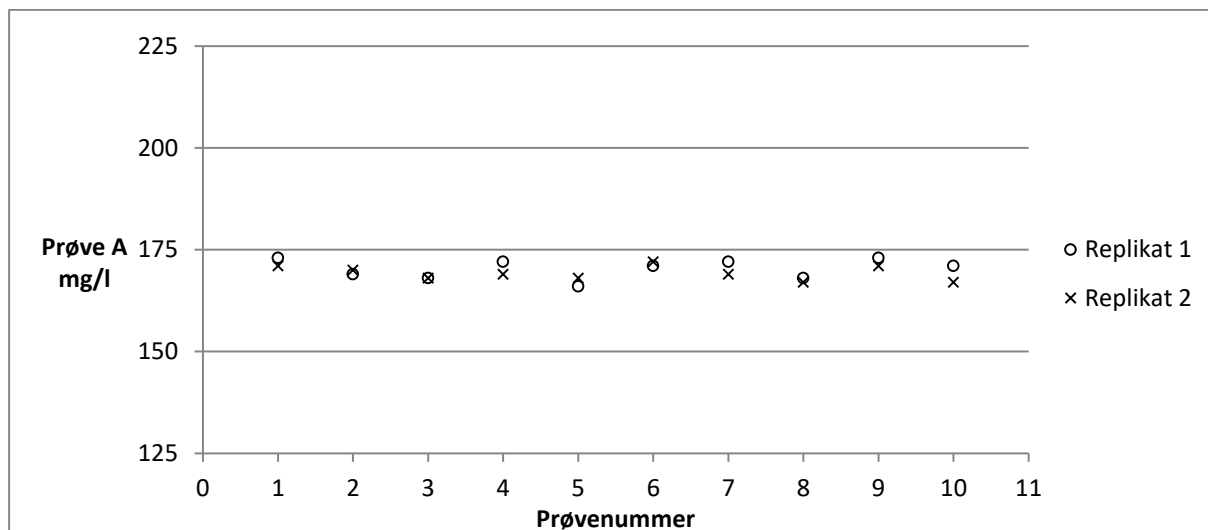
Alle prøvingsparameterne som inngår i denne SLPen er i løst form i vannprøvene bortsett fra suspendert stoff og dens gløderest. Etter grundig blanding må derfor disse parameterne være ansett for homogent fordelt i prøvematerialet. Tapping av prøver for suspendert stoff og dets gløderest (prøvesett A-D) gjøres under kontinuerlig røring i prøvebeholderen. Det ble likevel utført en homogenitetstest for suspendert stoff i prøve A og D. Dette ble utført som beskrevet i ISO 13528 Kap 4.4 og annex B. Det ble tatt ut 9-10 prøveflasker jevnt fordelt gjennom flasketappingen. Deretter ble det tatt ut to replikater fra hver flaske, slik at totalt 20 replikater måles under repeterbarhetsbetingelser. Det ble beregnet "mellom prøve" standard avvik s_s og prøvene betegnes som tilstrekkelig homogene dersom:

$$s_s \leq 0,3\sigma$$

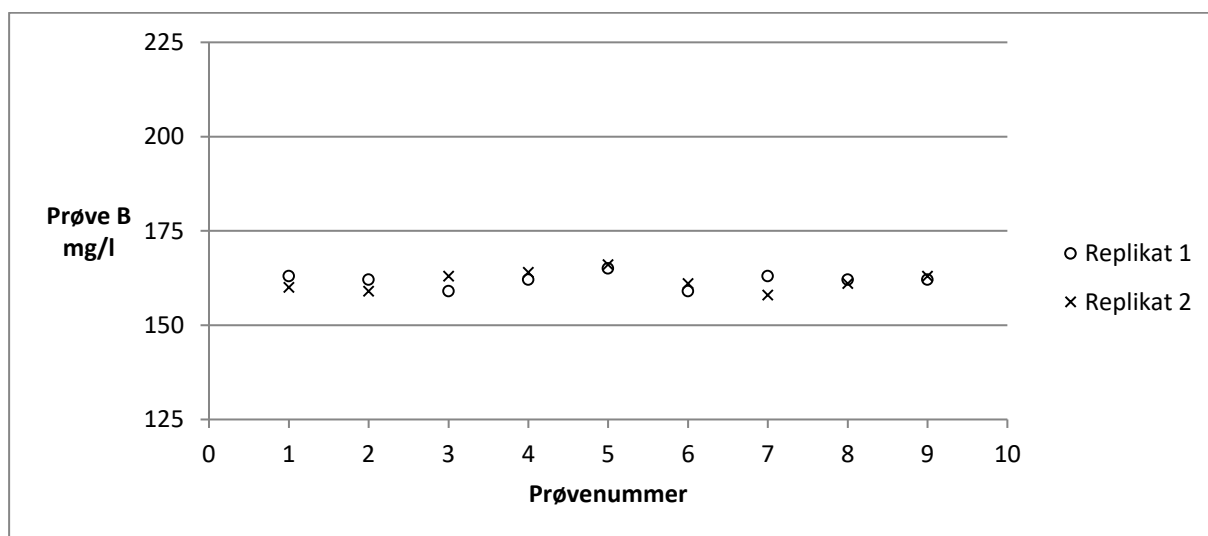
hvor σ = akseptansegrensen for ringtesten, f.eks. 20% av sann verdi for A.

Prøve	"Mellom prøve" std.avvik s_s	$0,3\sigma$
A	1,47	9,96
B	0,97	9,42
C	-	28,0
D	-	28,8

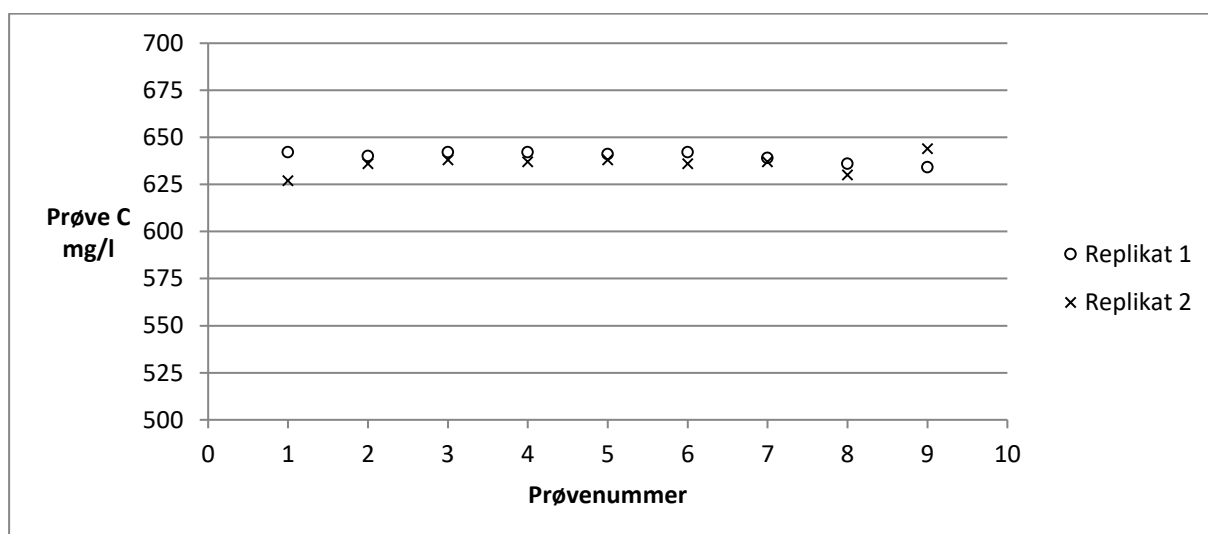
Trenddiagrammer for de fire prøveseriene kan sees i Figur D1 – D4. Enkelte av prøvene er utelatt fra beregningen av σ , på grunn av tilfeldige store feil i analyse av replikater fra samme prøve. For prøvesett C og D mangler det resultat på "mellom prøve" std.avvik, da dette ble kvadratroten av et negativt tall. Dette impliserer at spredningen innenfor prøvene er større enn spredningen mellom prøvene.

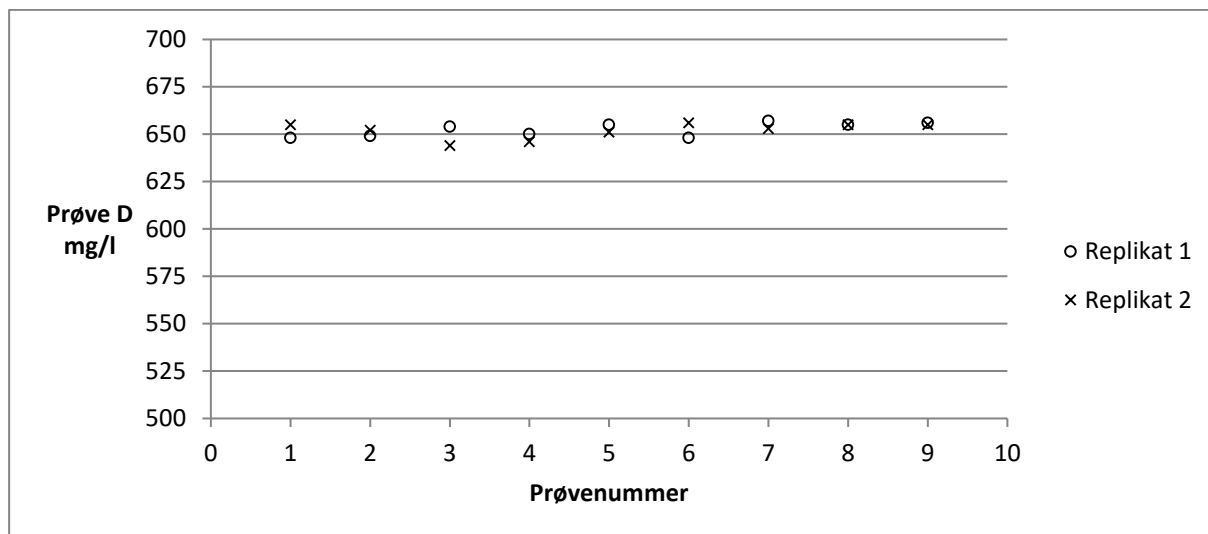
Figur D1. Trenddiagram for prøve A

Figur D2. Trenddiagram for prøve B

Figur D3. Trenddiagram for prøve C

Figur D4. Trenddiagram for prøve D

Konklusjon

Homogeniteten ved denne SLPen ser ut til å være forbedret sammenlignet med forrige SLP, og godt innenfor kriteriet beskrevet i ISO 13528 Kap 4.4 og annex B. Samtidig viser denne testen at det er viktig å riste disse prøvene veldig godt, da det spesielt for det høyeste prøveparet (AB) kan bli nokså tydelige forskjeller på replikater tatt fra samme flasken.

Stabilitet

Tilsvarende syntetiske prøver benyttet til tidligere SLPen har gjennom tidligere forsøk vist seg å være stabile over et langt større tidsrom enn den aktuelle perioden for denne SLPen gitt forskriftsmessig oppbevaring. NIVAs kontrollanalyser viste heller ingen tegn til ustabilitet over analyseperioden (se vedlegg B).

Vedlegg E. Datamateriale

Tabell E1. Deltakernes analyseresultater

Lab. nr.	pH				Susp. stoff, tørrstoff, mg/l				Susp. stoff, gl.rest, mg/l				Kj. oks.forbr., COD _{Cr} , mg/l O			
	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F	G	H
1	8,08	7,88	5,39	5,27	184	175	615	615					980	1000	220	190
2	8,10	7,89	5,42	5,29									1067	1187	201	204
3	8,07	7,80	5,38	5,25												
4	8,01	7,84	5,41	5,26	160	143	592	622								
5	8,08	7,86	5,35	5,22	219	192	755	733					1185	1175	196	190
6	8,07	7,87	5,37	5,25	157	145	620	635	77	68	283	289	1191	1197	189	197
7	8,14	7,90	5,37	5,25	164	147	613	617	75	65	273	273	1204	1172	191	196
8	8,09	7,89	5,40	5,24	163	154	587	643					1323	1347	210	252
9	8,07	7,85	5,38	5,26	186	164	650	664					1197	1194	182	184
10	8,07	7,88	5,38	5,22												
11	8,07	7,83	5,35	5,25									1172	1157	164	164
12	8,09	7,87	5,43	5,31	168	150	515	256					1203	1214	180	191
13	8,17	7,97	5,44	5,40	172	165	642	655					1169	1161	184	183
14	7,98	7,78	5,36	5,26	170	162	628	651	73	71	284	292	1294	1284	243	242
15	8,12	7,88	5,39	5,28	155	142	603	623					1464	1356	244	296
16	8,14	7,89	5,39	5,28	164	166	632	664					1194	1194	193	197
17	8,40	8,15	5,55	5,48	184	179	644	664					1158	1145	183	188
18	8,11	7,94	5,45	5,31	161	150	615	638	69	63	273	283	1235	1238		
19	8,10	7,80	5,30	5,20	164	152	616	635	70	66	285	298	246	240	960	985
20	8,02	7,83	5,45	5,35	166	157	625	632								
21																
22	8,08	7,84	5,35	5,23												
23	8,10	7,90	5,50	5,30	163	153	620	638								
24	8,05	7,80	5,28	5,17												
25	8,12	7,91	5,45	5,40	171	159	633	662								
26	8,24	8,03	5,30	5,16												
28	8,13	7,90	5,41	5,29												
29					169	161	622	645					1239	1235	225	210
30	8,07	7,86	5,40	5,28	172	162	612	647	79	74	275	290				
31	8,10	7,87	5,39	5,28	167	158	637	643								
32	8,19	7,95	5,40	5,27	170	170	650	670	81	78	310	320	1172	1158	185	188
33	8,11	7,88	5,40	5,26					182	188	621	640	1400	1310	238	209
34	8,27	8,04	5,29	5,15	145	159	629	651								
35	8,11	7,87	5,36	5,24												

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	pH				Susp. stoff, tørrstoff, mg/l				Susp. stoff, gl.rest, mg/l				Kj. oks.forbr., COD _{Cr} , mg/l O			
	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F	G	H
36	8,08	7,84	5,41	5,25	164	152	604	598					1272	1230	189	177
37	8,11	7,91	5,46	5,32	174	161	613	639					1198	1192	206	194
38	8,10	7,90	5,35	5,22	171	164	631	668	70	68	277	293	1229	1189	198	188
39	8,13	7,89	5,32	5,21												
40	8,09	7,86	5,33	5,21												
41																
42	8,08	7,88	5,36	5,22	166	158	613	649	69	68	270	284				
43	8,31	8,05	5,47	5,24	163	147	581	643								
44	8,12	7,89	5,43	5,30												
45	8,16	7,99	5,29	5,20	166	160	622	643								
46	8,05	7,83	5,34	5,21	163	148	610	630	70	65	284	299				
47					180	152	604	644								
48	8,12	7,90	5,41	5,29	185	176	632	656	96	92	295	309				
49	8,10	7,85	5,25	5,12	171	163	644	669	77	73	290	301				
50	8,09	7,88	5,41	5,27												
51					159	15	615	64								
52	8,19	7,97	5,45	5,32	162	156	633	653	67	63	281	292				
53																
54	8,10	7,90	5,40	5,30	170	160	680	700	76	69	330	340	1200	1200	190	190
55	8,10	7,90	5,40	5,30	170	160	660	670	75	71	300	310	1200	1200	190	190
56	8,16	7,92	5,39	5,26												
57	8,13	7,90	5,43	5,30	169	157	644	655								

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Biokj. oks.forbr. 5 d., mg/l O				Biokj. oks.forbr. 7 d., mg/l O				Totalt organisk karbon, mg/l C				Totalfosfor, mg/l P			
	E	F	G	H	E	F	G	H	E	F	G	H	E	F	G	H
1																
2																
3									414	415	64,0	64,8	1,63	1,48	7,55	6,67
4	880	890	134	141												
5	646	680	118	117	625	634	101	112					1,70	1,50	7,10	6,40
6	721	707	132	138									1,55	1,44	7,16	6,42
7	853	816	114	152					454	471	75,4	76,4	1,48	1,34	6,99	6,18
8													1,65	1,47	7,10	6,40
9	832	818	132	132									1,70	1,56	5,50	5,76
10																
11																
12													1,67	1,66	6,78	6,12
13													0,50	0,45	7,16	6,50
14																
15																
16													1,55	1,45	6,90	6,10
17													1,58	1,43	7,14	6,40
18																
19													1,55	1,39	6,84	6,10
20																
21																
22																
23																
24									454	446	72,1	75,2	1,70	2,50	7,20	6,50
25									474	474	74,2	76,3	1,80	1,60	7,40	6,60
26									502	489	81,0	81,0				
28																
29													1,65	1,40	7,30	6,75
30	822	900	147	147	906	960	160	160	503	499	79,7	84,4	1,60	1,45	7,24	6,45
31																
32	871	814	127	129					466	463	74,5	77,1	1,57	1,38	7,06	6,18
33	940	803	173	181	1030	883	190	202					1,59	1,32	6,04	5,50
34									500	497	78,0	79,9				
35									478	472	76,8	78,2				
36													2,00	1,80	7,50	6,70
37																
38													3,00	2,60	7,40	6,60
39									485	470	76,8	77,2				
40													1,58	1,47	7,20	6,45

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Biokj. oks.forbr. 5 d., mg/l O				Biokj. oks.forbr. 7 d., mg/l O				Totalt organisk karbon, mg/l C				Totalfosfor, mg/l P			
	E	F	G	H	E	F	G	H	E	F	G	H	E	F	G	H
41																
42																
43									472	476	77,0	77,0				
44									482	478	77,6	79,7				
45																
46																
47																
48																
49																
50																
51																
52																
53																
54	800	800	140	140	890	980	150	150	480	480	75,0	77,0	1,70	1,60	7,50	6,50
55																
56																
57									500	510	78,6	81,0	1,61	1,47	7,23	6,49

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Totalnitrogen, mg/l N				Aluminium, mg/l Al				Bly, mg/l Pb				Jern, mg/l Fe			
	E	F	G	H	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L
1																
2																
3	2,90	2,61	13,4	12,0	0,290	0,342	1,28	1,37	0,296	0,265	0,056	0,061	0,161	0,170	1,37	1,43
4																
5	2,80	2,40	12,0	12,0	0,278	0,331	1,27	1,33	0,280	0,260	0,072	0,077	0,150	0,200	1,31	1,28
6	3,00	2,90	14,5	13,0												
7	2,79	2,52	12,4	11,1												
8																
9																
10																
11																
12	3,05	2,93	21,2	22,4												
13	2,60	2,30	12,2	11,0												
14																
15																
16																
17	2,63	2,45	12,3	11,1												
18																
19					0,267	0,318	1,19	1,25	0,299	0,277	0,074	0,083	0,160	0,169	1,36	1,40
20																
21					0,150	0,210	1,18	1,23	0,300	0,300	0,100	0,100	0,200	0,200	1,40	1,40
22					0,265	0,339	1,26	1,34	0,296	0,275	0,076	0,084	0,163	0,177	1,43	1,47
23																
24	2,66	2,25	11,9	10,8												
25	2,90	2,60	10,8	9,6												
26																
28					0,267	0,316	1,22	1,29	0,272	0,247	0,070	0,076	0,172	0,184	1,29	1,34
29	2,40	2,50	10,3	8,7												
30	3,40	3,10	14,7	13,7	0,276	0,323	1,25	1,30	0,298	0,263	0,072	0,081	0,161	0,165	1,44	1,48
31																
32	2,95	2,78	13,2	12,8	0,323	0,377	1,35	1,43	0,298	0,268	0,072	0,080	0,164	0,172	1,38	1,43
33	2,69	2,71	13,3	11,8												
34																
35					0,279	0,331	1,26	1,30	0,292	0,251	0,074	0,073	0,169	0,176	1,43	1,44
36	4,20	3,30	13,5	12,0												
37			13,3	12,4												
38	6,60	5,90	12,4	11,0												
39																
40	3,01	2,73	12,9	11,5					0,289	0,253	0,058	0,064	0,166	0,171	1,36	1,40

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Totalnitrogen, mg/l N				Aluminium, mg/l Al				Bly, mg/l Pb				Jern, mg/l Fe			
	E	F	G	H	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L
41									0,510	0,428	0,257	0,263				
42					0,196	0,255	1,21	1,31	0,284	0,256	0,085	0,081	0,158	0,225	1,16	1,43
43	3,00	2,74	12,6	11,4												
44																
45																
46																
47																
48																
49																
50																
51																
52													0,205	0,193	1,45	1,49
53					0,279	0,332	1,26	1,32	0,293	0,265	0,072	0,080	0,159	0,165	1,34	1,39
54	2,70	2,70	13,0	11,0												
55					0,270	0,350	1,30	1,30	0,300	0,280	0,059	0,073	0,160	0,170	1,30	1,40
56									0,327	0,297	0,081	0,088	0,141	0,152	1,20	1,24
57	2,85	2,60	20,1	22,9	0,253	0,303	1,12	1,17	0,305	0,270	0,072	0,079	0,161	0,162	1,32	1,35

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Kadmium, mg/l Cd				Kobolt, mg/l Co				Kobber, mg/l Cu				Krom, mg/l Cr			
	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L
1																
2																
3	0,131	0,117	0,031	0,035					0,754	0,681	0,182	0,199	0,067	0,069	0,571	0,592
4																
5	0,120	0,110	0,030	0,032	0,350	0,380	0,065	0,063	0,700	0,640	0,170	0,180	0,060	0,065	0,520	0,520
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19	0,126	0,115	0,031	0,034	0,373	0,393	0,066	0,067	0,699	0,627	0,171	0,185	0,062	0,065	0,538	0,554
20																
21	0,120	0,110	0,030	0,030	0,400	0,400	0,100	0,100	0,700	0,650	0,180	0,190	0,060	0,070	0,560	0,570
22	0,132	0,121	0,033	0,036	0,380	0,410	0,069	0,071	0,748	0,694	0,182	0,200	0,065	0,070	0,576	0,598
23																
24																
25																
26																
28	0,118	0,105	0,030	0,032	0,348	0,368	0,074	0,075	0,695	0,621	0,175	0,185	0,072	0,073	0,536	0,541
29																
30	0,129	0,114	0,032	0,035	0,373	0,401	0,065	0,066	0,791	0,692	0,176	0,194	0,065	0,065	0,545	0,565
31																
32	0,126	0,114	0,031	0,034					0,753	0,675	0,179	0,195	0,065	0,068	0,563	0,579
33																
34																
35	0,127	0,114	0,029	0,031	0,388	0,407	0,065	0,066	0,774	0,688	0,179	0,193	0,070	0,072	0,570	0,575
36																
37																
38																
39																
40	0,132	0,120	0,032	0,036					0,732	0,662	0,168	0,183				

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Kadmium, mg/l Cd				Kobolt, mg/l Co				Kobber, mg/l Cu				Krom, mg/l Cr			
	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L
41	0,105	0,107	0,094	0,098					0,796	0,688	0,205	0,216				
42									0,741	0,681	0,187	0,205	0,062	0,066	0,547	0,569
43																
44																
45																
46																
47																
48																
49									0,720	0,670	0,171	0,178				
50																
51																
52					0,380	0,383	0,073	0,063	0,736	0,673	0,174	0,191				
53	0,127	0,115	0,031	0,033	0,382	0,404	0,068	0,069	0,742	0,670	0,181	0,197	0,063	0,066	0,555	0,574
54																
55	0,130	0,110	0,031	0,033	0,370	0,380	0,063	0,064	0,730	0,650	0,180	0,190	0,065	0,069	0,540	0,550
56	0,142	0,128	0,035	0,038	0,271	0,290	0,035	0,033	0,728	0,655	0,175	0,191	0,047	0,052	0,418	0,432
57	0,111	0,100	0,026	0,029					0,715	0,625	0,170	0,185	0,064	0,065	0,542	0,563

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Mangan, mg/l Mn				Nikkel, mg/l Ni				Sink, mg/l Zn				Antimon, mg/l Sb			
	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L
1																
2																
3	0,252	0,307	1,20	1,21	0,051	0,051	0,421	0,424	0,132	0,156	0,559	0,593				
4																
5	0,230	0,280	1,10	1,12	0,048	0,050	0,410	0,410	0,120	0,150	0,550	0,570	0,336	0,346	0,059	0,061
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19	0,257	0,307	1,16	1,23	0,047	0,050	0,409	0,422	0,120	0,153	0,556	0,584	0,341	0,361	0,060	0,062
20																
21					0,000	0,100	0,400	0,400	0,118	0,144	0,574	0,592				
22	0,265	0,325	1,23	1,28	0,049	0,053	0,436	0,475	0,124	0,152	0,575	0,620				
23																
24																
25																
26																
28	0,246	0,296	1,19	1,22	0,055	0,055	0,399	0,414	0,117	0,140	0,517	0,552	0,331	0,339	0,068	0,069
29																
30	0,262	0,303	1,25	1,31	0,049	0,050	0,413	0,428	0,122	0,141	0,547	0,580	0,343	0,357	0,072	0,061
31																
32	0,260	0,324	1,23	1,29	0,049	0,051	0,426	0,440	0,120	0,147	0,540	0,564				
33																
34																
35	0,266	0,315	1,22	1,25	0,048	0,046	0,415	0,429	0,115	0,138	0,589	0,597	0,354	0,369	0,054	0,054
36																
37																
38																
39																
40	0,257	0,303	1,17	1,22	0,050	0,052	0,426	0,439	0,121	0,144	0,561	0,588				

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Mangan, mg/l Mn				Nikkel, mg/l Ni				Sink, mg/l Zn				Antimon, mg/l Sb			
	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L	I	J	K	L
41																
42	0,253	0,305	1,17	1,23	0,054	0,058	0,390	0,421	0,123	0,153	0,564	0,602				
43																
44																
45																
46																
47																
48																
49	0,270	0,310	1,14	1,21					0,130	0,148	0,540	0,570				
50																
51																
52	0,261	0,321	1,22	1,27	0,034	0,043	0,427	0,460	0,130	0,155	0,580	0,611				
53	0,250	0,298	1,18	1,24	0,048	0,050	0,408	0,423	0,123	0,147	0,559	0,583	0,336	0,355	0,070	0,073
54																
55	0,260	0,310	1,20	1,20	0,045	0,050	0,410	0,420	0,130	0,150	0,550	0,560				
56	0,247	0,294	1,13	1,19	0,041	0,043	0,353	0,360	0,133	0,160	0,616	0,645	0,369	0,393	0,075	0,074
57	0,272	0,311	1,15	1,19	0,049	0,049	0,420	0,427	0,111	0,130	0,499	0,527				

Tabell E1. (forts.)

Lab. nr.	Arsen, mg/l As				Lab. nr.	Arsen, mg/l As			
	I	J	K	L		I	J	K	L
1					30	0,403	0,413	0,070	0,072
2					31				
3					32	0,408	0,430	0,072	0,073
4					33				
5	0,350	0,380	0,065	0,063	34				
6					35	0,400	0,423	0,092	0,078
7					36				
8					37				
9					38				
10					39				
11					40				
12					41				
13					42				
14					43				
15					44				
16					45				
17					46				
18					47				
19	0,393	0,428	0,071	0,072	48				
20					49				
21	0,390	0,420	0,070	0,070	50				
22					51				
23					52				
24					53	0,400	0,423	0,065	0,066
25					54				
26					55	0,390	0,440	0,086	0,092
28	0,370	0,373	0,082	0,081	56	0,347	0,364	0,063	0,063
29					57	0,397	0,401	0,070	0,071

Tabell E2.1. Statistikk - pH*Prøve A*

Analysemetode: Alle

Enhet:

Antall deltagere	50	Variasjonsbredde	0,33
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,00
Sann verdi	8,10	Standardavvik	0,06
Middelverdi	8,11	Relativt standardavvik	0,7%
Median	8,10	Relativ feil	0,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

14	7,98	12	8,09	44	8,12
4	8,01	8	8,09	25	8,12
20	8,02	50	8,09	39	8,13
24	8,05	38	8,10	57	8,13
46	8,05	54	8,10	28	8,13
11	8,07	19	8,10	16	8,14
3	8,07	55	8,10	7	8,14
30	8,07	31	8,10	45	8,16
6	8,07	49	8,10	56	8,16
9	8,07	2	8,10	13	8,17
10	8,07	23	8,10	32	8,19
36	8,08	33	8,11	52	8,19
1	8,08	18	8,11	26	8,24
5	8,08	35	8,11	34	8,27
22	8,08	37	8,11	43	8,31
42	8,08	48	8,12	17	8,40 U
40	8,09	15	8,12		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.1. Statistikk - pH*Prøve B*

Analysemetode: Alle

Enhet:

Antall deltagere	50	Variasjonsbredde	0,27
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,00
Sann verdi	7,88	Standardavvik	0,06
Middelverdi	7,89	Relativt standardavvik	0,7%
Median	7,88	Relativ feil	0,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

14	7,78	6	7,87	48	7,90
19	7,80	35	7,87	55	7,90
3	7,80	42	7,88	57	7,90
24	7,80	1	7,88	54	7,90
20	7,83	15	7,88	25	7,91
11	7,83	33	7,88	37	7,91
46	7,83	10	7,88	56	7,92
22	7,84	50	7,88	18	7,94
36	7,84	44	7,89	32	7,95
4	7,84	8	7,89	52	7,97
49	7,85	2	7,89	13	7,97
9	7,85	39	7,89	45	7,99
30	7,86	16	7,89	26	8,03
5	7,86	23	7,90	34	8,04
40	7,86	28	7,90	43	8,05
12	7,87	38	7,90	17	8,15 U
31	7,87	7	7,90		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.1. Statistikk - pH*Prøve C*

Analysemetode: Alle

Enhet:

Antall deltagere	50	Variasjonsbredde	0,25
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,00
Sann verdi	5,39	Standardavvik	0,05
Middelverdi	5,38	Relativt standardavvik	1,0%
Median	5,39	Relativ feil	-0,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

49	5,25	7	5,37	50	5,41
24	5,28	9	5,38	48	5,41
45	5,29	3	5,38	28	5,41
34	5,29	10	5,38	2	5,42
19	5,30	1	5,39	44	5,43
26	5,30	16	5,39	12	5,43
39	5,32	31	5,39	57	5,43
40	5,33	56	5,39	13	5,44
46	5,34	15	5,39	25	5,45
5	5,35	8	5,40	20	5,45
11	5,35	55	5,40	52	5,45
22	5,35	54	5,40	18	5,45
38	5,35	32	5,40	37	5,46
42	5,36	30	5,40	43	5,47
14	5,36	33	5,40	23	5,50
35	5,36	4	5,41	17	5,55 U
6	5,37	36	5,41		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.1. Statistikk - pH*Prøve D*

Analysemetode: Alle

Enhet:

Antall deltagere	50	Variasjonsbredde	0,28
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,00
Sann verdi	5,26	Standardavvik	0,06
Middelverdi	5,26	Relativt standardavvik	1,0%
Median	5,26	Relativ feil	0,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

49	5,12	36	5,25	2	5,29
34	5,15	7	5,25	48	5,29
26	5,16	11	5,25	28	5,29
24	5,17	6	5,25	54	5,30
45	5,20	3	5,25	55	5,30
19	5,20	56	5,26	44	5,30
46	5,21	9	5,26	23	5,30
40	5,21	4	5,26	57	5,30
39	5,21	14	5,26	18	5,31
5	5,22	33	5,26	12	5,31
10	5,22	32	5,27	37	5,32
38	5,22	50	5,27	52	5,32
42	5,22	1	5,27	20	5,35
22	5,23	30	5,28	13	5,40
35	5,24	15	5,28	25	5,40
8	5,24	16	5,28	17	5,48 U
43	5,24	31	5,28		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.2. Statistikk - Suspendert stoff, tørrstoff*Prøve A*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	38	Variasjonsbredde	41
Antall utelatte resultater	2	Varians	72
Sann verdi	166	Standardavvik	8
Middelverdi	168	Relativt standardavvik	5,1%
Median	168	Relativ feil	1,2%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

34	145	36	164	38	171
15	155	19	164	25	171
6	157	45	166	49	171
51	159 U	20	166	30	172
4	160	42	166	13	172
18	161	31	167	37	174
52	162	12	168	47	180
46	163	29	169	17	184
8	163	57	169	1	184
23	163	14	170	48	185
43	163	32	170	9	186
16	164	54	170	5	219 U
7	164	55	170		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.2. Statistikk - Suspendert stoff, tørrstoff*Prøve B*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	38	Variasjonsbredde	37
Antall utelatte resultater	2	Varians	79
Sann verdi	157	Standardavvik	9
Middelverdi	158	Relativt standardavvik	5,6%
Median	159	Relativ feil	0,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

51	15 U	8	154	14	162
15	142	52	156	30	162
4	143	57	157	49	163
6	145	20	157	9	164
7	147	42	158	38	164
43	147	31	158	13	165
46	148	34	159	16	166
12	150	25	159	32	170
18	150	45	160	1	175
47	152	54	160	48	176
36	152	55	160	17	179
19	152	37	161	5	192 U
23	153	29	161		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.2. Statistikk - Suspendert stoff, tørrstoff*Prøve C*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	38	Variasjonsbredde	99
Antall utelatte resultater	3	Varians	421
Sann verdi	622	Standardavvik	21
Middelverdi	624	Relativt standardavvik	3,3%
Median	622	Relativ feil	0,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

12	515	U	18	615	25	633
43	581		1	615	52	633
8	587		19	616	31	637
4	592		6	620	13	642
15	603		23	620	57	644
47	604		29	622	17	644
36	604		45	622	49	644
46	610		20	625	9	650
30	612		14	628	32	650
42	613		34	629	55	660
7	613		38	631	54	680
37	613		16	632	5	755
51	615	U	48	632		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.2. Statistikk - Suspendert stoff, tørrstoff*Prøve D*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	38	Variasjonsbredde	102
Antall utelatte resultater	3	Varians	377
Sann verdi	641	Standardavvik	19
Middelverdi	647	Relativt standardavvik	3,0%
Median	645	Relativ feil	0,9%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

51	64	U	37	639	13	655
12	256	U	31	643	48	656
36	598		45	643	25	662
1	615		43	643	17	664
7	617		8	643	9	664
4	622		47	644	16	664
15	623		29	645	38	668
46	630		30	647	49	669
20	632		42	649	32	670
19	635		34	651	55	670
6	635		14	651	54	700
18	638		52	653	5	733
23	638		57	655		U

U = Utelatte resultater

Tabell E2.3. Statistikk - Suspendert stoff, gløderest*Prøve A*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	29
Antall utelatte resultater	1	Varians	50
Sann verdi	73	Standardavvik	7
Middelverdi	75	Relativt standardavvik	9,5%
Median	75	Relativ feil	2,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

52	67	14	73	30	79
18	69	55	75	32	81
42	69	7	75	48	96
38	70	54	76	33	182 U
19	70	6	77		
46	70	49	77		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.3. Statistikk - Suspendert stoff, gløderest*Prøve B*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	29
Antall utelatte resultater	1	Varians	53
Sann verdi	68	Standardavvik	7
Middelverdi	70	Relativt standardavvik	10,4%
Median	68	Relativ feil	3,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

18	63	38	68	30	74
52	63	42	68	32	78
46	65	54	69	48	92
7	65	55	71	33	188 U
19	66	14	71		
6	68	49	73		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.3. Statistikk - Suspendert stoff, gløderest*Prøve C*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	60
Antall utelatte resultater	1	Varians	257
Sann verdi	272	Standardavvik	16
Middelverdi	287	Relativt standardavvik	5,6%
Median	284	Relativ feil	5,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

42	270	6	283	55	300
7	273	46	284	32	310
18	273	14	284	54	330
30	275	19	285	33	621 U
38	277	49	290		
52	281	48	295		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.3. Statistikk - Suspendert stoff, gløderest*Prøve D*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	67
Antall utelatte resultater	1	Varians	273
Sann verdi	280	Standardavvik	17
Middelverdi	298	Relativt standardavvik	5,5%
Median	293	Relativ feil	6,5%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

7	273	52	292	55	310
18	283	38	293	32	320
42	284	19	298	54	340
6	289	46	299	33	640 U
30	290	49	301		
14	292	48	309		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.4. Statistikk - Kjemisk oksygenforbruk, COD_{Cr}*Prøve E*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	24	Variasjonsbredde	484
Antall utelatte resultater	1	Varians	9455
Sann verdi	1196	Standardavvik	97
Middelverdi	1215	Relativt standardavvik	8,0%
Median	1200	Relativ feil	1,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

19	246	U	6	1191	38	1229
1	980		16	1194	18	1235
2	1067		9	1197	29	1239
17	1158		37	1198	36	1272
13	1169		55	1200	14	1294
32	1172		54	1200	8	1323
11	1172		12	1203	33	1400
5	1185		7	1204	15	1464

U = Utelatte resultater

Tabell E2.4. Statistikk - Kjemisk oksygenforbruk, COD_{Cr}*Prøve F*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	24	Variasjonsbredde	356
Antall utelatte resultater	1	Varians	5368
Sann verdi	1182	Standardavvik	73
Middelverdi	1206	Relativt standardavvik	6,1%
Median	1194	Relativ feil	2,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

19	240	U	2	1187	12	1214
1	1000		38	1189	36	1230
17	1145		37	1192	29	1235
11	1157		16	1194	18	1238
32	1158		9	1194	14	1284
13	1161		6	1197	33	1310
7	1172		54	1200	8	1347
5	1175		55	1200	15	1356

U = Utelatte resultater

Tabell E2.4. Statistikk - Kjemisk oksygenforbruk, COD_{Cr}*Prøve G*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	23	Variasjonsbredde	79
Antall utelatte resultater	2	Varians	387
Sann verdi	192	Standardavvik	20
Middelverdi	198	Relativt standardavvik	9,9%
Median	191	Relativ feil	3,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

11	164	55	190	8	210
12	180	54	190	1	220
9	182	7	191	29	225
17	183	16	193	33	238
13	184	5	196	14	243
32	185	38	198	15	244 U
36	189	2	201	19	960 U
6	189	37	206		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.4. Statistikk - Kjemisk oksygenforbruk, COD_{Cr}*Prøve H*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	23	Variasjonsbredde	88
Antall utelatte resultater	2	Varians	387
Sann verdi	195	Standardavvik	20
Middelverdi	196	Relativt standardavvik	10,0%
Median	190	Relativ feil	0,7%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

11	164	54	190	2	204
36	177	1	190	33	209
13	183	5	190	29	210
9	184	12	191	14	242
32	188	37	194	8	252
17	188	7	196	15	296 U
38	188	16	197	19	985 U
55	190	6	197		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.5. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager*Prøve E*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	9	Variasjonsbredde	294
Antall utelatte resultater	0	Varians	7786
Sann verdi	839	Standardavvik	88
Middelverdi	818	Relativt standardavvik	10,8%
Median	832	Relativ feil	-2,5%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	646	30	822	32	871
6	721	9	832	4	880
54	800	7	853	33	940

U = Utelatte resultater

Tabell E2.5. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager*Prøve F*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	9	Variasjonsbredde	220
Antall utelatte resultater	0	Varians	5231
Sann verdi	829	Standardavvik	72
Middelverdi	803	Relativt standardavvik	9,0%
Median	814	Relativ feil	-3,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	680	33	803	9	818
6	707	32	814	4	890
54	800	7	816	30	900

U = Utelatte resultater

Tabell E2.5. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager*Prøve G*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	9	Variasjonsbredde	59
Antall utelatte resultater	0	Varians	303
Sann verdi	127	Standardavvik	17
Middelverdi	135	Relativt standardavvik	12,9%
Median	132	Relativ feil	6,5%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

7	114	9	132	54	140
5	118	6	132	30	147
32	127	4	134	33	173

U = Utelatte resultater

Tabell E2.5. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 5 dager*Prøve H*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	9	Variasjonsbredde	64
Antall utelatte resultater	0	Varians	320
Sann verdi	131	Standardavvik	18
Middelverdi	142	Relativt standardavvik	12,6%
Median	140	Relativ feil	8,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	117	6	138	30	147
32	129	54	140	7	152
9	132	4	141	33	181

U = Utelatte resultater

Tabell E2.6. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager*Prøve E*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	4	Variasjonsbredde	405
Antall utelatte resultater	0	Varians	29037
Sann verdi	883	Standardavvik	170
Middelverdi	863	Relativt standardavvik	19,8%
Median	898	Relativ feil	-2,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	625	30	906
54	890	33	1030

U = Utelatte resultater

Tabell E2.6. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager*Prøve F*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	4	Variasjonsbredde	346
Antall utelatte resultater	0	Varians	25311
Sann verdi	873	Standardavvik	159
Middelverdi	864	Relativt standardavvik	18,4%
Median	922	Relativ feil	-1,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	634	30	960
33	883	54	980

U = Utelatte resultater

Tabell E2.6. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager*Prøve G*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	4	Variasjonsbredde	89
Antall utelatte resultater	0	Varians	1367
Sann verdi	134	Standardavvik	37
Middelverdi	150	Relativt standardavvik	24,6%
Median	155	Relativ feil	12,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	101	30	160
54	150	33	190

U = Utelatte resultater

Tabell E2.6. Statistikk - Biokjemisk oksygenforbruk 7 dager*Prøve H*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l O

Antall deltagere	4	Variasjonsbredde	90
Antall utelatte resultater	0	Varians	1368
Sann verdi	137	Standardavvik	37
Middelverdi	156	Relativt standardavvik	23,7%
Median	155	Relativ feil	13,9%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	112	30	160
54	150	33	202

U = Utelatte resultater

Tabell E2.7. Statistikk - Totalt organisk karbon*Prøve E*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l C

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	89
Antall utelatte resultater	0	Varians	585
Sann verdi	478	Standardavvik	24
Middelverdi	476	Relativt standardavvik	5,1%
Median	479	Relativ feil	-0,5%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

3	414	25	474	57	500
7	454	35	478	34	500
24	454	54	480	26	502
32	466	44	482	30	503
43	472	39	485		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.7. Statistikk - Totalt organisk karbon*Prøve F*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l C

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	95
Antall utelatte resultater	0	Varians	546
Sann verdi	473	Standardavvik	23
Middelverdi	474	Relativt standardavvik	4,9%
Median	475	Relativ feil	0,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

3	415	35	472	26	489
24	446	25	474	34	497
32	463	43	476	30	499
39	470	44	478	57	510
7	471	54	480		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.7. Statistikk - Totalt organisk karbon*Prøve G*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l C

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	17,0
Antall utelatte resultater	0	Varians	16,9
Sann verdi	75,8	Standardavvik	4,1
Middelverdi	75,8	Relativt standardavvik	5,4%
Median	76,8	Relativ feil	0,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

3	64,0	7	75,4	34	78,0
24	72,1	35	76,8	57	78,6
25	74,2	39	76,8	30	79,7
32	74,5	43	77,0	26	81,0
54	75,0	44	77,6		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.7. Statistikk - Totalt organisk karbon*Prøve H*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l C

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	19,6
Antall utelatte resultater	0	Varians	19,5
Sann verdi	77,3	Standardavvik	4,4
Middelverdi	77,5	Relativt standardavvik	5,7%
Median	77,2	Relativ feil	0,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

3	64,8	54	77,0	34	79,9
24	75,2	32	77,1	26	81,0
25	76,3	39	77,2	57	81,0
7	76,4	35	78,2	30	84,4
43	77,0	44	79,7		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.8. Statistikk - Totalfosfor*Prøve E*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l P

Antall deltagere	22	Variasjonsbredde	0,32
Antall utelatte resultater	4	Varians	0,01
Sann verdi	1,58	Standardavvik	0,08
Middelverdi	1,62	Relativt standardavvik	4,7%
Median	1,61	Relativ feil	2,5%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

13	0,50	U	33	1,59	54	1,70
7	1,48		30	1,60	5	1,70
16	1,55		57	1,61	24	1,70
6	1,55		3	1,63	25	1,80
19	1,55		8	1,65	36	2,00
32	1,57		29	1,65	38	3,00
40	1,58		12	1,67		
17	1,58		9	1,70		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.8. Statistikk - Totalfosfor*Prøve F*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l P

Antall deltagere	22	Variasjonsbredde	0,34
Antall utelatte resultater	4	Varians	0,01
Sann verdi	1,44	Standardavvik	0,09
Middelverdi	1,47	Relativt standardavvik	6,2%
Median	1,46	Relativ feil	1,9%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

13	0,45	U	16	1,45	25	1,60
33	1,32		30	1,45	54	1,60
7	1,34		40	1,47	12	1,66
32	1,38		57	1,47	36	1,80
19	1,39		8	1,47	24	2,50
29	1,40		3	1,48	38	2,60
17	1,43		5	1,50		
6	1,44		9	1,56		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.8. Statistikk - Totalfosfor*Prøve G*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l P

Antall deltagere	22	Variasjonsbredde	1,51
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,11
Sann verdi	7,18	Standardavvik	0,33
Middelverdi	7,13	Relativt standardavvik	4,6%
Median	7,16	Relativ feil	-0,7%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

9	5,50	U	8	7,10	29	7,30
33	6,04		17	7,14	38	7,40
12	6,78		6	7,16	25	7,40
19	6,84		13	7,16	36	7,50
16	6,90		24	7,20	54	7,50
7	6,99		40	7,20	3	7,55
32	7,06		57	7,23		
5	7,10		30	7,24		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.8. Statistikk - Totalfosfor*Prøve H*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l P

Antall deltagere	22	Variasjonsbredde	1,25
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,08
Sann verdi	6,46	Standardavvik	0,28
Middelverdi	6,38	Relativt standardavvik	4,4%
Median	6,45	Relativ feil	-1,2%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

33	5,50		5	6,40	24	6,50
9	5,76	U	17	6,40	38	6,60
19	6,10		6	6,42	25	6,60
16	6,10		40	6,45	3	6,67
12	6,12		30	6,45	36	6,70
32	6,18		57	6,49	29	6,75
7	6,18		54	6,50		
8	6,40		13	6,50		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.9. Statistikk - Totalnitrogen*Prøve E*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l N

Antall deltagere	19	Variasjonsbredde	1,00
Antall utelatte resultater	2	Varians	0,05
Sann verdi	2,76	Standardavvik	0,23
Middelverdi	2,84	Relativt standardavvik	8,0%
Median	2,85	Relativ feil	3,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

29	2,40	5	2,80	40	3,01
13	2,60	57	2,85	12	3,05
17	2,63	25	2,90	30	3,40
24	2,66	3	2,90	36	4,20 U
33	2,69	32	2,95	38	6,60 U
54	2,70	43	3,00		
7	2,79	6	3,00		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.9. Statistikk - Totalnitrogen*Prøve F*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l N

Antall deltagere	19	Variasjonsbredde	0,85
Antall utelatte resultater	2	Varians	0,05
Sann verdi	2,51	Standardavvik	0,23
Middelverdi	2,64	Relativt standardavvik	8,5%
Median	2,61	Relativ feil	5,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

24	2,25	57	2,60	6	2,90
13	2,30	3	2,61	12	2,93
5	2,40	54	2,70	30	3,10
17	2,45	33	2,71	36	3,30 U
29	2,50	40	2,73	38	5,90 U
7	2,52	43	2,74		
25	2,60	32	2,78		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.9. Statistikk - Totalnitrogen*Prøve G*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l N

Antall deltagere	20	Variasjonsbredde	4,4
Antall utelatte resultater	2	Varians	1,2
Sann verdi	12,5	Standardavvik	1,1
Middelverdi	12,7	Relativt standardavvik	8,7%
Median	12,8	Relativ feil	1,7%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

29	10,3	7	12,4	3	13,4
25	10,8	43	12,6	36	13,5
24	11,9	40	12,9	6	14,5
5	12,0	54	13,0	30	14,7
13	12,2	32	13,2	57	20,1 U
17	12,3	33	13,3	12	21,2 U
38	12,4	37	13,3		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.9. Statistikk - Totalnitrogen*Prøve H*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l N

Antall deltagere	20	Variasjonsbredde	5,0
Antall utelatte resultater	2	Varians	1,4
Sann verdi	11,3	Standardavvik	1,2
Middelverdi	11,5	Relativt standardavvik	10,2%
Median	11,5	Relativ feil	1,7%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

29	8,7	17	11,1	37	12,4
25	9,6	43	11,4	32	12,8
24	10,8	40	11,5	6	13,0
54	11,0	33	11,8	30	13,7
13	11,0	5	12,0	12	22,4 U
38	11,0	36	12,0	57	22,9 U
7	11,1	3	12,0		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.10. Statistikk - Aluminium*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Al

Antall deltagere	13	Variasjonsbredde	0,173
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,002
Sann verdi	0,287	Standardavvik	0,043
Middelverdi	0,261	Relativt standardavvik	16,6%
Median	0,270	Relativ feil	-9,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

21	0,150	28	0,267	53	0,279
42	0,196	55	0,270	3	0,290
57	0,253	30	0,276	32	0,323
22	0,265	5	0,278		
19	0,267	35	0,279		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.10. Statistikk - Aluminium*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Al

Antall deltagere	13	Variasjonsbredde	0,167
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,002
Sann verdi	0,334	Standardavvik	0,043
Middelverdi	0,317	Relativt standardavvik	13,5%
Median	0,331	Relativ feil	-4,9%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

21	0,210	30	0,323	3	0,342
42	0,255	5	0,331	55	0,350
57	0,303	35	0,331	32	0,377
28	0,316	53	0,332		
19	0,318	22	0,339		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.10. Statistikk - Aluminium*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Al

Antall deltagere	13	Variasjonsbredde	0,23
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,00
Sann verdi	1,27	Standardavvik	0,06
Middelverdi	1,24	Relativt standardavvik	4,7%
Median	1,26	Relativ feil	-2,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	1,12	30	1,25	3	1,28
21	1,18	35	1,26	55	1,30
19	1,19	22	1,26	32	1,35
42	1,21	53	1,26		
28	1,22	5	1,27		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.10. Statistikk - Aluminium*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Al

Antall deltagere	13	Variasjonsbredde	0,26
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,00
Sann verdi	1,34	Standardavvik	0,06
Middelverdi	1,30	Relativt standardavvik	4,9%
Median	1,30	Relativ feil	-2,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	1,17	30	1,30	22	1,34
21	1,23	35	1,30	3	1,37
19	1,25	42	1,31	32	1,43
28	1,29	53	1,32		
55	1,30	5	1,33		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.11. Statistikk - Bly*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Pb

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,055
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,299	Standardavvik	0,012
Middelverdi	0,295	Relativt standardavvik	4,2%
Median	0,296	Relativ feil	-1,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

28	0,272	3	0,296	21	0,300
5	0,280	22	0,296	57	0,305
42	0,284	32	0,298	56	0,327
40	0,289	30	0,298	41	0,510 U
35	0,292	19	0,299		
53	0,293	55	0,300		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.11. Statistikk - Bly*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Pb

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,053
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,269	Standardavvik	0,015
Middelverdi	0,268	Relativt standardavvik	5,8%
Median	0,265	Relativ feil	-0,2%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

28	0,247	3	0,265	55	0,280
35	0,251	53	0,265	56	0,297
40	0,253	32	0,268	21	0,300
42	0,256	57	0,270	41	0,428 U
5	0,260	22	0,275		
30	0,263	19	0,277		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.11. Statistikk - Bly*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Pb

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,044
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,072	Standardavvik	0,011
Middelverdi	0,073	Relativt standardavvik	15,0%
Median	0,072	Relativ feil	1,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

3	0,056	57	0,072	56	0,081
40	0,058	32	0,072	42	0,085
55	0,059	30	0,072	21	0,100
28	0,070	35	0,074	41	0,257 U
5	0,072	19	0,074		
53	0,072	22	0,076		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.11. Statistikk - Bly*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Pb

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,039
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,078	Standardavvik	0,009
Middelverdi	0,079	Relativt standardavvik	11,8%
Median	0,080	Relativ feil	0,8%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

3	0,061	57	0,079	22	0,084
40	0,064	32	0,080	56	0,088
55	0,073	53	0,080	21	0,100
35	0,073	30	0,081	41	0,263 U
28	0,076	42	0,081		
5	0,077	19	0,083		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.12. Statistikk - Jern*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Fe

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,064
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,163	Standardavvik	0,016
Middelverdi	0,166	Relativt standardavvik	9,7%
Median	0,161	Relativ feil	1,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,141	57	0,161	35	0,169
5	0,150	3	0,161	28	0,172
42	0,158	30	0,161	21	0,200
53	0,159	22	0,163	52	0,205
19	0,160	32	0,164		
55	0,160	40	0,166		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.12. Statistikk - Jern*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Fe

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,073
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,169	Standardavvik	0,018
Middelverdi	0,178	Relativt standardavvik	10,3%
Median	0,172	Relativ feil	5,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,152	3	0,170	52	0,193
57	0,162	40	0,171	21	0,200
30	0,165	32	0,172	5	0,200
53	0,165	35	0,176	42	0,225
19	0,169	22	0,177		
55	0,170	28	0,184		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.12. Statistikk - Jern*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Fe

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,29
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,01
Sann verdi	1,39	Standardavvik	0,08
Middelverdi	1,35	Relativt standardavvik	6,2%
Median	1,36	Relativ feil	-3,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

42	1,16	53	1,34	35	1,43
56	1,20	40	1,36	22	1,43
28	1,29	19	1,36	30	1,44
55	1,30	3	1,37	52	1,45
5	1,31	32	1,38		
57	1,32	21	1,40		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.12. Statistikk - Jern*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Fe

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,25
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,00
Sann verdi	1,43	Standardavvik	0,07
Middelverdi	1,40	Relativt standardavvik	4,9%
Median	1,40	Relativ feil	-2,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	1,24	21	1,40	35	1,44
5	1,28	40	1,40	22	1,47
28	1,34	19	1,40	30	1,48
57	1,35	3	1,43	52	1,49
53	1,39	42	1,43		
55	1,40	32	1,43		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.13. Statistikk - Kadmium*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cd

Antall deltagere	15	Variasjonsbredde	0,037
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,129	Standardavvik	0,009
Middelverdi	0,125	Relativt standardavvik	7,3%
Median	0,127	Relativ feil	-3,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

41	0,105	19	0,126	55	0,130
57	0,111	32	0,126	3	0,131
28	0,118	53	0,127	40	0,132
21	0,120	35	0,127	22	0,132
5	0,120	30	0,129	56	0,142

U = Utelatte resultater

Tabell E2.13. Statistikk - Kadmium*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cd

Antall deltagere	15	Variasjonsbredde	0,028
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,116	Standardavvik	0,007
Middelverdi	0,113	Relativt standardavvik	6,1%
Median	0,114	Relativ feil	-2,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	0,100	55	0,110	19	0,115
28	0,105	35	0,114	3	0,117
41	0,107	30	0,114	40	0,120
21	0,110	32	0,114	22	0,121
5	0,110	53	0,115	56	0,128

U = Utelatte resultater

Tabell E2.13. Statistikk - Kadmium*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cd

Antall deltagere	15	Variasjonsbredde	0,009
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,031	Standardavvik	0,002
Middelverdi	0,031	Relativt standardavvik	6,4%
Median	0,031	Relativ feil	-0,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	0,026	32	0,031	30	0,032
35	0,029	19	0,031	40	0,032
21	0,030	3	0,031	22	0,033
5	0,030	53	0,031	56	0,035
28	0,030	55	0,031	41	0,094 U

U = Utelatte resultater

Tabell E2.13. Statistikk - Kadmium*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cd

Antall deltagere	15	Variasjonsbredde	0,010
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,034	Standardavvik	0,003
Middelverdi	0,033	Relativt standardavvik	7,6%
Median	0,033	Relativ feil	-2,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	0,029	53	0,033	3	0,035
21	0,030	55	0,033	40	0,036
35	0,031	32	0,034	22	0,036
5	0,032	19	0,034	56	0,038
28	0,032	30	0,035	41	0,098 U

U = Utelatte resultater

Tabell E2.14. Statistikk - Kobolt*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Co

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,129
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,386	Standardavvik	0,035
Middelverdi	0,365	Relativt standardavvik	9,5%
Median	0,373	Relativ feil	-5,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,271	19	0,373	53	0,382
28	0,348	30	0,373	35	0,388
5	0,350	52	0,380	21	0,400
55	0,370	22	0,380		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.14. Statistikk - Kobolt*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Co

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,120
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,401	Standardavvik	0,034
Middelverdi	0,383	Relativt standardavvik	8,8%
Median	0,393	Relativ feil	-4,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,290	52	0,383	53	0,404
28	0,368	19	0,393	35	0,407
5	0,380	21	0,400	22	0,410
55	0,380	30	0,401		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.14. Statistikk - Kobolt*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Co

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,011
Antall utelatte resultater	2	Varians	0,000
Sann verdi	0,066	Standardavvik	0,004
Middelverdi	0,068	Relativt standardavvik	5,6%
Median	0,066	Relativ feil	2,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,035	U	35	0,065	52	0,073
55	0,063		19	0,066	28	0,074
5	0,065		53	0,068	21	0,100
30	0,065		22	0,069		U

U = Utelatte resultater

Tabell E2.14. Statistikk - Kobolt*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Co

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,012
Antall utelatte resultater	2	Varians	0,000
Sann verdi	0,067	Standardavvik	0,004
Middelverdi	0,067	Relativt standardavvik	5,9%
Median	0,066	Relativ feil	0,2%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,033	U	35	0,066	22	0,071
52	0,063		30	0,066	28	0,075
5	0,063		19	0,067	21	0,100
55	0,064		53	0,069		U

U = Utelatte resultater

Tabell E2.15. Statistikk - Kobber*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cu

Antall deltagere	18	Variasjonsbredde	0,101
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,746	Standardavvik	0,030
Middelverdi	0,736	Relativt standardavvik	4,1%
Median	0,734	Relativ feil	-1,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

28	0,695	56	0,728	22	0,748
19	0,699	55	0,730	32	0,753
5	0,700	40	0,732	3	0,754
21	0,700	52	0,736	35	0,774
57	0,715	42	0,741	30	0,791
49	0,720	53	0,742	41	0,796

U = Utelatte resultater

Tabell E2.15. Statistikk - Kobber*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cu

Antall deltagere	18	Variasjonsbredde	0,073
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,672	Standardavvik	0,024
Middelverdi	0,663	Relativt standardavvik	3,6%
Median	0,670	Relativ feil	-1,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

28	0,621	56	0,655	42	0,681
57	0,625	40	0,662	3	0,681
19	0,627	49	0,670	41	0,688
5	0,640	53	0,670	35	0,688
21	0,650	52	0,673	30	0,692
55	0,650	32	0,675	22	0,694

U = Utelatte resultater

Tabell E2.15. Statistikk - Kobber

Prøve K

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cu

Antall deltagere	18	Variasjonsbredde	0,019
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,179	Standardavvik	0,005
Middelverdi	0,176	Relativt standardavvik	3,0%
Median	0,176	Relativ feil	-1,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

40	0,168	28	0,175	21	0,180
5	0,170	56	0,175	53	0,181
57	0,170	30	0,176	22	0,182
49	0,171	35	0,179	3	0,182
19	0,171	32	0,179	42	0,187
52	0,174	55	0,180	41	0,205 U

U = Utelatte resultater

Tabell E2.15. Statistikk - Kobber

Prøve L

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cu

Antall deltagere	18	Variasjonsbredde	0,027
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,194	Standardavvik	0,007
Middelverdi	0,191	Relativt standardavvik	3,9%
Median	0,191	Relativ feil	-1,7%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

49	0,178	21	0,190	32	0,195
5	0,180	55	0,190	53	0,197
40	0,183	52	0,191	3	0,199
28	0,185	56	0,191	22	0,200
19	0,185	35	0,193	42	0,205
57	0,185	30	0,194	41	0,216 U

U = Utelatte resultater

Tabell E2.16. Statistikk - Krom*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cr

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	0,025
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,065	Standardavvik	0,006
Middelverdi	0,063	Relativt standardavvik	9,2%
Median	0,064	Relativ feil	-2,5%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,047	53	0,063	32	0,065
21	0,060	57	0,064	3	0,067
5	0,060	30	0,065	35	0,070
42	0,062	55	0,065	28	0,072
19	0,062	22	0,065		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.16. Statistikk - Krom*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cr

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	0,021
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,068	Standardavvik	0,005
Middelverdi	0,067	Relativt standardavvik	7,5%
Median	0,067	Relativ feil	-1,7%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,052	53	0,066	22	0,070
19	0,065	42	0,066	21	0,070
5	0,065	32	0,068	35	0,072
57	0,065	55	0,069	28	0,073
30	0,065	3	0,069		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.16. Statistikk - Krom*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cr

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	0,056
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,557	Standardavvik	0,016
Middelverdi	0,551	Relativt standardavvik	3,0%
Median	0,547	Relativ feil	-1,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,418	U	57	0,542	32	0,563
5	0,520		30	0,545	35	0,570
28	0,536		42	0,547	3	0,571
19	0,538		53	0,555	22	0,576
55	0,540		21	0,560		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.16. Statistikk - Krom*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Cr

Antall deltagere	14	Variasjonsbredde	0,078
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,573	Standardavvik	0,021
Middelverdi	0,565	Relativt standardavvik	3,7%
Median	0,569	Relativ feil	-1,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,432	U	57	0,563	35	0,575
5	0,520		30	0,565	32	0,579
28	0,541		42	0,569	3	0,592
55	0,550		21	0,570	22	0,598
19	0,554		53	0,574		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.17. Statistikk - Mangan*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Mn

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,042
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,269	Standardavvik	0,010
Middelverdi	0,257	Relativt standardavvik	4,1%
Median	0,258	Relativ feil	-4,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	0,230	19	0,257	22	0,265
28	0,246	40	0,257	35	0,266
56	0,247	32	0,260	49	0,270
53	0,250	55	0,260	57	0,272
3	0,252	52	0,261		
42	0,253	30	0,262		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.17. Statistikk - Mangan*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Mn

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,045
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,313	Standardavvik	0,012
Middelverdi	0,307	Relativt standardavvik	3,8%
Median	0,307	Relativ feil	-2,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	0,280	42	0,305	35	0,315
56	0,294	3	0,307	52	0,321
28	0,296	19	0,307	32	0,324
53	0,298	55	0,310	22	0,325
40	0,303	49	0,310		
30	0,303	57	0,311		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.17. Statistikk - Mangan*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Mn

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,15
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,00
Sann verdi	1,19	Standardavvik	0,04
Middelverdi	1,18	Relativt standardavvik	3,5%
Median	1,18	Relativ feil	-0,9%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	1,10	40	1,17	35	1,22
56	1,13	53	1,18	32	1,23
49	1,14	28	1,19	22	1,23
57	1,15	3	1,20	30	1,25
19	1,16	55	1,20		
42	1,17	52	1,22		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.17. Statistikk - Mangan*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Mn

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,19
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,00
Sann verdi	1,25	Standardavvik	0,05
Middelverdi	1,23	Relativt standardavvik	3,7%
Median	1,22	Relativ feil	-2,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	1,12	28	1,22	52	1,27
56	1,19	40	1,22	22	1,28
57	1,19	42	1,23	32	1,29
55	1,20	19	1,23	30	1,31
3	1,21	53	1,24		
49	1,21	35	1,25		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.18. Statistikk - Nikkel*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Ni

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,021
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,049	Standardavvik	0,005
Middelverdi	0,048	Relativt standardavvik	10,6%
Median	0,049	Relativ feil	-2,5%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

21	0,000	U	53	0,048	40	0,050
52	0,034		35	0,048	3	0,051
56	0,041		32	0,049	42	0,054
55	0,045		30	0,049	28	0,055
19	0,047		57	0,049		
5	0,048		22	0,049		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.18. Statistikk - Nikkel*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Ni

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,015
Antall utelatte resultater	1	Varians	0,000
Sann verdi	0,051	Standardavvik	0,004
Middelverdi	0,050	Relativt standardavvik	7,9%
Median	0,050	Relativ feil	-1,8%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,043		53	0,050	22	0,053
52	0,043		55	0,050	28	0,055
35	0,046		19	0,050	42	0,058
57	0,049		3	0,051	21	0,100
30	0,050		32	0,051		
5	0,050		40	0,052		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.18. Statistikk - Nikkel*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Ni

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,083
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,418	Standardavvik	0,019
Middelverdi	0,410	Relativt standardavvik	4,7%
Median	0,412	Relativ feil	-1,9%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,353	5	0,410	40	0,426
42	0,390	55	0,410	32	0,426
28	0,399	30	0,413	52	0,427
21	0,400	35	0,415	22	0,436
53	0,408	57	0,420		
19	0,409	3	0,421		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.18. Statistikk - Nikkel*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Ni

Antall deltagere	16	Variasjonsbredde	0,115
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,430	Standardavvik	0,025
Middelverdi	0,424	Relativt standardavvik	5,9%
Median	0,424	Relativ feil	-1,3%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,360	19	0,422	40	0,439
21	0,400	53	0,423	32	0,440
5	0,410	3	0,424	52	0,460
28	0,414	57	0,427	22	0,475
55	0,420	30	0,428		
42	0,421	35	0,429		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.19. Statistikk - Sink*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Zn

Antall deltagere	17	Variasjonsbredde	0,022
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,125	Standardavvik	0,006
Middelverdi	0,123	Relativt standardavvik	5,1%
Median	0,122	Relativ feil	-1,7%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	0,111	19	0,120	49	0,130
35	0,115	40	0,121	52	0,130
28	0,117	30	0,122	55	0,130
21	0,118	53	0,123	3	0,132
32	0,120	42	0,123	56	0,133
5	0,120	22	0,124		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.19. Statistikk - Sink*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Zn

Antall deltagere	17	Variasjonsbredde	0,030
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,146	Standardavvik	0,007
Middelverdi	0,148	Relativt standardavvik	5,1%
Median	0,148	Relativ feil	1,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	0,130	32	0,147	19	0,153
35	0,138	53	0,147	42	0,153
28	0,140	49	0,148	52	0,155
30	0,141	5	0,150	3	0,156
21	0,144	55	0,150	56	0,160
40	0,144	22	0,152		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.19. Statistikk - Sink*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Zn

Antall deltagere	17	Variasjonsbredde	0,117
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,557	Standardavvik	0,027
Middelverdi	0,557	Relativt standardavvik	4,8%
Median	0,559	Relativ feil	0,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	0,499	55	0,550	21	0,574
28	0,517	19	0,556	22	0,575
49	0,540	53	0,559	52	0,580
32	0,540	3	0,559	35	0,589
30	0,547	40	0,561	56	0,616
5	0,550	42	0,564		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.19. Statistikk - Sink*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Zn

Antall deltagere	17	Variasjonsbredde	0,118
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,585	Standardavvik	0,027
Middelverdi	0,585	Relativt standardavvik	4,7%
Median	0,584	Relativ feil	-0,1%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

57	0,527	30	0,580	35	0,597
28	0,552	53	0,583	42	0,602
55	0,560	19	0,584	52	0,611
32	0,564	40	0,588	22	0,620
49	0,570	21	0,592	56	0,645
5	0,570	3	0,593		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.20. Statistikk - Antimon*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Sb

Antall deltagere	7	Variasjonsbredde	0,038
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,355	Standardavvik	0,013
Middelverdi	0,344	Relativt standardavvik	3,8%
Median	0,341	Relativ feil	-3,0%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

28	0,331	19	0,341	56	0,369
5	0,336	30	0,343		
53	0,336	35	0,354		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.20. Statistikk - Antimon*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Sb

Antall deltagere	7	Variasjonsbredde	0,054
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,369	Standardavvik	0,018
Middelverdi	0,360	Relativt standardavvik	4,9%
Median	0,357	Relativ feil	-2,4%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

28	0,339	30	0,357	56	0,393
5	0,346	19	0,361		
53	0,355	35	0,369		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.20. Statistikk - Antimon*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Sb

Antall deltagere	7	Variasjonsbredde	0,021
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,061	Standardavvik	0,008
Middelverdi	0,065	Relativt standardavvik	12,1%
Median	0,068	Relativ feil	7,2%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

35	0,054	28	0,068	56	0,075
5	0,059	53	0,070		
19	0,060	30	0,072		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.20. Statistikk - Antimon*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l Sb

Antall deltagere	7	Variasjonsbredde	0,020
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,062	Standardavvik	0,007
Middelverdi	0,065	Relativt standardavvik	11,3%
Median	0,062	Relativ feil	4,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

35	0,054	19	0,062	56	0,074
5	0,061	28	0,069		
30	0,061	53	0,073		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.21. Statistikk - Arsen*Prøve I*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l As

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,061
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,406	Standardavvik	0,021
Middelverdi	0,386	Relativt standardavvik	5,5%
Median	0,393	Relativ feil	-4,9%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,347	55	0,390	35	0,400
5	0,350	19	0,393	30	0,403
28	0,370	57	0,397	32	0,408
21	0,390	53	0,400		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.21. Statistikk - Arsen*Prøve J*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l As

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,076
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,001
Sann verdi	0,422	Standardavvik	0,026
Middelverdi	0,409	Relativt standardavvik	6,2%
Median	0,420	Relativ feil	-3,2%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,364	30	0,413	19	0,428
28	0,373	21	0,420	32	0,430
5	0,380	53	0,423	55	0,440
57	0,401	35	0,423		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.21. Statistikk - Arsen*Prøve K*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l As

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,029
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,070	Standardavvik	0,009
Middelverdi	0,073	Relativt standardavvik	12,7%
Median	0,070	Relativ feil	4,8%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

56	0,063	57	0,070	28	0,082
53	0,065	30	0,070	55	0,086
5	0,065	19	0,071	35	0,092
21	0,070	32	0,072		

U = Utelatte resultater

Tabell E2.21. Statistikk - Arsen*Prøve L*

Analysemetode: Alle

Enhet: mg/l As

Antall deltagere	11	Variasjonsbredde	0,029
Antall utelatte resultater	0	Varians	0,000
Sann verdi	0,071	Standardavvik	0,008
Middelverdi	0,073	Relativt standardavvik	11,6%
Median	0,072	Relativ feil	2,6%

Analyseresultater i stigende rekkefølge:

5	0,063	57	0,071	35	0,078
56	0,063	19	0,072	28	0,081
53	0,066	30	0,072	55	0,092
21	0,070	32	0,073		

U = Utelatte resultater

NIVA: Norges ledende kompetansesenter på vannmiljø

NIVA gir offentlig vannforvaltning, næringsliv og allmennheten grunnlag for god vannforvaltning gjennom oppdragsbasert forsknings-, utrednings- og utviklingsarbeid. NIVA kjennetegnes ved stor faglig bredde og godt kontaktnett til fagmiljøer i inn- og utland. Faglig tyngde, tverrfaglig arbeidsform og en helhetlig tilnæringsmåte er vårt grunnlag for å være en god rådgiver for forvaltning og samfunnsniv.

Norsk institutt for vannforskning

Gaustadalléen 21 • 0349 Oslo
Telefon: 02348 • Faks: 22 18 52 00
www.niva.no • post@niva.no